

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Zdravotně sociální fakulta

Vliv ošetřovatelských časopisů na rozvoj ošetřovatelství

Diplomová práce

Autor

Bc. Marie Bláhová

Vedoucí práce

doc. PhDr. Valérie Tóthová, Ph.D., R.N.

2007

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma Vliv ošetřovatelských časopisů na rozvoj ošetřovatelství vypracovala samostatně a použila jsem jen pramenů, které cituji a uvádím v příložené bibliografii.

Prohlašuji, že v souladu s § 47 b zákona č. 111/1998 sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním diplomové práce, a to v nezkrácené podobě fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejich internetových stránkách.

V Českých Budějovicích

.....

podpis studenta

Poděkování

Chtěla bych touto cestou poděkovat doc. PhDr. Valérie Tóthové, Ph.D., R.N., za pomoc a její cenné rady při vedení diplomové práce a za dostatek času, který mi věnovala při konzultacích. Dále bych mnohokrát chtěla poděkovat za poskytnutí potřebných informací a podkladového materiálu od redakční rady časopisu Sestra, Diagnóza v ošetrovatelství, za jejich velkou ochotu a projevení krásného příkladu, jak sesterská profese je nádherná, pomáhající profese, která je na velké úrovni. Děkuji zaměstnancům knihoven v České republice, kteří mi pomáhali ve vyhledávání dokumentů a za jejich trpělivost, hlavně děkuji Vědecké knihovně v Českých Budějovicích a Národní knihovně v Praze. Také děkuji hlavní sestře nemocnice České Budějovice, a. s. Mgr. Jiřině Otáskové a hlavní sestře nemocnice Tábor Bc. Heleně Plockové za umožnění provedení výzkumu na odděleních nemocnic.

Influence of nursing magazines on nursing

This thesis ascertains the influence of nursing magazines on the development of nursing. The first aim of the thesis was to perform historical analysis of nursing magazines from their emergence to the present. I would like to state on the basis of the historical analysis processed that nursing magazines do influence the development of nursing in large measure. I analyzed six nursing magazines in total – Diplomovaná sestra (Graduated nurse), Zdravotnická pracovnice (Health care worker), Sestra (Nurse), Ošetrovatelství (Nursing), Diagnózy v ošetrovatelství (Diagnoses in nursing), Florence. The aim was met in my opinion, which I comment further in the theoretical part. The practical part includes research results, 17 diagrams, discussion and annex. The research is quantitative, performed with the help of the technique of a questionnaire consisting of 16 questions. I can state on the base of the results that nursing magazines have influence on introduction of new nursing procedures and aids by nurses-managers into health care practice in the ward, obtained from nursing magazines. The hypotheses 1 and 2 were confirmed. Most respondents introduce nursing processes into practice. The second aim was met, in my opinion. It was confirmed on the base of the research results that greater part of respondents is most interested in articles dealing with standards for nursing worker education. The fourth aim was met, in my opinion. The fourth hypothesis was confirmed. The research results show that nurses have influence on introduction of new health care aids by alerting middle management of the hospital to news of the branch, found in nursing magazines. The third aim was met, in my opinion. Most nurses introduce new procedures into nursing practice. The third hypothesis was confirmed. The third aim was met, in my opinion. The research demonstrated that nursing aids from a nursing magazine are used by less than a half of the respondents. Most wards are focused on only one magazine. I see the contribution of the thesis for my own continuous education in practical use and in use as documentation material for further study and research. The results will be offered to nursing magazines and published in the Internet.

Obsah:

Úvod	3
1. Současný stav	5
1. 1. Historie ošetřovatelských časopisů od vzniku do r. 2006	5
1. 2. Vznik prvních časopisů a jejich charakteristika	10
1. 3. Časopis Diplomovaná sestra	11
1. 3. 1. Redakční rada	12
1. 3. 2. Obsah časopisu Diplomovaná sestra.....	12
1. 3. 3. Charakteristika časopisu Diplomovaná sestra	13
1. 4. Časopis Zdravotnická pracovnice	18
1. 4. 1. Úkoly a poslání časopisu Zdravotnická pracovnice	19
1. 4. 2. Redakční rada	20
1. 4. 3. Zdravotnická pracovnice od r. 1951 do r. 1960.....	21
1. 4. 3. 1. Vliv Zdravotnické pracovnice na rozvoj ošetřovatelství od r. 1951 do r. 1960.....	24
1. 4. 4. Zdravotnická pracovnice od r. 1961 do r. 1970	27
1. 4. 4. 1. Informace v časopise o vzdělávání zdravotnických pracovníků od r. 1961 do r. 1970	28
1. 4. 4. 2. Obsah článků Zdravotnická pracovnice od r. 1961 do r. 1970	29
1. 4. 5. Zdravotnická pracovnice po r. 1971 do r. 1980	30
1. 4. 5. 1. Obsah článků zdravotnické pracovnice od r. 1971 do r. 1980	31
1. 4. 6. Zdravotnická pracovnice od r. 1981 do r. 1991	35
1. 4. 7. Charakteristika článků Zdravotnické pracovnice	36
1. 5. Ošetřovatelské časopisy nejvíce ovlivňující Ošetřovatelství v ČR po r. 1989	40
1. 5. 1. Časopis Sestra	40
1. 5. 1. 1. Redakční rada	41
1. 5. 1. 2. Změny v redakční radě	41
1. 5. 1. 3. Charakteristika vzniku prvních ročníků časopisu Sestra	43

1. 5. 1. 4. Rubriky od roku 1991 do roku 1998	46
1. 5. 1. 5. Rubriky od roku 1999 do roku 2006	47
1. 5. 1. 6. Charakteristika rubrik časopisu Sestra	48
1. 5. 2. Časopis Florence	59
1. 5. 2. 1. Redakční rada	60
1. 5. 2. 2. Periodicita časopisu Florence	61
1. 5. 2. 3. Charakteristika časopisu Florence	61
1. 5. 2. 4. Rubriky od roku 2005 do roku 2006	62
1. 5. 2. 5. Struktura článků časopisu Florence	64
1. 5. 3. Časopis Ošetřovatelství	76
1. 5. 3. 1. Redakční rada	78
1. 5. 3. 2. Periodicita časopisu Ošetřovatelství	78
1. 5. 3. 3. Rubriky od roku 1999 do roku 2003	79
1. 5. 3. 4. Charakteristika rubrik časopisu Ošetřovatelství.....	80
1. 5. 4. Časopis Diagnóza v ošetřovatelství	84
1. 5. 4. 1. Redakční rada	85
1. 5. 4. 2. Charakteristika rubrik v časopise Diagnóza v ošetřovatelství	86
2. Cíle práce a hypotézy	89
2. 1. Cíle diplomové práce	89
2. 2. Hypotézy	89
3. Metodika	90
3. 1. Metodika práce	90
3. 2. Charakteristika zkoumaného souboru	90
4. Výsledky	91
5. Diskuse	103
6. Závěr	120
7. Seznam použité literatury	122
8. Klíčová slova	132
9. Přílohy	133

Úvod

Motto:

„Člověk musí mít nějaké heslo,
cíl vyšší než jeho já a to je služba lidské společnosti.“

I. Bláha

Diplomovaná sestra, 1939

Téma Vliv ošetřovatelských časopisů na rozvoj ošetřovatelství jsem si vybrala, protože se mi zdálo velmi zajímavé. Zamyslet se nad tím, jak ošetřovatelské časopisy ovlivnily rozvoj ošetřovatelství v průběhu století. Nebylo jednoduché sehnat důležité dokumenty, které vypovídají o vlivu ošetřovatelství, utříbit si myšlenky, jak správně a efektivně zjistit tento vliv a spojit s mým cílem, kterého jsem chtěla dosáhnout. Tato práce byla náročná svým zjišťováním a obsáhlostí. Snažila jsem se, aby se v mé diplomové práci odrazil vliv časopisů, ale také politická situace, která v určitých daných obdobích nebyla jednoduchá a ovlivňovala rozvoj ošetřovatelských časopisů, jejich vznik, zánik a zaměření. Také významné osobnosti, které se podíleli na vzniku časopisů a vedli je od začátku až do konce.

Pro velkou obsáhlost tématu jsem provedla historickou analýzu u ošetřovatelských časopisů *Diplomovaná sestra* a *Zdravotnická pracovnice*. Další ošetřovatelské časopisy od roku 1989 nelze zpracovat stejným způsobem. Rubriky jsou rozdílně členěné a v ošetřovatelských časopisech se vyskytují časté změny. Doufám, že v mém nadšení a práci budou pokračovat další sestry, které obdobným způsobem zaujmou postoj k tomuto tématu.

Zpracovala jsem články, které ovlivňovaly rozvoj ošetrovatelství u ošetrovatelských časopisů. Zanechala jsem jejich pořadí v daných rubrikách, dle samotného redakčního zpracování, pro představu, jak vypadaly dané rubriky v časopisech, a aby bylo jejich zaměření autentické.

Druhá část mé diplomové práce je zaměřena na výzkum v nemocnicích u vrchních sester, staničních sester a na řadové sestry. Sledovala jsem, jak velký vliv na jejich ošetrovatelskou praxi mají nyní vydávané ošetrovatelské časopisy. Pomáhají-li ve zvyšování kontinuálního vzdělávání, v rozhledu, ve zvyšování kvality ošetrovatelské péče zaváděním nových ošetrovatelských postupů a ošetrovatelských pomůcek. Jestli sestry mají zájem a snahu zvýšit status sestry na vyšší úroveň a jakou pro to vyvíjí snahu. Pro velkou rozsáhlost první části diplomové práce, jsem výzkumem, chtěla zjistit a informovat, jaký stav je v některých nemocnicích.

Snad svým zjištěním a zaměřením, které jsem zvolila, podmíním další sestry k zamyšlení a k další činnosti. Vždyť ošetrovatelské časopisy, aniž bychom si uvědomovaly, mají velký vliv na rozvoj ošetrovatelství. Setkáváme se s nimi denně a mnohem více je otvíráme a pročítáme, než odbornou literaturu. Máme je k dispozici přímo na ošetrovatelských jednotkách, nabízí se nám možnost si je prohlédnout a poutavé články prostudovat. To dále ovlivňuje zpracování sestrou, která po přečtení článku, chce daný postup nebo pomůcku používat, či zavést do ošetrovatelské praxe. Doufám, že můj záměr, aby se tato fakta odrazila v mé diplomové práci, je viditelný.

1. Současný stav

1. 1. Historie ošetřovatelských časopisů od vzniku do r. 2006

V roce 1909 vznikl časopis Zdraví lidu, byl to časopis pro veřejné zdravotnictví. Nebyl to převážně ošetřovatelský časopis. Byl zaměřen na lékařství, ale objevily se zde i otázky, týkající se ošetřovatelské stránky. Články v časopise vycházely 1x měsíčně. Vydával je Ústav zdravotní výchovy do roku 1912, Praha. Redakční rada se skládala z Prof. Dr. G. Kabrhela, MUDr. V. Kučery, MUDr. D. Panýrka, MUDr. J. Šimsy a Prof. A. Velicha. Zodpovědný redaktor byl MUDr. D. Panýrek. Snažili se vydávat časopis zdravotnický, po všech stránkách dokonalý. Co se týkalo rozsahu a příspěvků, byl značně bohatý a mohl plně nahradit zdravotnické časopisy z cizích zemí. Časopis se zaměřoval na zdravotní výchovu převážně žen a dětí, péčí o ně, osvětou o správné životosprávě, péčí o venkovské občany. Informoval a edukoval o zásadách správné hygieny v pracovním prostředí, domácnosti, na venkově, ale i ve městech. Upozorňoval na setkávání s bakteriemi a viry při denních činnostech (111).

Důležitou součástí tohoto časopisu byla prevence a ochrana obyvatelstva. Jejich cílem byla edukace občanů a předpokládala lepší přijetí od zdravotnického personálu, uvědomění si vlastního zdraví, aby zdravotnické povolání brali jako nejen pomáhající profesi. Jsou zde nastíněny možnosti, kde by mohla sestra a lékař pomoci, a to nejen ve fázi léčebného procesu při hospitalizaci. Důležitou součástí byla prevence, primární péče a edukace obyvatelstva. Nejčastější články odrážely danou dobu, s nemocemi, které byly největším problémem a možnostmi léčby, například jako byl černý kašel, břišní tyfus, dětská obrna, lupus, také nemoci přenášené hmyzem na člověka. Často se v časopisech vyskytovala péče o těhotné ženy a v období šestinedělí, péče o matku a dítě, jejich výchova, duševní pohoda a pomoc prvorodičkám (111).

Časopis je na dobré úrovni, zabývá se otázkami, které trápily dané období. Nelze

zde přehlédnout vliv socialismu a velký vliv Ruska na naši zemi, která se odráží nejen v oblasti zdravotnictví a na ošetrovatelství. Jsou zde vybrané články, nesouvisející přímo s lékařskou profesí. Většinou jsou první stránky věnovány zdravotnické politice, politickým otázkám ovlivňující zdraví lidu. Upozorňují na hrozbu válek, jak důležitý je zdraví a mír. Vyzdvihování a velká chvála na politické představitele u nás a v Rusku. Rozšíření zdravotního pojištění jak všeobecné, nemocenské důchodové zdravotní pojištění, pojištění členů JZD a jiné (111).

První ošetrovatelský časopis byl vydáván od roku 1937, nese název Diplomovaná sestra. Vydával poutavé články a podmiňoval rozvoj ošetrovatelství v České republice. Začal vycházet pod záštitou prvních diplomovaných sester. Místo vydání bylo v hlavním městě v Praze. Své vydávání musel ukončit z důvodu válečného období roku 1942 (101).

Pokračováním tohoto časopisu byla Zdravotnická pracovnice, pro střední a nižší zdravotnické pracovníky. První číslo bylo vydáno roku 1951. Zdravotnická pracovnice, navazuje na časopis Diplomovaná sestra. Časopis měl sloužit pro vzdělávání středních a nižších zdravotnických pracovníků. Vycházel 1x měsíčně. Jeho vydávání bylo ukončeno roku 1991. Jehož vydavatelem bylo Avicenum sídlící v Praze. Zdravotnická pracovnice vycházela společně s přílohou Československé ošetrovatelství. Vycházelo 3x ročně, vydavatel Praha Avicenum, také do roku 1991. Dohromady za daná období, co časopis vycházel vyšlo 41 svazků. Od roku 1991 se změnil název, dále byl vydáván jako časopis Sestra (107).

Časopis Sestra je vydáván od roku 1991. Je to odborný dvouměsíčník pro zdravotní sestry. Vychází 1x měsíčně, vydavatel Strategie Praha. Poslední vydavatelé Praha, Mona do roku 2002. Vydavatel Sanoma Magazines Praha od roku 2003 do roku 2004. Vydavatel One Media, Praha od roku 2005 do roku 2006. Od roku 2006 vydavatel, Mladá fronta, Praha. Šéfredaktorka Pelikánová Martina. Časopis vydáván spolu s Mimořádnou přílohou. Mimořádná příloha časopisu Sestra vychází 6x ročně. Součástí časopisu je Tématický sešit, Ambulantní sestra. Vydáváno od roku 1996. Dlouholetou šéfredaktorkou časopisu byla Škubová Jarmila. Od roku 1996 vychází Mimořádná příloha 9x ročně, od roku 2000

vychází 10x ročně. Časopis Sestra je určen pro různé kategorie ošetrovatelského personálu, především pro zdravotní, dětské a porodní sestry. Má přispívat ke zvýšení etického přístupu k člověku, v novém systému zdravotní péče. Časopis z širokého hlediska a do hloubky postihuje profesní, etické, společenské a lidské předpoklady ošetrovatelské praxe. Časopis je sponzorován firmou KEL d. d. Ljubljana. Od roku 1999 vychází s podnázvem Odborný časopis pro zdravotní sestry. Do roku 1998 vycházel 6x ročně. Od roku 1999 vycházel 9x ročně. Od roku 2001 vychází 12x ročně (106).

Od roku 1994 vydáván časopis Instrumentářka. Vydavatel Praha, Johnson a Johnson. Vycházel 4x ročně do roku 2002. Zabýval se otázkami ze zdravotnictví, objasněním problematiky, týkající se sester pracujících jako instrumentářky a důležitými informacemi z lékařství (94).

V roce 1999 vznikl časopis Ošetrovatelství : teorie a praxe moderního ošetrovatelství. Vychází 4x ročně. Vydavatel Hradec Králové, Univerzita Karlova, Lékařská fakulta. Šéfredaktor Mareš Jiří. Začal vycházet v září roku 1999. V tomto roce vyšlo jediné dvojčíslo. Od roku 2000 pravidelně vycházejí dvě dvojčísla. Časopis byl založen z důvodu doporučení pracovní skupiny, která v roce 1999 hodnotila kvalitu výuky na všech bakalářských programech, na fakultách 1. Lékařské fakulty Univerzity Karlovy a Vojenské lékařské akademie Hradec Králové. Členy pracovní skupiny byli prof. MUDr. Š. Svačina, DrSc., prof. MUDr. B. Matouš, CSc (oba 1. LF UK Praha), doc. MUDr. P. Hlubík, CSc. (Vojenská lékařská akademie Hradec Králové) (94).

Kontakt. Scientific Acta Faculty of Social and Health Studies vychází od roku 1999. Vědecký časopis Zdravotně sociální fakulty Jihočeské univerzity. Vychází 4x ročně. Vydavatelem je Zdravotně sociální fakulta v Českých Budějovicích. Od roku 2002 vychází bez podnázvu. Spoluvydavatelem se stává Zdravotně sociální fakulta Ostravské univerzity v Ostravě. Dále fakulta zdravotnictva a sociální práce Trnavské univerzity v Trnavě. Dále fakulta sociálních věd a zdravotnictva Univerzity Konštantína Filozofa v Nitře (93).

Od roku 2002 publikovány Nové trendy v ošetrovatelství. Sborník příspěvků z konference jihočeských ošetrovatelských dnů s mezinárodní účastí, vychází 1x ročně.

Vydavatelem je Jihočeská univerzita, Zdravotně sociální fakulta, České Budějovice. Zdravotně sociální fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích je ve spolupráci s náměstkyní ředitele pro ošetrovatelskou péči Nemocnice České Budějovice. Obsahuje bibliografie (94).

Od roku 2002 vychází Trendy v ošetrovatelství. Vydává je Ostravská univerzita, Zdravotně sociální fakulta, Ostrava. Je to sborník příspěvků z konference studujících ošetrovatelství a porodní asistenci. Vychází nepravidelně. Součástí názvu je římská číslovka, označující pořadí svazků. Od roku 2004 je souběžný anglický název Trends in nursing. Do roku 2006 vyšly 4 svazky. V roce 2002 vyšel jeden svazek, v roce 2005 jeden svazek, v roce 2006 tři svazky. Nákladové údaje v Hradci Králové. Univerzita Karlova v Praze, Lékařská fakulta v Hradci Králové (94).

Časopis Osobní rádce zdravotní sestry, praktické rady a informace, je vydáván od roku 2002. Nachází se zde praktické rady a informace. Vycházel do roku 2004. Vycházel 8x ročně. Vydavatelem byla Praha, Dashöfer. Obsahoval praktické rady a informace pro zdravotní sestry (94).

Časopis Rispon, referátová informační služba péče o nemocné. Je vydáván od roku 2003. Vychází nepravidelně 3x – 4x ročně. Vydavatelem je Brno, Národní centrum ošetrovatelství a nelékařských zdravotnických oborů. Šéfredaktorem je Drdulová Alena. Informace uvádí i webové stránky Národního centra ošetrovatelství a nelékařských zdravotnických oborů (94).

V roce 2005 vychází nový ošetrovatelský časopis Diagnóza v ošetrovatelství, s podnázvem odborný informační časopis pro zdravotnické pracovníky. Vychází 4x ročně. Vydavatel je Praha, Promediamotion. Šéfredaktorem je Svobodová Hana. Od roku 2006 je vydáván s podnázvem nezávislý časopis pro zdravotnické pracovníky. Podnázev od roku 2007 je odborný časopis pro nelékařské zdravotnické pracovníky. Celé vydané číslo se zabývá určitým tématem. Časopis vychází 10x ročně. Vybrané téma a s ním související články, jsou podrobně řešeny a zpracovávány z více zdrojů. Poukazují na nové trendy v ošetrovatelství, v léčbě, v ošetrovatelské péči o individuální pacienty s vybranými

akutními nebo chronickými onemocněními. Dále předoperační péčí, úskalím předoperační přípravy, jednodenní chirurgií, individuálními léčebnými plány péče, zásadami výživy u různých onemocnění, problematikou stomie a jinými tématy. Časopis nezapomíná na psychickou pohodu sester, syndrom vyhoření na odděleních, operačních sálech, stanicích JIP, sociální složku a agentury domácí péče s jejich přednostmi. Uvádí kontakty sociální práce ve zdravotnictví a možnosti jeho využití, kdo má právo na tyto služby. Dále možnými příspěvky na péči v zákoně o sociálních službách, ústavy sociální péče a nabídkou vzdělávání pro pracovníky. Většinou je přidáno mezioborové sdělení zabývající se oborem, související s článkem, který podává více informací o daném tématu (91).

V roce 2005 dále vychází ošetřovatelský časopis Florence. Je to časopis moderního ošetřovatelství. Časopis je určený pro všeobecné sestry, porodní asistentky, ergoterapeuty, radiologické asistenty, zdravotnické laboranty, zdravotně – sociální pracovníky, optometristy, fyzioterapeuty a další nelékařské profese ve zdravotnictví. Vychází 1x měsíčně. Vydavatel je Praha, Galén. Šéfredaktorem je Škubová Jarmila. Časopis je vydáván pod patronací České asociace sester. V České republice jediný časopis, který je zaměřen na témata společná pro všechny obory, poskytující bohatý informační servis s aktuálními literárními a internetovými zdroji, pomáhající k jednoduchému vyhledání obsáhlejších informací k tématu. Časopis nabízí efektivní zpětnou vazbu se čtenáři a různé služby. Vyhranil volná místa v časopise, kde zveřejňuje příspěvky z odborných akcí a jejich výsledky. Poskytuje služby právníka a psychologa. S vydáním prvního časopisu byla připravena služba trénink anglického jazyka pro zájemce. Uveřejňuje odborné články, jeho zájem je i o moderní management. Zřízena je i rubrika pro studenty. Součástí každého čísla je výzkumná část. Vybraná výzkumná práce musí podstatně ovlivňovat praxi či přispívá k obohacení teorie ošetřovatelství. Seznamuje s novými profesemi ošetřovatelství. Vychází pod patronací České asociace sester. Naše největší profesní organizace má významný vliv na teorii i praxi ošetřovatelství (92).

1. 2. Vznik prvních časopisů

O vznik prvních časopisů se zasloužily první české diplomované sestry, které vyšly z prvních ročníků české ošetrovatelské školy v Praze. Ony vybojovaly mnoho z toho, co dnes považujeme za samozřejmé, na co ve své práci navazujeme a najdeme tam také mnoho úsilí, které je aktuální i dnes. Začátky odborné práce středních zdravotnických pracovníků na úseku péče o nemocné i preventivní péče v terénu. Sestry průkopnice žily ve své době a usilovaly v souladu s ní o to, co považovaly pro svůj pracovní obor a jeho potřeby za optimální. Bojovaly, aby se stalo pouhé zaměstnání plnohodnotným povoláním, za rovnoprávnost. Jejich přesvědčení, stát se ošetrovatelkou, počátkem 1. světové války, která s sebou přinášela útrapy, bolest a bídu, se jich hluboce dotýkala. Vznik státní ošetrovatelské školy, bylo r. 1916, měla vysokou úroveň (1).

Snaha byla ve zvýšení kvality péče, prestiže povolání a zlepšení podmínek. Ale také založením Spolku diplomovaných sester, pořádáním přednášek a kurzů. Dále pomáhaly zakládat další školy, měly zájem o lepší ubytování studujících sester, úpravu pracovní doby a dovolené. Navázaly zahraniční vztahy, pod záštitou přijmout jejich zkušenosti v oboru, nové efektivnější metody a pracovní postupy. Uznaly za důležité mít svůj časopis. Pomocí něhož budou své zkušenosti předávat, vhodně se vzdělávat a ovlivňovat další sestry. V r. 1937 vydávají svůj první časopis *Diplomovaná sestra* (1).

Jaká byla ošetrovatelská péče v tomto období, tak byl i zaměřen časopis. V tomto období byla orientovaná na činnost v nemocnicích, na primární zdravotní péči, uspokojování potřeb nemocných a asistence při některých lékařských výkonech. V rámci primární péče se vytvořily podmínky především pro porodní báby. Profesionální ošetrovatelství bylo jen v začátcích. Úroveň péče se zlepšovala, lékaři začínají uznávat sestry (1).

První absolventky – české diplomované sestry, ročník 1916 - 1918 , Státní ošetrovatelské školy v Ječné ulici č. 4. v Praze, byly pod vedením MUDr. Hrdličky, ředitele všeobecné nemocnice a ošetrovatelské školy. Školní vrchní sestra Olga – Anna Hupková,

provdaná Honzíková. Diplomované sestry byly Kornélie Žáková, provdaná Vovsová, sestra představená Františka Fajfrová, Anna Mánková, Anna - Hana Vejmelková, provdaná Víková, Anna – Eva Němcová, provdaná Hanáková, Slávka Žofková, provdaná Kolovrátová, Zdenka Dolenská, Joža Filipová, provdaná Mockerová, Anna – Marta Šindelářová, Josefa – Olga Andělová, provdaná Křivánková, Ludmila Buchalová, provdaná Openheimerová (1).

1. 3. Časopis Diplomovaná sestra

Časopis byl založen Spolkem diplomovaných sester. Diplomované sestry projevovaly vždy velkou snahu o rozvoj svého vzdělání především proto, že si byly vědomy toho, že bez teoretického základu není možno dosáhnout vyššího stupně kvality ošetrovatelské péče. Počátkem dvacátých let byl stanoven Spolek diplomovaných sester, jehož hlavním cílem bylo řešení sociálních podmínek diplomovaných sester. V r. 1937 zakládají časopis Diplomovaná sestra. Mimo to měly však zájem o rozšiřování sítě ošetrovatelských škol a pořádaly také různá setkání svých členů, na kterých přednášeli přední odborníci z různých medicínských oborů. Úspěšně se rozvíjející práce spolku byla přerušena okupací, spolek byl zrušen a po osvobození nebyl obnoven především proto, že starost o sociální problémy převzala jednotná odborová organizace a spolek ztratil své opodstatnění. V r. 1942 končí vydávání časopisu Diplomovaná sestra (47).

1. 3. 1. Redakční rada

V roce 1936 se rozhodl Spolek Diplomovaných sester vydávat svůj vlastní časopis. Bylo rozhodnuto, že konaný celostátní sjezd poskytne dostatek materiálu, který bude použit do budoucího časopisu. Výbor stanovil redakční kruh sester, od nichž doufal spolupráci. Ze 30 sester mělo zájem 20 sester, z toho průměrně 12 sester se na práci opravdu podílelo. Hlavní zásluha ve své činnosti patří zejména d.s. Hennerové a d.s. Jarníkové, ty se staraly o administrativní činnosti, expedici a finance. Zásluhu měl redakční kruh a řada žákyň z ošetrovatelských škol, že byl časopis i vyexpedován. Redaktorkou časopisu se stala M. A. Šindelářová (69).

V redakčním kruhu od r. 1940 pracovalo 17 sester. Redakčním odborem byly Šindelářová, Hennerová, Červinková, Boušková, Jarníková. Odborem pro stavovské otázky sestra Azenbacherová, Vítková, Andělová, Darebníková, Fialová, Landová, Matyášová, Pozdílková, Roušarová, Rypáčková, Tobolářová, Židová a Molnárová. Vedení jednotlivých hlídek zůstalo stejné, až na hlídku z literatury, které se po zemřelém panu Dr. Ph. Matyášovi, ujala diplomovaná sestra Pozdílková. Redakční kruh se scházel jednou měsíčně (71).

1. 3. 2. Obsah časopisu Diplomovaná sestra od r. 1937 do r. 1942

Časopis Diplomovaná sestra obsahoval rubriky pod názvem Články, v dané rubrice vydal časopis 98 článků, což je 19,7 % . Další rubrika se nazývala Zprávy z ciziny, obsahovala 51 článků, což je 10,3 % . Rubrika Spolková hlídka publikovala 85 článků, což je 17,1 % . Rubrika Z ošetrovatelských škol měla ve vydání 59 článků, což je 11,9 % . Rubrika Různé zprávy náleželo 97 článků, což je 19,5 % . Rubrika Zprávy vydalo 32 článků, což je 6,4 % . Rubrika Zprávy osobní obsahoval 7 článků, což je 1,4 % . Rubrika Literatura 52 článků, což je 10,5 % . Drobné rubriky Umíst'ovací kancelář, Volná místa, Vyobrazení a Celostátní registrace, z toho Příloha má 2 články, celkem obsahovaly drobné

rubriky 16 článků, což je 3,2 % . Dohromady vydalo 497 článků, což je 100 % (101).

V r. 1937 bylo vydáno 5 čísel *Diplomované sestry*. V r. 1938 redakční kruh měl průměrnou účast 8 sester na redakčních schůzích. Toho roku vydal 10 čísel *Diplomované sestry*. V časopise se objevily 4 obrázky a dvě cenné přílohy, letáček o stejnokrojích diplomovaných sester s vyobrazením a výbavou diplomovaných sester při povolání k službě do vojenských nemocnic, v případě války. Od r. 1938 vycházelo 10 čísel ročně. V r. 1940 redakční rada obsahovala 17 členek (71).

1. 3. 3. Charakteristika časopisu *Diplomovaná sestra*

Redakční kruh diplomovaných sester se snažil přinášet cenné informace, ve stručné formě, jasné a věcné. Začaly skromně, ale věděly, že jsou daleko od dokonalosti. Chtěly postupně stavovský list zlepšovat, prohlubovat a rozšiřovat, tak aby se stal pojítkem všem diplomovaným sestrám, jejich rádcem a vychovatelem. Apelovaly na sestry, aby posílaly články do časopisů a zaplatily si předplatné. Šindelářová píše, úroveň článků záleží na všech, a proto přiložte všechny ruku k dílu (69).

Program III. celostátního sjezdu diplomovaných sester a ošetřovatelek v ČSR, byl pořádaný Spolkem Diplomovaných sester v Praze 6. – 8. 12. 1936 pod protektorátem paní Hany Benešové, ženy prezidenta E. Beneše a za čestného předsednictví paní dr. A. G. Masarykové. Vydaly memorandum SDS, které bylo součástí rubriky Články, nacházející se pod názvem Odůvodnění k memorandu, jež vycházelo z důvodu nedostatku ošetřovatelských škol civilních a z důvodu zrušení krátkodobých ošetřovatelských kurzů. Požadovaly zařazení diplomovaných sester do vyšší kategorie, do III. kategorie a upozorňovaly, že nejde o zatížení rozpočtu. Šlo o nepatrně malý počet personálu, jehož kvalifikací a výkonností se mohly získat značné úspory jednak na ošetřovatelské době, ale i spotřebě ústavního materiálu, jak píše Šindelářová (69), dále systematizaci dostatečného počtu míst pro diplomované sestry a systematizaci míst pro sestry představené. Chtěly specifikovat místo hlavních sester, vrchních sester na odděleních, místa pro sestry, místa

pro diplomované sestry konající ošetrovatelskou péči u lůžka a navrhovaly jednu ošetrovatelku na 6 lůžek. Důležitost určení kompetencí sester je podstatná, aby v nemocnicích byla určena délka ošetrovatelské praxe a kázeň ošetrovatelského personálu. Doporučovaly, aby místa vrcholového a středního managementu zastupovaly diplomované sestry, které mohly předložit několikaletou praxi v ústavech a hlavně odbornou kvalifikaci získanou u nás nebo v cizině. Také i administrativními, organizačními a výchovnými schopnostmi, jak uvádí Židová. Další změnu požadovaly v úpravě pracovního poměru se zřetelem na zvlášť těžký ráz ošetrovatelské služby a z hlediska zdravotní ochrany sester, zkrácením denní, noční služby a změny v ošetrovatelských službách při práci s infekčními onemocněními. Možnosti a změny v nároku na dovolené, ubytování a služební stejnohraj. Chtěly rozšíření novelizovaného vládního nařízení na veškeré ústavy. Vládní nařízení č. 22 roku 1927 se vztahovalo pouze na státní ústavy léčebné a humanitní a na Všeobecnou nemocnici v Praze. Bylo v zájmu celostátního vývoje ošetrovatelství, aby platnost novelizovaného vládního nařízení byla rozšířena na veškeré ústavy. Jednotnou úpravou by se dosáhlo zjednodušení administrativy, zmenšení nákladů a ošetrovatelskému personálu základem pro kolektivní smlouvy. Dále zestátnění celostátní registrace diplomovaných sester, aby celostátní registrace měla váhu pro sestry, i pro veřejnost musí být prohlášena povinnou pro každou diplomovanou sestru. Jejich účel bylo získat přesný a stále udržovaný přehled o stavu diplomovaných sester v ČSR, které mohou být podkladem k řešení dalšího vývoje ošetrovatelství, potřeby dalších ošetrovatelských škol a specifikace míst pro ošetrovatelský personál. Registrace by postupně zabezpečila úroveň ošetrovatelské služby ve prospěch veřejnosti a zároveň by byla ochranou kvalifikovaného ošetrovatelského personálu. Dalším bodem bylo zřízení ošetrovatelského referátu při ministerstvu veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy, jehož předešlé body by byly pod jeho kontrolou a úkoly (100).

Rubrika Články, se zabývala jak by měly vypadat ošetrovací jednotky v nemocnicích, jejich vybavení a dostatek ošetrovacích pomůcek, dále pokyny pro ošetrovatelskou techniku. Jak uvádí Rošaurová, některé věci nejsou ještě dosud vžitě, je

žádoucí, aby se k její podstatě sestry propracovaly a aby si osvojily pokud možno jednotnou techniku. Popisuje používání podnosů, používání zástěn o klienta při intimnějších zákrocích a o stručné edukaci pacienta (56). Při edukaci klienta o správné výživě, jak píše Vondráček, musí být sestra vzdělaná v dietních opatření a uvědomělá v hygieně podávaných potravin. Měla by se vzdělávat se a informovat v nové literatuře, umět vhodně poučit klienta. Další články se zabývaly zaměřením na vzdělávání v domácí ošetrovatelské péči, péči o matku a dítě, ošetřováním kožních nemocí v domácnostech, sociální a zdravotní péči zaměřenou na dospělé a děti v nemocnicích a domácí péči. Radami při ošetřování klientů se srdečními chorobami, cévními a dalšími chorobami, péči o chrup, ochranou sester při výkonu svého povolání (88).

Redakční rada uváděla zdravotně sociální péči ve vztazích k sociálnímu pojištění, které se svým vývojem měnilo a i jeho úkoly. Nekladl se takový důraz na peněžité dávky, které ve svém významu ustupují do pozadí. Do popředí se staví léčebná péče, což se odráží značnými přesuny výdajových položek do nemocenského pojištění, jak blíže rozebírá Břeský. Objevuje se i zájem o multikulturní přístup, objevení článků ošetrovatelské péče o klienty v jiných zemích a ošetrovatelský přístup k jiným etnikám. Dále ošetrovatelská péče o zemřelé, což vycházelo z potřeb doby, která se nacházela ve předválečném stavu. Bylo zde i uvedeno, jak vypadalo ošetrovatelství v jiných zemích, jak píše Tobolářová o ošetrovatelství ve Švédsku (80).

Součástí rubrik byla Spolková hlídka. Zde se uváděly programy SDS, jejich bohaté schůze a návrhy, co vyzněly na poradách. Spolek diplomovaných sester v ČSR byl odbornou organizací, která sdružovala československé sestry. Usiloval o povznesení ošetrovatelského stavu, hájil zájmy svých členek a staral se o zvýšení odborného vzdělání. Z nejdůležitějších a zásadních věcí bylo rozeslání memoranda všem interesovaným osobám, spolu s dopisem, kde bylo vylíčeno špatné postavení sester. Diplom neposkytoval v dané době žádné výhody proti ošetrovatelkám bez diplomu. Na diplomované sestry se kladly vyšší požadavky, jako na odborně školenou pracovníci. Sestry reklamovaly hodnotu diplomu marně několik let (70).

V rubrice Různé zprávy se přinášely informace o běžných událostech z oboru ošetřovatelství a příbuzných oborů, v hlídce upozorňovala sestry na nové knihy věnované redakci. V r. 1940 rozšířila hlídku z literatury, do níž přispěla řada sester a zavedl přesnou evidenci knih, došlých do redakce. Úkolu se ujala diplomovaná sestra Matyášová. Celkem přibylo v tomto roce do spolkové knihovny 26 knih. Diplomovaná sestra Landová byla pověřena spoluprací v hlídce z literatury a zprostředkováním zapůjčení odborných knih mimopražským sestrám. Veškeré příspěvky, které byly publikovány v rubrice získal redakční kruh bezplatně. Zasláné odborné články byly od sester, žákyň ošetřovatelských škol a odborníků z jiných oborů. Dostávaly též kritiku, která jim pomáhala v hledání správných cest (70) .

Rubrika Zprávy z ciziny informovala o tuzemských a mezinárodních sjezdech a jejich programech, které byly dále k nahlédnutí v ošetřovatelském referátu Československého Červeného kříže. Časopis přinášel publikace ze sjezdů, jako přinesl publikaci Mezinárodní ošetřovatelské rady v Ženevě, přinesl články ve francouzském, anglickém a německém jazyku. Informoval o Mezinárodním kongresu sester, pořádaným Mezinárodní ošetřovatelskou radou v Londýně od 19 do 24. července 1937. Jak píše Molnářová, Spolek Diplomovaných sester, byl ve stálém styku s Mezinárodní ošetřovatelskou radou v Ženevě a pak v Londýně. Styky se utužily zejména mezinárodním sjezdem ošetřovatelským v Londýně, jehož se účastnila předsedkyně SDS a dalších 14 sester. Na sjezdu přednesla referát o školním ošetřovatelství diplomovaná sestra Rošaurová. Jedné ze sekcí veřejného zdravotnictví předsedala diplomovaná sestra Azenbacherová. Po sjezdu vykonaly sestry návštěvu mezinárodní výstavy v Paříži a byly srdečně přijaty Ligou Červených křížů. Československý výbor nadace, zde předsedala diplomovaná sestra Dolenská. Projednával otázky dalšího vzdělávání diplomovaných sester a hledal cesty, jakými by bylo možno získat finanční podpory Mezinárodní nadace a příspěvky na studijní stipendia. Měly také styky s Mezinárodní nadací Florence Nightingalové v Londýně. Mezinárodních kursů se účastnila s. Fantová (44).

Mezinárodní styky vyřizovala Tobolářová, která byla členkou výchovné sekce při

M. O. R., mezinárodní ošetrovatelské rady za ČSR. Za 5 let spolupráce napsala řadu odborných studií a článků v jazyce českém, německém i anglickém, které byly publikovány v cizích a českých časopisech. Výbor pro zdravotní statistiku při M. O. R. měl za úkol zjišťovat zdravotní stav sester a zdravotní péči v nemocnicích a školách. Získaná data byla materiálem pro statistiky a dala přehled o zdravotních poměrech v ošetrovatelském povolání a sloužila jako základna pro návrhy k zlepšení zdravotní péče o ošetrovatelky (44).

Rubrika Z ošetrovatelských škol, se zabývala články, které přinášely důležité informace, například počty škol v ČSR a o jejich stavu, hospodářské situaci a jejich vedení v ošetrovatelských školách. Dále vzpomínky na dobu studia a jiné. Rubrika Zprávy, přinášela zprávy členek redakčního kruhu, například od předsedkyně SDS A. Rypáčkové. Hospodářské zprávy SDS, redakční zprávy a zprávy administrace časopisu Diplomovaná sestra byly od B. Jarníkové. Rubrika také přinášela informace o domově diplomovaných sester Na Slupi, o pozemku v Kunraticích a knihovních zprávách, které měla pod dohledem A. Fialová. O chatě v Nouzově informovala H. Darebníková, přinášela zprávy o chatě diplomovaných sester, uváděla počty sester z nemocnic i z veřejného zdravotnictví, které ji navštívily. Bylo to rekreační místo, kde si mohly sestry během roku odpočinout. Dále podávala zprávy o stavu členstva od J. Rošaurové, která byla roku 1938 zvolena jako místojednatelka výboru SDS (45).

Moderní snahy ošetrovatelství ve všech pokročilých zemích směřovaly k propagaci a posílení míru, preventivní péče a zdraví národa. Ošetrovatelská péče o nemocné se zdokonalovala po stránce technické, byla obohacena vědeckými poznatky a prohloubila se všeobecným a odborným vzděláváním sester. Moderní ošetrovatelská péče se stává důležitou složkou veřejného zdravotnictví v ústavech, poradnách, jiných institucích, rodinách, školách a průmyslových závodech. Není již omezena na lůžko nemocného, ale je spjata s celou sítí sociálních a zdravotních organizací. S touto sítí služeb se snaží pomoci nemocnému k jeho uzdravení, posílit psychickou i sociální stránku a usnadnit klientovi návrat do normálního života. Tyto cíle byly bržděny těžkou dobou,

sestry se nemohly zdokonalovat v ošetrovatelské péči, vzdělávat v oboru ošetrovatelství, jak píše Molnárová. Válečný stav zastavil činnost vydávání časopisu. Spolek diplomovaných sester nabídl své služby Československému Červenému Kříži, uspořádal I. kurs pohotovosti, kterého se zúčastnilo 350 diplomovaných sester z celé republiky (45).

1. 4. Časopis Zdravotnická pracovnice

Časopis byl založen jako pokračování časopisu Diplomovaná sestra. Od r. 1942 do r. 1951 v České republice nebyl vydáván žádný ošetrovatelský časopis. Po dlouhých 9 let strádalo ošetrovatelství a sestry ve svém vývoji. Zdravotnická pracovnice byla založena r. 1951 a byla vydávána do r. 1991, její periodicitu byla nepravidelná. Od r. 1951 vychází 3 čísla. Od r. 1952 vycházelo až 9 x ročně 6 čísel. Od r. 1960 vycházela 12 x ročně. V r. 1991 vyšla poslední 3 čísla, pak Zdravotnická pracovnice změnila název, od r. 1991 nese název Sestra, vycházela 41 let. Zabývala se otázkami z ošetrovatelství, vzděláváním sester, počtu a úrovni vybraných škol v ČR, zdravotnickou politikou. Největší apel a zájem časopisu byla podpora sester ke studiu a samostatné aktivitě. Snažily se pomoci s problémy, se kterými se setkávaly na pracovišti. Dále vlivem moderní techniky, uvedením nových ošetrovatelských pomůcek, objasněním problematiky a pracovním postupem po stránce ošetrovatelské (107).

Byl viditelný odraz socialistické doby. Podpora společné práce byla zaměřena na občany, zájem na lid z vesnic a zemědělce. Sledovaly se otázky hygieny a hmyzem přenášené nemoci, onemocnění vznikající po užití užitkové nebo závadné vody. Byla snaha o podporu KSČ politiky, o klidný průběh budování socialismu vlasti a tím také další prohlubování socialistického zdravotnictví (108).

1. 4. 1. Úkoly a poslání časopisu Zdravotnické pracovnice

Odborný časopis pro střední zdravotnické pracovníky vznikl po zastavení časopisu Diplomovaná sestra, který zastavil svoji publikaci v době válečného období. V buržoazním státě byla v letech 1942 – 1951 snaha o vznik odborného časopisu. Nevelký vliv zdravotnických pracovníků, kteří byli organizačně rozptýleni, takováto byla i síla a životnost jejich časopisů. Neměly dlouhého trvání a většinou za krátkou dobu zanikly. Zdravotní péče byla zajišťována minimálními náklady a v minimálním rozsahu. Nízká mzda nutila k přijímání darů od pacientů. Také služba bez omezení pracovní doby vyčerpávala. Tím byli zdravotničtí pracovníci vzdalováni od poznání svého postavení. V květnu r. 1945 a r. 1948 se do čela politické situace postavila dělnická třída se svojí odlišnou ideologií. Zdravotní péče se stala veřejnou záležitostí celého státu. Zmizely soukromé ústavy, vznikly odborové organizace, zvýšil se počet zdravotnických pracovníků, došlo k zvýšení platů, zavedení osmihodinové pracovní doby, ke zvýšení úrovně základního zdravotnického školství a škola dávala nutný základ pro praktickou činnost. Zkušenosti bylo nutno doplňovat zkušenostmi z praxe a z pokroku lékařské vědy. Časopis Zdravotnická pracovnice se stal jedním z prostředků potřeb kontinuálního vzdělávání a zvyšování kvalifikace. Jiné možnosti v daném období byly omezené. Seznamoval střední zdravotnický personál s pokroky ve všech oborech zdravotní péče a to hlavně ve vztahu k pracovním činnostem středních zdravotnických pracovníků. Snaha časopisu byla jak v krátké době vybudovat dokonalou péči o zdraví. Vliv na vznik časopisu měl Sovětský svaz, který osvobodil Českou republiku z nacistické okupace a válečného štvání. Dále kapitalistický Západ, masové ničení životů a zdraví lidí. Ideální představa pro vznik tohoto časopisu byl boj za mír a štěstí lidstva (21).

1. 4. 2. Redakční rada

První vydaná čísla řídí redakční rada pod vedením doc. MUDr. Miroslava Vojty s redakčním kruhem V. Adámkové, B. Kurzové, M. Matouškové, L. Hoštašové, M. Douckové a H. Šollerové (107).

Druhý ročník, číslo II., v r. 1952 vedla vydání časopisu MUDr. M. Vojtová s redakčním kruhem beze změny. V r. 1952 s příchodem třetího čísla, došlo v druhém ročníku ke změně vedoucího redaktora. Novým vedoucím redaktorem se stal Tomáš Kohout. Od r. 1953 řídil časopis redaktor Václav Špaňhel s redakční radou. Pracoval dvacet let na Zdravotnické pracovníci, kterou budoval svou neobyčejnou pilnou prací téměř od začátku. V r. 1969 se mu podařilo přivést nový vzhled Zdravotnické pracovníce. Přinášel řadu originálních myšlenek a nápadů. Svou práci ukončil r. 1971. Dne 23. listopadu 1971 zemřel po marném boji se zákeřnou chorobou (108).

Od roku 1972 se stal novým vedoucím redaktorem Dr. Desider Galský, který zastává místo jen do třetího čísla, ročníku XXII. Redaktorkou se stala Marta Kotysková – Marková. Od čtvrtého čísla místo redaktora a odpovědného vedoucího zastával František Bálek (108).

Od roku 1980 se redakční rada skládala ze zastupující vedoucí redaktorky Dagmar Bendové, Miroslava Daševského, Marty Demkové, Márie Drdúlové, Evy Kalábové, MUDr. Jiřího Kredby, CSc., Terézie Kvapilové, PhDr. Marty Kvášové, MUDr. Milana Melichara, Olgy Mítové, Ludmily Mózerové, Julie Nocirové, prof. MUDr. Vladimíra Pacovského, DrSc., PhDr. Marty Peltrámové, Ernesta Petříka, Marie Prágrové, Radmily Sedláčkové, doc. MSDr. Vladimíra Šichy, CSc. a Anny Toufarové (109).

V roce 1981 nastaly v časopise změny. Vedoucím odborným redaktorem se stal prof. MUDr. Jiří Homolka, DrSc., zástupcem vedoucího redaktora byla stále Dagmar Bendová a redaktorka Zoja Součková. Tohoto roku vznikla převážně stálá redakční rada, která se skládala z členů P. Andryška, O. Duržové, M. Gyuszuové, PhDr. M. Kvášové, M. Martínkovičové, O. Mítové, J. Mojžíšové, K. Musilové, MUDr. J. Neuwirtha, CSc.,

V. Součka, J. Žateckého, N. Žužiové, M. Staňkové, prom. Ped (110).

Marta Staňková byla součástí Zdravotnické pracovnice až do jejího konce, po změně názvu přešla do Sestry. Ve Zdravotnické pracovnici byla vedoucí redaktorkou od r. 1989. Zástupkyně vedoucí redaktorky byla PhDr. Irma Bujdáková. Samostatná redaktorka byla Ludmila Podešvová. V r. 1990 přišla do časopisu Jarmila Škubová (110).

1. 4. 3. Zdravotnická pracovnice od r. 1951 do r. 1960

Rubriky v časopise byly od prvního čísla, ročníku I., r. 1951 členěny na sekce. Celkem od r. 1951 až do r. 1960 bylo publikováno dohromady 3290 článků, což je 100 % . Celkem se v časopise nacházelo 13 rubrik. Od r. 1953 se sjednotil obsah Zdravotnické pracovnice do poslední podoby. Zařazené rubriky nesly názvy, kam byla zařazována daná témata, které patřily do daného oboru. Z toho rubrika, s názvem Politické a odborářské aktuality, kde bylo publikováno v daných devíti letech 173 článků, což je 5,3 % . Odborné, osvětové a organizační články vydalo 1444 článků, což je 43,9 % . Populárně naučné články, povídky a fejetony publikováno 249 článků, což je 7,6 % . Obrazové reportáže rubrika se objevovala v letech 1953 – 1955. Publikováno 48 článků, což je 1,5 % . Rubrika Různé vydala za dané období 485 článků, což je 14,7 % (107).

Od r. 1956 byla zařazena rubrika s názvem Rubrika. Publikováno bylo 405 článků, což je 12,3 % . Do ní byly zařazeny články, které obsahovaly drobné zprávy a zajímavosti z oboru zdravotnictví, vzdělávání ruského, latinského jazyka, doporučení odborné literatury, články z odborných knih a články věnované významným lidem podílejících se na rozvoj oboru Ošetřovatelství a lékařských oborů. Do Zdravotnické pracovnice od r. 1951 do r. 1960 publikovalo 1924 autorů (107).

První čísla, která vyšla v r. 1951 obsahovala 40 článků, což je 1,2 % . V r. 1952 vyšlo 162 článků, 4,9 % . Zaměřena byla na politickou situaci v České republice, dále na klinickou medicínu a odborné články ze zdravotnictví a ošetřovatelskou techniku. Dále články pro praxi, které mohly využít zdravotničtí pracovníci a také působily jako

zdravotnická výchova (107).

Za deset let existence Zdravotnická pracovnice vyšla 4 čísla věnovaná tématice hygieny a epidemiologie. Všechna tato čísla se snažila přinést zdravotnickým pracovníkům informace o tom, co znamená hygiena a epidemiologie, hygienicko – epidemiologické stanice. Chyběl zde, ale zájem přímo o její vlastní pracovníky, zabývala se hlavně hygienickou a protiepidemickou službou. Jak píše Cirman, chtějí se zaměřit na tribunu těchto pracovníků. Uvádí, požadujeme, aby pracovníci hygienicko – epidemiologických stanic psali o své práci sami (10).

Zdravotnická pracovnice podporovala a informovala o práci nelékařských zdravotnických pracovníků, o organizaci práce ošetřovatelek na odděleních nemocnic a daných obvodech, jako sester v ambulatoriích národního pojištění, jak uvádí Doucková. Dále uvádí, že hlavním úkolem ambulantního národní pojištění je práce konsiliární, diagnostická, terapeutická, posudková a tímto je zaměřena i práce sester na jednotlivých odborných odděleních (14). Přinášela popis práce zdravotních sester zaměřených na organizaci práce a ošetřovatelské postupy v ochraně zdraví lidí. Podrobně publikovala ošetřovatelskou péči u ležícího nemocného, jak jí i uvádí Mládek, práci sestry u lůžka těžkého kardiaka. Uváděla související práce sester v ambulancích a jejich popis byl doplněn činnostmi, které vykonávala sestra při své práci, jež souvisely s odbornými nálezy a jejich registrací. Uváděla také zdravotnickou statistiku a preventivní opatření (43).

Byla zde publikována doporučená a odborná literatura, která vyšla v zdravotnickém nakladatelství v učebnici pro vyšší zdravotní školy. Dále vzdělávala zdravotnické pracovnice upozorňováním na vydané zákony, jak píše v článku Anzenbacherová, uvádí zákon č. 77 z roku 1951, o zdravotnickém povolání, který určuje, kdo je zdravotnický pracovník. Důležité zákony, pro uvědomění kompetencí sester a vzdělávání v této oblasti, byly podstatné pro další rozvoj našeho ošetřovatelství. Články byly kvalitně zpracovány a poskytovaly dostatečné informace, které potřebovala sestra pro své povolání a další činnosti ve vzdělávání a růstu svého povolání (3).

Zaměřovala se na vzdělávání sester v podobě jejich ošetřovatelské praxe, používání

ošetřovatelských pomůcek, jako jsou teploměry, injekční stříkačky, injekční jehly, nástroje, obvazový materiál, zásady při podávání léků, podávání jídla a dodržování dietního režimu v nemocnici. Zabývala se také organizačními otázkami, jako jsou dodržování pracovní doby, předávání služby mezi sestrami, provádění lékařských předpisů, dodržování čistoty a pořádku na odděleních, úpravy nemocničního prostředí pro nemocné klienty se zdravotní osvětou, dostatečnou vlídností, přívětivostí a laskavostí k nemocným, jak píše Azenbacherová (3).

Zdravotní sestra měla působit po stránce zdravotnické a politické výchovy. Ve zdravotnické osvětě byla snaha naučit sestru, aby nemocným klientům přijatelným způsobem vštěpovala hygienické návyky, správnou životosprávu, způsoby zachování zdraví a aby, byla jejich učitelkou, jak píše Azenbacherová (3).

Zdravotnická pracovnice obsahovala dostatek článků o tělovýchově a ochraně před úrazu. Předpokládalo se vysoké riziko vzniku úrazů u obyvatel, proto se často objevovala daná problematika a s ním související zdravotní problémy. Z toho vycházela nutnost sjednotit zdravotní techniky v nemocnicích. Sjednocováním ošetřovatelských metod a techniky se zabýval Dr. Mourek. Rozebíral vybranou ošetřovatelskou metodu nebo techniku. První článek byl uveden v čísle čtyři, r. 1954. Bylo nutkání sjednotit techniky a metody prováděné v ošetřovatelské praxi na všech oddělení a i teoreticky učit žákyně na školách. Byl rozpracován plán, který měl vyhlídky, že první část bude zpracována do června, r. 1955. Konaly se pravidelné schůzky a referáty sester, které se na něm společně podílely pod vedením MUDr. Mourka. První téma bylo nemocniční lůžka, řešení označení pacientů na lůžku a jména napsaná na záhlavních tabulkách. Byla rozdílnost v nemocnicích, každá nemocnice měla svůj postup, proto byla snaha o sjednocení technik (46).

1. 4. 3. 1. Vliv Zdravotnické pracovnice na rozvoj ošetřovatelství od r. 1951 do r. 1960

Od roku 1953 se časopis začal rozšiřovat a získával velkou oblibu u středních zdravotnických pracovníků. Zamlouvala se úprava časopisu, která od r. 1953 dostává vhodnou a poutavou úpravu. Přidané fotografické záběry ze zdravotnických zařízení a zdravotnických pracovníků pomáhaly při práci k názornému seznámení. Každé číslo časopisu se věnovalo některému úseku zdravotnictví. Kladné hodnocení přisuzují, že časopis informoval zdravotnické pracovníky o různých aktuálních zdravotnických a odborářských problémech u nás i v zahraničí. Velmi oblíbenou se v té době stala dvojstránka, která sloužila jako pomůcka k vyhotovení nástěnek. Dále oblíbená rubrika nazývaná se Oči lidí všechno vidí, kde jsou uvedeny profily vědců, lékařů a zdravotníků (15).

Časopis se stal velkým pomocníkem zdravotnickým pracovníkům. Inspirující pro čtení časopisu a přijímání rad, bylo dosažení uveřejňování článků středních zdravotnických pracovníků. Sestry psaly články, popisovaly své pracovní metody, které chtěly předat svým kolegyním. Zájem redakční rady nebyl, aby jen do časopisu sestry psaly, ale aby dobré zkušenosti a poznatky přenášely na pracoviště. Od r. 1953 stoupl počet dopisovatelek. Lékaři byli ke středním zdravotnickým pracovníkům 50 : 50. Jednalo se převážně o starší sestry. Jedním z úkolů redakční rady byla aktivizace mládeže, a aby do časopisu více přispívala (15).

Redakční rada se snažila o vysokou ideologickou a odbornou úroveň zdravotnických pracovníků. Bylo obtížné získat střední zdravotnické pracovníky do veřejných funkcí. Byl malý počet z řad zdravotnických pracovníků ve stálých zdravotních komisích, které byly naplněny hlavně lékaři a částečně laboranty. Redakční rada si uvědomovala, že by sestry velmi přispěly svými bohatými zkušenostmi ke zlepšení péče v terénu. Stalo se proto jejich dalším úkolem, pomocí článků burcovat politickou, odborářskou úroveň a schopnost sester. Odbory často samy nestačily. Zdravotnická pracovnice dávala impuls, aby se nebránily funkcím, v zájmu celku a správnému chodu

zdravotnictví (15).

Od svého vzniku, r. 1951, byl časopis určen v první řadě pro zdravotnické školy. Bürgermeister uvádí, že ve svých počátcích nebyla blízká žákyním středních zdravotnických škol a počet výtisků byl minimální. Změna nastala, když začali psát zdravotničtí pracovníci pro své kolegy. Poté se stala vyhledávaným časopisem, neboť předávala zkušenosti a ukazovala nové pracovní metody. Záslužná práce byla i na poli výchovy, nových zdravotnických pracovníků. Bürgermeister píše, nezřídka se stala přímo učebnicí. V době jejich nedostatku časopis využívali ke vzdělávání středních a nižších zdravotnických pracovníků, díky jeho vysoké úrovni (8).

V první třech číslech r. 1951 se snažila redakční rada prosadit osmihodinovou pracovní dobu. Slavíková uvádí, zde se v prvních třech číslech objevily první plány na zavedení osmihodinové pracovní doby. Důležitým příkladem je, jak je významné bojovat za to v co věříme, co chceme zlepšit v našem zdravotnictví a ve statusu zdravotní sestry. Slavíková uvádí, zavedení osmihodinové pracovní doby se zdálo neuskutečnitelným problémem, hlavně starším pracovníkům. S pomocí časopisu Zdravotnické pracovnice se to podařilo. Toto podpořilo v myšlence a její realizaci uskutečnění organizace práce a rozšiřování rezerv pracovních sil. Tohoto roku byly první známky o organizaci práce a vymezení kompetencí, aby sestra dělala svou práci, na kterou měla patřičné vzdělání a schopnosti. Nezastávala práci lékařů a sanitárek a sanitárky nezastávaly práci sestry (59).

Členové redakční rady si uvědomovali, že právě špatnou organizací práce jednotlivých skupin dochází k nedostatečnému využívání schopností, vzdělanosti a zkušeností. To vede k nesouladu a přepracování. Pracovníci potom neplní své úkoly správně. Slavíková uvádí, že důležitým úkolem se stává i kultura prostředí, příjemné a kolektiv (59).

Zdravotnická pracovnice se také podílela na duševní hygieně pracovníků a bojovala za lepší postoj k vlastnímu povolání, související i s prací za vytváření osobnosti socialistického člověka. Byla ovlivněna prvními sjezdy duševní hygieny po válce u nás, 1. sjezd se konal 5 – 8. října 1959. Sjezdy se zabývaly řadou problémů, jak související s

otázkami práce, s otázkami týkajícími se kolektivu, vytváření si nových vlastností a otázkami kulturní revoluce a jak je třeba tyto otázky řešit. Útrata uvádí, časopis má možnost se na těchto problémech zásadním způsobem podílet. Dále řeší otázky, jakou vhodnou formou psát články, aby byly vědecké a dostatečně populární (86). Kejř soudil, že k získání většího množství čtenářů je velmi důležitá obrázková spolupráce. Obrázek má nezbytné instruktážní poslání, soustavná práce s obrazovým materiálem má důležitý smysl. Jak obsahem článku i obsahem vhodného obrázku časopisu informoval, poučoval a tím přispíval k rozšiřování vědomostí čtenářů a ke zvyšování odborné kvalifikace. Při výběru obrázkového materiálu přicházelo v úvahu i jeho technická dokonalost a schopnost jasné reprodukce (29).

Součástí časopisu byla odborná literatura, stručně upravené reference uvádějící o hlavních novinkách a o jejich tématice. Nacházelo se zde mnoho cenných článků a informací, které pocházely i od cizích autorů, hlavně od sovětských lékařů, jak uvádí Roušarová (57).

Aby mohl časopis mít kvalitní podobu, k tomu mu scházel nedostatek techniky ve Zdravotnické pracovníci. Dokumentace k přístrojům byla často nedostatečná, jeho vysvětlení jak správně zacházet s danými přístroji. Členové redakční rady, ale doporučovali, aby byl nejdříve zlepšovací návrh či správný postup podroben kritice příslušného technického oboru, jak upozorňuje Svoboda (67).

Doporučení vhodné literatury pro kontinuální vzdělávání zdravotnických pracovníků, nebylo plně uskutečnitelné. Literatury cizojazyčné, v ruském jazyce, anglickém i jiných vycházelo dostatek, ale Zdravotnická pracovníce měla neustále malý rozsah. Aktuální témata jako ochrana před ionizačním zářením, vyžadovala příliš mnoho technických podrobností, které nešly zkrátit do článku. Proto členové redakční rady apelovali na Státní zdravotnické nakladatelství pro vydávání dostateku odborné literatury pro střední zdravotnické pracovníky (67).

1. 4. 4. Zdravotnická pracovnice od r. 1961 do r. 1970

Časopis Zdravotnická pracovnice vycházel 12x ročně. Zaměřoval se na pomoc mít zdravou, spokojenou a nevyhořelou zdravotnickou pracovnici, která pak uměla pomáhat lidem. Velký zájem byl o duševní zdraví lidu, hygienu dospívání a dětí, uvedeny byly hygienická hnutí, přehled vývoje organizací, články ošetrovatelské péče a duševní výchova zdravotnické pracovnice. Dále psychologii jednání sestry s lidmi, péči o děti, nábor dárkyň mateřského mléka, články z psychologie a psychiatrie (108).

Témata z medicínského oboru byla vhodně upravena pro sestru. Témata, které byla součástí jejich činností, jako byly rozpracované články o cévkování, klyzmatu, poševních výpláších a jiných. Také články obsahující Registraturu. Často se vyskytovaly články o pitné vodě. V dané době bylo časté riziko požití užitkové a závadné vody. Popisovala, kde se s ní setkávalo nejčastěji a možné řešení této situace, ale i obdobný problém užívání vody ze studen a studánek. Seznamoval s novým přínosem tlakového sterilizátoru do zdravotnické péče a jeho převrat v zásadách aseptické péče, jenž měl velký přínos v ošetrovatelství. Uváděl vhodnou formu odreagování, třeba pomocí muzikoterapie (108).

Ošetrovatelství a politika, poukazovala na zdravotnický personál v lidově demokratické ČSR. Uváděla směrnice pro činnost zdravotnické pracovnice a Českého lékařského spolku (108).

Rubriky v časopise od prvního čísla, ročníku X., r. 1961, byly členěny na sekce. Celkem od r. 1961 do r. 1970 bylo publikováno dohromady 3326 článků, což je 100 % . Celkem se v časopise nacházelo 13 rubrik. Z toho rubrika s názvem Politické a odborářské aktuality, kde bylo publikováno v daných deseti letech 331 článků, což je 9,9 % . Odborné, osvětové a organizační články vydalo 635 článků, což je 19,2 % . Rubrika Péče o pracující, ČSČK obsahovala 225 článků, což je 6,8 % . Rubrika Psychiatrie, psychologie, neurologie pojímala 187 článků, což je 5,7 % . Rubrika Rehabilitace, fyziatrie obsáhla 198 článků, což je 5,9 % . Rubrika s názvem RTG, zubní 141 článků, což je 4,3 % . Rubrika škola, výchova a konference dosáhla 278 článků, což je 8,3 % . Tělesná výchova a sport vydala 231 článků,

což je 6,9 % . Rubrika Sovětské zkušenosti 82 článků, což je 2,5 % . Technika, výroba, zlepšovací návrhy 198 článků, což je 5,9 % . Rubrika Žena a dítě 245 článků, což je 7,4 % . Rubrika populárně naučné, reportáže, povídky, fejetony, básně vydalo na dané téma 382 článků, což je 11,5 % . Rubrika různé publikovala 194 článků, což je 5,8 % . Do Zdravotnické pracovnice od r. 1961 do r. 1970 publikovalo 2321 autorů (108).

1. 4. 4. 1. Informace v časopise o vzdělávání zdravotnických pracovníků od r. 1961 do r. 1970

Časopis Zdravotnická pracovnice se od r. 1961 pravidelně dodávala na ošetrovací jednotky v České republice. Duržová uvádí, každá jednotka odebírá jeden výtisk a ten zůstává trvale v příruční knihovně. Sestrám pomáhá k získání nových informací, v dalším vzdělávání a také časopis sestry využívají k získání vhodného materiálu na semináře, konající se pro různá oddělení (15).

Nový způsob práce ve zdravotnictví, předpokládal vysokou odbornost práce ve zdravotnictví a na druhé straně i vysokou politickou uvědomělost. Vývoj v jednotlivých vědních oborech a tedy i v medicíně vyžadoval celoživotní studium. Duržová a další členové redakční rady se shodují v názoru, že jako základní nedostatek vidí, že se pracovníci nedostatečně teoreticky vzdělávají. Nestačí dosažené vědomosti ve škole a praktické zkušenosti. Jejich snaha a cílem je, aby zdravotničtí pracovníci pochopili, že teoretické vzdělání pro své povolání potřebují. Chápali studium jako určitý systém, nevyhnutelnost, abychom nezůstali za vývojem. Členové redakční rady Zdravotnické pracovnice upozorňovali na nutné doškolení dosavadních zdravotnických pracovníků, které bylo nedostatečné (15).

1. 4. 4. 2. Obsah článků Zdravotnické pracovnice od r. 1961 do r. 1970

Zdravotnická pracovnice se zaměřila na mnoho témat, která trápila dané období a bylo nutné je řešit či informovat zdravotní sestry. Snaha o vzdělávání a rozšíření informovanosti sester, co se týkalo jejich povolání z multioborového přístupu. Uváděla články z průzkumu u nás a na Slovensku. Zdravotní výchovu pacientů a příbuzných pokládala za nezbytnou. Důležité bylo zachovat všechny potřebné preventivní opatření a obeznámit příbuzné o pacientovo onemocnění. Členové redakční rady pomoci mnoha článků apelují na zdravotní sestru, sestra má velkou moc a může mít obrovský vliv při výchově a edukaci obyvatel (15).

Obsahovala články o nově vyráběných lécích, o jejich podávání, jak správně s nimi zacházet a nepoškodit pacienta při podávání, například infúzních roztoků, možnosti prevence onemocnění, jako se často objevoval problém ateroskleróza. Dále péči o děti, těhotné ženy, kojící ženy a ženy v šestinedělí. Upozorňovala na velký problém onkologických onemocnění. Mnoho článků se týkalo rakoviny prsu, obsahovala srozumitelné ukázky samovyšetření prsu s očíslovanými obrázky (108).

V daných letech se objevovaly publikace ukázek článků z ciziny, spolupráce s jinými národy a naší pomoci chudým zemím. I to bylo součástí ošetřovatelství a neměla se tato témata přehlížet. To mělo velmi motivační vliv, učila a ukazovala sestram jak dosáhnout empatického cítění s druhými a také měla morální vliv. Byl zde velký zájem z naší strany, nabízela pomoc a možnost aktivně se podílet na osvětě, například v Africe. Nebo boj proti nemocem, chudobě a strádání dětí, žen. Uvedeny byly poznatky lékařů, což bylo smyslem mise, jaké byly cíle organizací pracujících v chudých zemích (108).

Časopis Zdravotnická pracovnice, měl snahu o zvýšení sebevědomí sestry, poukazoval na důležitost její práce a zvyšoval status sestry. Nevynechal články zaměřující se na kosmetiku a rady jak o sebe může každý pečovat (108).

1. 4. 5. Zdravotnická pracovnice od r. 1971 do r. 1980

Roku 1972 nastaly změny ve Zdravotnické pracovnici s příchodem nového vedoucího redaktora. V ročnících se objevovaly znovu poutavé články a seriály, zařazeny byly nové rubriky s názvem Román pro ženy. Dále rubrika Kurs sebeobrany, aby si mohly ženy poradit s agresivními lidmi. Kuchařské recepty pro přípravu rychlých a výživných jídel pro každé roční období. O rekreaci a odpočinku, daná rubrika informovala právě zdravotnické pracovníky, kteří by měli vědět jak využívat správně volný čas. Články o mezilidských vztazích, informovala, jak by se měli lidé působící mimo nemocniční péči a zdravotnický pracovník s pacientem k sobě chovat. Bohatý byl i obsah článků odborných a politickovýchovných, které jsou pochopitelně jádrem a základem. Zařadili anketu, která zahájila svojí činnost v říjnovém čísle, r. 1971, pod názvem Hlasy z první linie. Ty se kriticky, bojovně a odpovědně zabývaly nedostatky i přednostmi dosavadního stavu práce sester ve styku s pacienty, ve smyslu daných směrnic. Dále publikace článků o první pomoci s názvem Než přijde lékař. Uváděla aktuality, ve kterých seznamuje podrobně s právními, mzdovými a společenskými otázkami, vycházejícími k informovanosti celé zdravotnické veřejnosti (108).

Časopis Zdravotnická pracovnice, obsah od prvního čísla XXI. ročníku 1971, byl členěn na sekce Politické, odborářské, společenské do nichž redakční rada vybírala vhodná témata. V této rubrice se objevilo 285 článků, což je 11,5 % . Dále se nacházela rubrika pod názvem Odborné, organizační, výchovné, zde se publikovalo 558 článků, což je 22,5 % . Následovalo zařazení vhodných článků, které měly souvislost s názvem rubriky Dítě, žena, rodina, zde bylo za daného období publikováno 205 článků, což je 8,3 % . Rubrika týkající se Farmakologie a Infekce, nalezneme pod tímto názvem, vydalo 122 článků, což je 4,9 % . Rubriky s otázkami sociálními 132 článků, což je 5,3 % . Rubriky Populárně naučné, reportáže, kurzívy 443 článků, což je 17,8 % . Na posledních stránkách časopisu se nacházely rubriky, do níž byly zařazovány články týkající se různých témat, pod názvem Různé, otisknuto 365 článků, což je 14,7 % . Další drobné rubriky pod názvy Co Vás

zajímá, 43 článků, což je 1,7 %. Co-Vy-na-to, zde publikováno 22 článků, což je 0,88 % . Nacházelo se zde také Československé ošetřovatelství supplementum ZP. Sešit aktualit ZP se nacházel ve 35 přílohách, obsahoval 109 článků, což je 4,4 % . Rubrika Vy se ptáte my odpovídáme 75 článků, což je 3,1 % . Rubrika Za jejich příkladem 83 článků, což je 3,3 % . Rubrika Zdravotnictví ve světě, publikováno 34 článků, což je 1,3 % . Je zřejmé z názvu, že se tato rubrika zajímala o vývoj zdravotnictví ve světě, nové postupy a novinky v ošetřovatelské péči. Zamýšlela se nad možnostmi našeho zdravotnictví a jaké novinky by bylo vhodné převzít ke zkvalitnění praxe a ošetřovatelské péče o pacienta. Celkem se v průběhu od r. 1971 do r. 1980 bylo publikováno 2476 článků, což je 100 % . Od r. 1971 publikovalo do Zdravotnické pracovnice 1872 autorů (108).

1. 4. 5. 1. Obsah článků zdravotnické pracovnice od r. 1971 do r. 1980

V časopisech se objevovaly články týkající se vzdělávání. Řešily se otázky k založení Ústavu pro další vzdělávání středních zdravotnických pracovníků v Brně v r. 1960. Znamenalo to kvalitní obrát v organizované péči a další vzdělávání středních zdravotnických pracovníků v ČSR. Nezadržitelný vývoj lékařské vědy a velký rozsah poznatků, si vyžadoval vznik Ústavu pro další vzdělávání. Články vzbudily zájem o studium a o další vzdělávání sester. Upozorňovaly také na možné specializace středních zdravotnických pracovníků, jak píše Frič. Současná doba zejména zvyšovala požadavky na další vzdělávání vedoucích odborných pracovníků. Článek přistupoval a hodnotil situaci, jak kvalita práce závisela na kvalitě řízení. Upozorňoval na nároky práce sester ve vedoucím postavení, které se neustále zvyšovaly, jak z hlediska odborného, ale i z hlediska společenskoekonomického. Studium pro vedoucí sestry vzniklo v r. 1969. Frič informuje o nutné znalosti z pedagogiky a psychologie při vykonávání vedoucí funkce sester. Školení v průběhu dalších let prodělávalo další vývoj, v budoucnu bylo organizováno na vyšší úrovni. Frič, zde popisuje novou koncepci, kde bude zavedena specializační příprava pro funkci vrchních sester na odděleních. Hlavním posláním sester vidí v odbornosti a

zaváděním nových poznatků do ošetřování nemocných a k tomu má posloužit i odborná příprava (17).

V rubrice Odborné, se dále časopis zabýval komplexní ošetrovatelskou péčí. K její realizaci byla nutná potřeba vytvoření podmínek. Podsouvala a poukazovala čtenáři problém ošetrovatelské péče a neuvědomění sester závažnosti tohoto problému. Ze tří nejzákladnějších, považuje kvalitu zdravotnického personálu, dostatek času pro zajištění kvalitní péče a dobrou organizaci práce. Hlavním činitelem a důležitou podmínkou pro realizaci komplexní ošetrovatelské péče zůstane odborná úroveň sestry, jak také uvádí Laničková. Řada vedoucích středních zdravotnických pracovníků bylo obeznámeno s principy komplexní ošetrovatelské péče, který by měl vést celý tým zdravotnických pracovníků k aktivnímu přístupu. Do toho byly již v daném období zahrnuty vybavenost oddělení, zpříjemnění prostředí malbou, obrázky, květinami a dalším. Upřednostňovala se důležitost hygieny a podporovalo se zvýšení životní úrovně obyvatelstva. Hygiena v dané době spočívala, pro nás dnes již automatické, v mytí rukou, vlasů, péči o dutinu ústní a každodenní mytí těla (36).

Zaměřením se na sestru, k aktivnímu přístupu, se zlepšovala ošetrovatelská péče při hospitalizaci a při vhodném osvojení hygienických návyků pacientů po propuštění do domácí léčby. Naprosto nedostatečná byla hygienická péče věnovaná dlouhodobě nemocným ležícím a pacientům upoutaným dlouhodobě na lůžko. V časopise se nacházely publikace odborně rozpracovaných článků, které se věnovaly otázkám, kolik minut byla ochotna sestra obětovat jednomu nemocnému patřící do nejtěžší skupiny. Výzkum zjistil, že bylo to jedenáct minut. Prevence proleženin byla prováděna pouze u 50 % , mytí genitálu pouze u 40 % ležících nemocných, jak uvádí Laničková (36).

Aktivní ošetrovatelská péče vyžaduje posun v pohledu na některé základní otázky ošetrovatelské péče, zvláště ve vztahu sestra a pacient. Tento posun v daném období ovlivňuje několik faktorů. Mezi ně patří změny, ke kterým došlo v odborném a společenském postavení sester, kdy sestra byla relativně odborně samostatným pracovníkem s normativně určenými pracovními činnostmi. Za druhé změny v pojetí

ošetřovatelské péče a dále změny v úrovni pacientů v průběhu historického vývoje. S vědomím těchto nových faktorů a s tím, že je třeba brát zřetel na vše, co ovlivňuje zdraví a nemoc pacienta, vstoupila do popředí otázka jeho potřeb. Předmětem péče sestry jsou bezprostřední potřeby pacientů. To jen podtrhuje nutnost je znát a v jaké podobě se potřeby vyskytují. Jak uvádí Pacovský, ošetřovatelská péče je diferencována podle okamžitých potřeb nemocného a přizpůsobena jeho funkčním schopnostem, je komplexní ve všech složkách a nekompletní pokrytí potřeb klienta je znakem defektní péče. Na to Bártlová a Prokopová reagují, uspokojování potřeb nemocného je jedním ze základních hledisek pro posouzení ošetřovatelské péče. Autorky v článku používají obecné definice pojmu potřeba jako výchozí k charakterizování pojmu potřeba nemocného. Základní dělení potřeb člověka na biologické a sociální, roztrídí dále podle vzniku v průběhu nemoci na potřeby, které se nemocí nemění, které se modifikují a které vznikly v průběhu nemoci. Charakteristiku jednotlivých pojmů dokresluje příklady. To je velmi poučné a názorné vysvětlení nejvíce umožní čtenářkám pochopit tuto látku (4).

Časopis uváděl články zaměřené z pohledu sociálního, obsahoval danou rubriku, která se tématy z oblasti sociální zabývala. Řešil otázky interpersonálních vztahů na nemocničním oddělení, postavení sestry vykonávající povolání v sociálních službách, postoje zdravotních sester ke zdravotní výchově, kde mohly být nápomocné a kde bylo třeba sestry edukovat. Uváděl poučné články sociální práce ve fakultních nemocnicích, úlohy obvodních sester, poučoval sestry o uvědoměném a morálním jednání sester na obvodech. Výchozí přístup byl při uplatňování etiky ve zdravotnictví, který podrobně rozpracovává Fišerová (16). Důležité je formování etických postojů budoucích sester, které blíže uvádí Staňková (61). Ošetřovatelská etika se stávala aktuálním tématem. Zdravotnická pracovníce také kladla důraz na estetiku ve zdravotnictví, vzdělávala čtenáře o historii, přístupu a vývoji estetiky od antické kultury až do poslední doby. Naráží na problém vyučování těchto předmětů na zdravotních školách, jak píše Novotná. Dále se objevoval popis oddělení, na kterých vznikaly reformní tendence, vylepšování prostředí v souvislosti takzvané ochranně léčebného režimu. Cílem byla snaha o izolaci nemocných od všech

záporně působících vlivů a vytvoření podmínek příznivě působící na jejich organismus (49).

V rubrice Technika, se objevovaly články o poznacích z používání jednorázového materiálu, jak uvádí Petrášová, některé poznatky z používání injekčních stříkaček pro jedno použití. Čtenář zde našel i popis balení injekční jehly pro jedno použití a objasnění dané problematiky při manipulaci. Objevovaly se bohaté články o technice týkající se z řad ošetrovatelských činností, manipulace se zdravotnickou technikou při spolupráci s lékařem a další (51).

Součástí časopisu Zdravotnické pracovnice byl sešit aktualit, kde byly uvedeny články o platové úpravě rámcově vyjadřující základní prvky činností a pracovní charakteristiky funkcí zdravotnických pracovníků. Informoval také o výňacích, rámcově vyjadřující základní prvky činností. Konkrétní pracovní náplně jednotlivých funkcí stanovila vedoucí organizace. Důležitou částí časopisu se stalo Československé ošetrovatelství, Supplementum. Bylo zaměřeno na informování a přístup k novému pojetí ošetrovatelství. Zaměřeno bylo na teoretickou problematiku, odbornou praxi na středních zdravotnických školách, kterou jak již formuluje Staňková, je dlouhodobý a náročný vyučovací proces. Upozorňovalo se na důležitost organizace práce na ošetrovacích jednotkách, na důležitost výzkumné činnosti, na kterých se bude podílet sestra a na znalost nově vzniklých programů rozvoje v ošetrovatelství (61).

1. 4. 6. Zdravotnická pracovníce od r. 1981 do r. 1991

Dané desetiletí Zdravotnická pracovníce měla rubriky členěny obdobně. Objevovaly se změny v názvech rubrik a řazení jejich článků. Rubrika Politické, odborářské, společenské zůstala, tato rubrika vyprodukovala 128 článků, což je 4,5 % . Zde se objevil výrazný úbytek. Již nebyl tolik velký vliv na Zdravotnickou pracovníci z oblasti politické. Význam časopisu byl přeci úplně jiný, informovat o novinkách, nových ošetrovatelských technikách a z jiných nelékařských a lékařských oborů. Výrazný počet článků vzrostl v rubrice Odborné, organizační, výchovné, za dané období byla publikace 1056 článků, což je 37,3 % . Rubrika Dítě, žena, rodina vydala 246 článků, což je 8, 7 % . Rubrika pod názvem Sociální, otiskla 52 článků, což je 1,8 % . Od r. 1983 byla rubrika zařazena pod rubriku s názvem Odborné, organizační, výchovné, sociální. Rubrika s názvem Technika zkušenosti obsahovala 187 článků, což je 6,7 % . Rubrika Populárně naučné, reportáže 122 článků, což je 4,3 % . Supplementum Československé ošetrovatelství vydalo 278 článků, což je 9,8 % . Od r. 1989 součástí vědecko výzkumná příloha ZP, která byla přidána i do názvu rubriky. Československé ošetrovatelství - supplementum vycházelo 3x ročně. Drobné rubriky neobsahovaly závratné množství článků. Mezi ně patřila rubrika Co chcete vědět, publikováno 120 článků, což je 4,2 % . Dobrá rada pomáhá, od r. 1985 změněn název, již už Dobrá rada vyšlo 58 článků, což je 2,1 % . Z historie medicíny, od r. 1986 změněn na název Medicínské historiky obsahovalo 118 článků, což je 4,2 % . Rubrika s názvem Zdravotnictví ve světě vydala 110 článků, což je 3,9 % . V r. 1986 změnila název na Ze světa. Rubrika Napsali jste nám tak též, předtím Z vašich dopisů, která obsahovala 93 článků, což je 3,3 % . Rubrika s názvem Povídka měla za dané období vydaných 60 článků, což je 2,1 % . Rubrika Zprávy vydala 63 článků, což je 2,2 % . Rubrika Vyzkoušejte si obsahovala 35 článků, což je 1,2 % (109).

V r. 1985 vyšla rubrika Okénko do techniky, která vyplodila 6 článků. V r. 1989 změnila název na Z technický oborů, vydáno bylo 8 článků. Od r. 1986 vznikla rubrika nesoucí název Minilexikon o biostatistice, která se zabývala statistikou,

pravděpodobností, otázkami náhody, průměru, variability, statistickým testem, korelací, přesností, uváděla také modely a Beysův vzorec, vyšlo pouze 10 článků. Od r. 1989 vyšla rubrika Z činností odborných společností 33 článků, což je 1,2 % . Rubrika s názvem Z odborné literatury 36 článků, což je 1,3 % . Od r. 1990 rubrika Odborné minimum 12 článků. Dohromady z drobných rubrik to bylo 105 článků, což je 3,7 % . Celkem 2831 článků, což je 100 % . Počet autorů byl 1582 (109).

1. 4. 7. Charakteristika článků Zdravotnické pracovnice

V daných deseti letech Zdravotnická pracovnice získala na odbornosti. Zvýšil se počet článků, které byly zaměřeny na odborná témata z lékařských a nelékařských oborů, na organizace a výchovné činnosti ve zdravotnických zařízeních a zdravotnických školách. Výchova profesionálního chování budoucích sester nabyla na významu, jak také píše Berková a Mellanová (6). Zájem byl o studenty, vzdělávání zdravotnických pracovníků, vhodný přístup ke klientům s různými onemocněními a velkým přínosem byly důležité zkušenosti z praxe. Uváděly se některé praktické zkušenosti získané na odděleních a jednotkách intenzivní péče, jak popisuje H. Haškovcová a M. Lukášová v článku Některé praktické zkušenosti získané na jednotce hematologické intenzivní péče (20). Objevila se výzkumná část, časté články byly uváděny M. Staňkovou, která také uvedla článek Výzkum v ošetrovatelství. Marta Staňková se zasloužila o spousty článků, sama nebo s jinými autory, také za spolupráce s lékaři. Uvedla mnoho článků o moderní technice v ošetrovatelství, které posunuly obor ošetrovatelství kupředu, jak píše společně s lékaři. Uvádí, ani ošetrovatelství se bez techniky neobejde. Aby skutečně sloužila svému účelu, musí postupně pronikat do všech oblastí ošetrovatelské péče, jak diagnostickoterapeutické činnosti sester, tak do základní ošetrovatelské péče (63). Nový přístup ke klientovi, snaha o zapojení klienta v péči o sebe sama, aktivizace klienta, jak popisuje společně s P. Vávrovou v článku Péče o soběstačnost nemocných na interním oddělení (65). Velmi kvalitní a přínosné články vznikaly pod vedením MUDr. J. Neuwirtha, jak uvádí v článku vývojové

trendy v ošetrovateľskej technike (48). Byla zde snaha a zaměření na důležité oblasti, které bylo nutné řešit, a kterým byla nutnost věnovat pozornost. Jak píše Staňková, důležitá je vhodná a správná výchova sester, kdy upozorňuje na velký význam u budoucích sester v rozvoji profesionální aktivity a v praktickém vyučování na středních zdravotnických školách (62). Odborníci se zaměřovali a zvyšovali informovanost, jak efektivně sledovat potřeby klientů, co to potřeby jsou a jak je zjišťujeme. Jak píše V. Vítečková a M. Kyasová, potřeby nemocných, jsou základem kvalitní ošetrovateľské péče. Uvádí nejen teoretický úvod, ale dále rozpracovávají výsledky průzkumu. V dané době pojetí ošetrovateľské péče se již rozumí kvalitní ošetrovateľská péče takovou, kdy jsou uspokojovány všechny potřeby nemocných. Znalost stanovení potřeb nemocných a znalost způsobu jejich uspokojování je jednou z cest zkvalitňování ošetrovateľské péče a současně umožní stanovení objektivních kritérií pro hodnocení úrovně ošetrovateľské péče (87).

Rubrika Politické, odborářské, společenské neobsahovala jen politické otázky, ale také otázky týkající se sociální stránky. Více se dostávaly do popředí otázky týkající se stárnoucích a starých lidí. Prodlužování průměrného lidského věku, docházelo k přibývku občanů starší generace. Péče o staré občany byla nutností, kterou musí akceptovat každá společnost jako garant zdravotně sociální činnosti při zajišťování komplexní péče o své občany a vyspělosti společnosti. Tuto perspektivu narůstající problematiky v řešení otázky života starších a starých lidí sleduje Zdravotnická pracovnice. Jak také píše Dohnal, který uvádí celospolečenský gerontologický program (12). Dále Szántová, uvádí vliv WHO a uskutečňování hesla Světového dne zdraví, ve znamení šťastného stáří Přidat život k létům. Hlavně se to týkalo r. 1982. Materiály WHO byly zaměřeny více na problematiku stárnutí, zajištění aktivity ve stáří a na péči o staré lidi, zde se význačně zdůrazňuje úloha zdravotních sester. Vliv ošetrovateľské péče z pohledu sestry vidí, jak píše Szántová, jde o to dosáhnout takového prostředí, ve kterém je člověk váženým a plně uznávaným příslušníkem společnosti (68).

Je nutná kvalitní příprava k ošetrovateľskému povolání, jak popisuje Paseka, dobrá práce nižšího kvalifikačního stupně je společensky cennější než špatná práce pracovníka

vyššího kvalifikačního stupně. Zde rozpoznáváme, že společnost klade důraz na vytváření rovnocenných kolektivních vztahů v pracovním kolektivu. Odpovědnost sestry se nevztahuje na jednotlivé nemocné, které ošetřuje, jde o občanskou odpovědnost za celý úsek, za celé oddělení, na kterém má svou působnost. Kolektiv sester má odpovědnost za celkovou úroveň zdravotní péče (50).

Pojem primární sestra, která řešila individualitu klienta a jeho potřeby, zde chyběl. Daný politický systém nevytvářel podmínky k vzdělávání a nenaléhal k dalšímu studiu. Nepomáhal rozvíjet obor ošetrovatelství na vyšší úroveň. Nepřínosné pro rozvoj oboru bylo, že ho často vedli lékaři, často psali články do časopisu právě oni. Jen sestra mohla vést a dokonale rozumět ošetrovatelské problematice. Mnoho článků přinášela Matra Staňková, která zde měla velký vliv a byla obrovským přínosem pro Zdravotnickou pracovníci a obor ošetrovatelství, zvláště po r. 1989. Význam vysokoškolského vzdělání v ošetrovatelství, vidí jako stěžejní. Jak píše, sestra se nyní nemůže připravit pro své povolání jen pouhým nácvikem manuální zručnosti. Je minulostí doba, kdy se ošetřování nemocných vyučovalo tak, že byly předvedeny různé výkony, aniž byla vysvětlena a teoreticky zdůvodněna jejich podstata a žákyně se učily mechanickým opakováním. Zdravotnické školství již používá při výchově sester všech nejmodernějších pedagogických postupů a forem a zásadně v patřičném poměru spojuje teorii a praxi (63).

Využívání didaktické techniky na středních zdravotnických školách popisuje Kelnarová, která uvádí, rozvinutá socialistická společnost a vědeckotechnická revoluce podstatně zvyšuje nároky na všeobecné vzdělávání všech lidí. Potřeba uskutečňovat střední všeobecné vzdělání, tak aby odpovídalo současným požadavkům společenského a vědeckotechnického pokroku. Vyzbrojovat žáky hlubokými a trvalými vědomostmi, vychovávat v nich potřebu se neustále vzdělávat, zdokonalovat své poznatky, dovednosti a soustavně je doplňovat v praxi. Technický pokrok dává široké možnosti ke zkvalitnění školní činnosti, k efektivnímu využití vyučovacího času, k prohloubení samostatné činnosti studentů. Vyučovací metodika, která využívá moderní didaktickou techniku bude úspěšněji realizovat i obecně výchovné cíle a všestranně rozvíjet studenta (30).

Příprava k ošetrovatelskému povolání je důležitým úkolem středních zdravotnických škol (30). Vysokoškolské vzdělání v ošetrovatelství je ovšem důležité nejen pro střední zdravotnické školství, ale pro ošetrovatelství jako samostatný vědní obor, neboť vysokoškolsky vzdělaní odborníci v ošetrovatelství je budou koncipovat, aktualizovat a řídit. Ošetrovatelství je potřebuje nejen pro rozvíjení své vědecké báze, ale současně také pro aplikaci teoretických vědeckých poznatků v denní ošetrovatelské praxi, jak píše Staňková (63).

Bohatě se objevovaly články z onkologické problematiky, ošetrovatelské práce sestry s onkologicky nemocnými klienty, profesní rizika, potenciální rizika přenosu, práce s cytostatiky, hygienická a bezpečnostní opatření při práci, modely pracovních postupů, postupy přípravy a aplikace cytostatik, radiační zátěž personálu a také se zabývaly otázkami problémů onkologicky nemocných klientů v partnerských vztazích, jak se zabývá jedním ze článků Běhalová (5). Objevily se první kroky k ošetrovatelskému procesu, první plány ošetrovatelské péče a holistický přístup ke klientovi. Již byl pohled na klienta z biologického, psychologického a fyziologického hlediska. Objevila se dostatečná zdravotní výchova, spolupráce klienta a trvalé dodržování daných opatření, i edukace a dodržování správné výživy, dostatečná hydratace a komplexní přístup ke klientovi, jak například uvádí Mičková, kdy popisuje komplexní ošetrovatelskou péči o nemocné s chronickou obstrukční bronchopulmonální chorobou. Vědomosti a dovednosti a jak je aplikovat v ošetrovatelské péči jsou jedním z předpokladů kvalitní ošetrovatelské péče (42).

1. 5. Ošetřovatelské časopisy nejvíce ovlivňující ošetřovatelství v ČR po r. 1989

Po r. 1989 vznikl časopis Sestra, který nejvíce ovlivnil u nás ošetřovatelství, byl pokračováním Zdravotnické pracovnice, která má u nás dlouhou historii. Změnila název r. 1991. Na další ošetřovatelský časopis muselo české ošetřovatelství čekat osm let, r. 1991 se začal vydávat časopis Ošetřovatelství. Další ošetřovatelský časopis vznikl v r. 2005 s názvem Florence a časopis Diagnóza v ošetřovatelství. Podrobný vliv na ošetřovatelství v České republice je dále popisováno v dalších kapitolách (94).

1. 5. 1. Časopis Sestra

Časopis Sestra je především věnován sestřím, porodním asistentkám, ergoterapeutům, fyzioterapeutům, radiologickým asistentům, zdravotním laborantům, zdravotně - sociálním pracovníkům a ostatním nelékařským zdravotnickým pracovníkům. Časopis má dlouholetou tradici. Na trhu se objevuje sedmnáct let. Podává dostatek kvalitních informací využitelné v praxi a zabývá se celoživotním vzděláváním. Rubriky obsahují velké množství článků zaměřených na teorii a praxi ošetřovatelství, etiky, komunikace, managementu, psychologie, práva a jiné. Spolu s měsíčním vydáním vychází oborově zaměřené přílohy a tradiční přílohy Sestra roku a Kalendář vzdělávacích akcí (95).

Časopis vychází 1x měsíčně. Struktura je věnována informačnímu servisu, aktuálním zprávám z konferencí a seminářů, fóru názorů a zkušenostem, aktuálním zprávám z českého zdravotnictví, příspěvkům ze zahraničí, novinkám ve vzdělávání a výzkumu, užitečným profesním informacím z MZ ČR, NCO NZO, ČAS a zajímavým kazuistikám, dále obsáhlým sekcím Obory, Ambulance a Terén a Tematické sešity s nejnovějšími poznatky (95).

Aktivní je časopis sestra i v oblasti soutěží. Každý rok koná soutěžní akci pro sestry a ostatní nelékařské zdravotnické pracovníky s názvem Sestra roku. Vyhláší nejlepší

sestru roku, uděluje ocenění formou poděkování za jejich vytrvalou a obětavou práci. Neopomíná ani finalistky, nominované a všechny další zdravotnické pracovníky. Časopis sestra má od roku 2007 k dispozici internetové stránky, kde je možné si po zaregistrování prostudovat archivaci časopisů. K možnému nahlédnutí jsou zajímavé články, kalendář akcí a další rubriky (95).

1. 5. 1. 1. Redakční rada

Redakční rada v r. 2007 se skládá z šéfredaktorky v zastoupení Mgr. M. Pelikánové. Zástupkyně šéfredaktorky je H. Černá-Šípková, od února tohoto roku již nezastupuje místo šéfredaktorky. Dále redaktorka Mgr. D. Frantálová. Grafickou úpravu obstarává J. Polák. Inzerci zajišťuje M. Janovicová a M. Bínová. Složení marketingu je vedoucí marketingu B2B A. Mašková a produkční J. Petrisčáková (106).

1. 5. 1. 2. Změny v redakční radě

Od r. 1991 byla předsedkyní redakční rady doc. PhDr. Marta Staňková, CSc. Ředitelem KPK byl Ivo Pechar. Redakční rada se skládala z Heleny Frýdecké, RNDr. PhDr. Heleny Haškovcové, CSc., Jitky Kaplické, Květy Ludvíkové, prom, ped., PhDr. Allena Mellanové, Csc, Blanka Misconiové, PhDr. Hana Pessrové, CSc, Marie Vorlické. Šéfredaktorkou byla Jarmila Škubová (105).

Časopis byl od ledna r. 1999 pod vedením ředitelky Ing. Sylvie Šmerákové. Novou redaktorkou časopisu se stává Hana Černá – Šípková. Šéfredaktorkou zůstává PhDr. Jarmila Škubová (106).

Předsedkyní redakční rady je ve stálém zastoupení doc. PhDr. Marta Staňková, CSc., vysokoškolská učitelka ošetrovatelství, členka Rady pro rozvoj ošetrovatelství, členka International Honour Society of Nurses Sigma Theta Tau, členka Transcultural Nursing Society (106).

Redakční rada je v zastoupení Mgr. Helena Frýdecké, vedoucí katedry zdravotních sester Institutu pro další vzdělávání pracovníků ve zdravotnictví, Mgr. Dana Juráskové, hlavní sestra Fakultní Thomayerovy nemocnice v Praze – Krči, členka Rady pro rozvoj ošetrovatelství, místopředsedkyně České společnosti sester, PhDr. Irena Nerudové, učitelka ošetrovatelství, členka výboru sekce odborných učitelek ČSS, Jindra Pavlicové, hlavní sestra Ministerstva zdravotnictví ČR, členka rady pro rozvoj ošetrovatelství, Milica Sklenečkové, sestra v domácí péči Galium, soukromá agentura domácí péče, MUDr. Petra Svačiny, CSc., ředitel Institutu pro další vzdělávání pracovníků ve zdravotnictví, člen rady pro rozvoj ošetrovatelství, člen výboru České internistické společnosti ČS JEP, výkonný redaktor časopisu Vnitřní lékařství, PhDr. Josefa Šimony ředitel Ústavu sociálních služeb v Praze 4, ředitel nadace Geron, Růženy Wágnerové, asistentka hlavní sestry Všeobecné fakultní nemocnice v Praze, víceprezidentka České asociace sester a MUDr. Olgy Wildové, zástupkyně šéfredaktora Zdravotnických novin (106).

Roku 2001 došlo ke změně výkonného ředitele, stává se jím Drs. Charles Pallandt. S číslem 5/2001, je k Haně Černé - Šípkové přiřazena nová redaktorka PhDr. Eva Wićazová (106).

Roku 2002/leden není již výkonným ředitelem Drs. Charles Pallandt, jednatelem je zvolen Els Loesberg. Stejného měsíce se stává publisher společnost Kees van der Kolk, která v dalších publikacích zastupuje v redakční radě místo jednatele. Zářím roku 2002 je jako publicista uveden RNDr. Pavel Hapák (106).

Zářím roku 2003 se stává jednatelem Petr Rasocha. V listopadu téhož roku je zvolena nová předsedkyně redakční rady Mgr. Dana Jurásková. Podílela se na vydání čísla 11, ročník XIII. Nahrazuje bývalou předsedkyni redakční rady v dlouholetém zastoupení doc. PhDr. Martou Staňkovou (106).

S příchodem roku 2005 dochází ke změně, místo redaktorky zastupuje znovu sama Hana Černá – Šípková, spolu s redaktorkou Mgr. Radkou Borovičkovou (95).

V roce 2006 s vydáním prvního čísla, zastupuje místo redaktorky Mgr. Radka Borovičková, šéfredaktorkou se stává Hana Černá – Šípková (106).

V roce 2006 je zvolena nová redaktorka Mgr. Dana Frantálová. Předsedkyně redakční rady jsou Mgr. Jana Nováková, doc. PhDr. Mária Boledovičová, Lenka Chourová, PhDr. Ivanka Kohoutová, Marie Koutová, Mgr. Jana Chlumecká, Ivana Königsmarková, PhDr. Ivana Mádlová, Bc. Blanka Misconiová, Jaroslava Mrázková, Bc. Nina Müllerová, Bc. Marie Pavlíková, doc. PaedDr. Mgr. Dagmar Pavlů, CSc., PhDr. Radomíra Pokojová, Mgr. Eva Prošková, Hana Südermannová a Bc. Saša Vidovič. Tato redakční rada pokračuje beze změn i do dalšího roku 2007, vydáním čtvrtého čísla (106).

1. 5. 1. 3. Charakteristika vzniku prvních ročníků časopisu Sestra

První číslo nového časopisu začalo vycházet r. 1991. První výtisky byly v černobílém vydání. Barevná fotografie byla na první straně obálky a také se nacházela na 29. straně, která byla věnována reklamním výrobkům. Sestra v té době obsahovala minimálně reklam (105).

Redakční rada byla zastoupena v čele Ivo Pecharem, ředitelem KPK. Předsedkyní rady byla doc. PhDr. Marta Staňková, CSc. Další členové redakční rady byly Helena Frýdecká, RNDr., PhDr. Helena Haškovcová, Csc, Jitka Kaplická, Květa Ludvíková, prom. Ped., PhDr. Alena Mellanová, CSc., Blanka Misconiová, PhDr. Hana Pessrová, CSc. a Marie Vorlická. Časopis byl vydáván pod záštitou ministerstva zdravotnictví České Republiky v knižním podnikatelském klubu, spol. s. r. o., Praha (105).

Šéfredaktor časopisu byla PhDr. J. Škubová, vedoucí redakční rady byla doc. PhDr. Marta Staňková, CSc. Obálku a grafické úpravy zajišťoval M. Weigel (105).

Časopis vycházel 6x ročně. Možné bylo i předplatné, objednávky do zahraničí vyřizovala PNS – ústřední expedice a dovoz tisku Praha. Časopis Sestra se zaměřil na všechny pracovníky a pracovnice, kteří se podíleli na ošetrovatelské péči, v oblastech péče o zdraví člověka, prevenci, na úseku upevnění a návratu zdraví, v ošetřování nemocí a zmírňování utrpení. Byl určen sestrám, porodním asistentkám, rehabilitačním i sociálním pracovnícím, ale i ošetrovatelkám, sanitárkám a dalším lidem, zajímajících se o

ošetřovatelství (105).

Časopis *Sestra* navazoval svojí činností na publikační činnost Spolku diplomovaných sester, který začal vydávat první československý časopis pro sestry pod názvem *Diplomovaná sestra*. Dále pak pokračoval jako *Zdravotnická pracovnice* a jeho zaměření bylo rozsáhlejší (105).

Časopis *Sestra* poskytuje nejnovější poznatky z oblasti teorie a praxe ošetřovatelství, informace týkající se vzdělávání sester, o práci a vzdělávání sester v zahraničí, aktuálními otázkami v oblasti zdravotnictví a ošetřovatelství. Zabývá se humanizací zdravotní péče, poznatky z aplikované psychologie, sociologie a etiky. Pracuje na zvyšování společenské prestiže sesterského povolání a hrdosti sester. Stránky v časopise jsou též věnovány lehčím tématům, pro odreagování sester a užitečné informace pro soukromí. Přibližují také historii československého ošetřovatelství a první diplomované sestry, zakladatelky českého ošetřovatelství (105).

Právě předsedkyně Marta Staňková přinesla z počátku svou nenápadnou práci na moderním pojetí ošetřovatelství, hlavně po r. 1989 a to již v časopise *Sestra*. Přinesla nový význam moderního ošetřovatelství. Jako první sestra u nás dosáhla vysokoškolské akademické hodnosti, docent. Její úmrtí, které ji zastihlo v plné práci, zabránilo, aby získala nejvyšší titul. Pracovala jako vysokoškolská učitelka v Ústavu teorie a praxe ošetřovatelství 1. lékařské fakulty UK. Příslušnicí ošetřovatelské školy, působila na Oddělení péče o nemocné III. interní kliniky FVL UK Praha. Nový význam moderního ošetřovatelství, s tím jak jsme se přibližovali k Evropě a blížili k Evropské unii. Nároky na profesní, kulturní, etickou a vzdělanostní úroveň sestry, a v dříve velmi často podhodnocovaném povolání, připomínáno jako poslání, v této době se začaly profilovat skutečné osobnosti. Právě jednou z nich je Marta Staňková. V časopise viděla šanci pro další a průběžné vzdělávání sester. Jak uvádí Škubová, neodvrátila se ani v době, kdy měla pocit, že v ní ztrácí vliv (79).

V roce 1990 v pražském nakladatelství Avicenum, vycházely vedle zdravotnické literatury i odborné lékařské časopisy pod patronací České lékařské společnosti. Většina

zdravotnické literatury vydávané Avicenem byla určena především lékařům, kdy sloužili tyto publikace také nelékařským oborům. Jediný ošetřovatelský časopis, který vznikl s jeho pomocí, a kterému věnoval pozornost byla Zdravotnická pracovnice . Dvuměsíčník pro sestry prozatím s titulem Zdravotnická pracovnice to neměl jednoduché. Černobílý sešit velikosti A5, byl financován ministerstvem zdravotnictví. Odborná redaktorka Marta Staňková, která z velké části publikovala do časopisu, kdy zasílala články, přednášky z kongresů a konferencí sester. Za spolupráce s redaktorkou Lídou Podešvovou, která zajišťovala technické náležitosti a přidávala zábavnou část, kterou tvořila poezie, křížovky, kresby a anekdoty (79).

V roce 1991 došlo k rozpadu Avicena, tím zániku Zdravotnické pracovnice. Zásluhou Jarmily Škubové a za podpory nového vydavatele, kterým se stává Ivo Pechar, s jehož pomocí vznikla první Sestra v lednu v r. 1991 (79).

Sestra zvětšila formát a dostala barevnou obálku. Obsah Sestry se změnil, básničky, umělé kresby, křížovky se již v časopise nevyskytovaly. Redakční rada chtěla přinést něco veselého, čtivého a přínosného pro kultivaci duše a těla zdravotní sestry, jak píše J. Škubová. V prvních ročnících se objevuje velké nadšení, značné experimentování, také občasně tápání. V r. 1995 nastaly v časopise změny. Zvýšila se periodicita, propagaci časopisu převzalo oddělení marketingu, inzerci inzertní oddělení a vizuální stránku tým zkušených grafiků. V jeho počátcích značnou část obstarávala J. Škubová, která musela žádat každý rok od jejího vzniku o dotaci na ministerstvu zdravotnictví. Byla zavedena barva na všechny stránky. Redaktorkou se stává L. Podešvová, která pomáhala již od počátku. Časopis se stává kvalitnější, jak svým obsahem příspěvků, více se kopírovaly požadavky sestry. Spousty hlubokých znalostí, velkého rozhledu a angažovanosti přinesla do časopisu M. Staňková (79).

PhDr. Jarmila Škubová, narozena r. 1951, absolvovala střední průmyslovou školu dopravní, vystudovala Fakultu žurnalistiky UK, televizní specializaci. Jako redaktorka Hlavní redakce publicistiky a dokumentaristiky Československé televize se v polovině sedmdesátých let poprvé setkala se zdravotnickou a sociální problematikou. Dále pak

doktorát z filozofie ji pomohl k práci s mladými lidmi, což je i jejím velkým zájmem. V dalších letech učila na Vysoké škole uměleckoprůmyslové, ale nové možnosti po r. 1989, jí zaváli do Zdravotnické pracovnice. Byla při zrodu Sestry, jež byla také šéfredaktorkou (79).

1. 5. 1. 4. Rubriky od roku 1991 do roku 1998

Roku 1991 nebyly články členěny na rubriky, ale v obsahu časopisu se objevovaly názvy článků. Od r. 1995 došlo ke změně rubrik z důvodu změn v inzerci v časopise. Do daného roku obsah časopisu obsahoval názvy sedmi článků, se kterými se setkáváme v časopise, většina článků nebyla v obsahu uvedena. V r. 1991 se objevily drobné rubriky pod názvy Anketa, Informace, Zrcadlo, Povídka. Od čísla třetího r. 1994 je již obsah rozsáhlejší a přehlednější. Jsou znatelné pokrokové změny v časopise. Mimořádná příloha se zabývala otázkami z oboru ošetrovatelství. Dohromady od r. 1991 do r. 1995 vyšlo 558 článků. Mimořádná příloha 162 článků (105).

Od roku 1995 vznikly rubriky pod názvy Něco pro sebe publikovalo 41 článků, což je 2,1 % . Co nás zajímá vyprodukovalo 48 článků, což je 2,4 % . Rubrika Informace od r. 1996 rubrika nese název Informační servis obsahuje 279 článků, což je 14,1 % . Vzděláváme se od r. 1996 rubrika pod názvem Vzdělávání obsahuje 209 článků, což je 10,5 % . Jak to vidíme publikovalo 108 článků, což je 5,4 % . Rubrika Jak to řeší jinde má 51 článků, což je 2,6 % . Rubrika Co si přečíst vydalo 38 článků, což je 1,9 % . Rubrika Učíme se jazykům má 36 článků, což je 1,8 % . Rubrika Povídka obsahuje 12 článků. Rubrika Z činnosti má v publikaci 14 článků. Dohromady 26 článků, což je 1,3 % . Od r. 1996 Zdravotnická publicistika 108 článků, což je 5,4 % . Rubrika Ošetrovatelství 43 článků, což je 2,2 % . Rubrika Obory 253 článků, což je 12, 7 % . Rubriky Zkušenosti, Náměty, Dopisy vydaly 104 článků, což je 5,2 % . Rubrika Ze zahraničí 110 článků, což je 5,5 % . Tématický sešit 532 článků, což je 26,9 % . Dohromady od r. 1995 do r. 1998 publikováno 1986 článků, což je 100 % . Od r. 1991 do r. 1998 Mimořádná příloha vyšlo

437 článků (105).

1. 5. 1. 5. Rubriky od roku 1999 do roku 2006

Rubrika Rozhovor, publikované rozhovory s zajímavými osobnostmi 84 článků, což je 2,2 % . Obsáhlá část časopisu je rubrika Obory 549 článků, což je 14,5 % . Kazuistika obsahuje 84 článků, což je 2,2 % . Informační servis 547 článků, což je 14,5 % . Tématický sešit spolu s Ambulance a Terén, do r. 2006 pod názvem Komunitní péče, publikace 1523 článků, což je 40,4 % . Rubrika Fórum 118 článků, což je 3,3 % . Informační servis vydala 415 článků, což je 10,9 % . Rubrika Ze zahraničí 54 článků, což je 1,4 % . Pomůcky na trhu, Komerční prezence 62 článků, což je 1,6 % . Rubrika vzdělávání 51 článků, což je 1,3 % . Rubrika Aktuálně 48 článků, což je 1,3 % . Rubrika Něco pro sebe, od r. 2006 pod názvem Sestry a Zdraví 84 článků. Rubrika Komunikace 31 článků. Od r. 2006 součást Info a ČAS a Info a NCO NZO 21 článků. Právník radí 15 článků. Celkem dané rubriky 151, což je 4,0 % . Drobné rubriky, které se nevyskytují pravidelně a počet článků v daných rubrikách není publikováno ve velkém množství jako rubrika Zkušenosti, náměty, dopisy a Reakce na článek, Co jsem dnes dělala, Projekt Hope, Naše pracoviště, Z Historie, Ošetřovatelství, Zdravotnická politika jejich celkový počet je 92 článků, což je 2,4 % . Dohromady publikovaných článků je 3778 článků, což je 100 % . Mimořádná příloha 483 článků (106).

1. 5. 1. 6. Charakteristika rubrik časopisu Sestra

První vydání v r. 1991 bylo vybráno sedm témat, celkem 29 stran. Úvodní strana byla věnována pro pozdrav a vyjádření se čtenářkám. První členka redakční rady, která přivítala a seznámila čtenáře s časopisem, byla doc. PhDr. Marta Staňková, CSc. Články v časopise byly rozsáhlé, v pozdějších rubrikách se již nevyskytovaly v takto dlouhé formě. Články nabývaly na kvalitě postupem vydávání, z počátku byl nedostatek zkušeností s danou problematikou a neutvářel se dojem odborného časopisu. V obsahu se objevovaly články zaměřené na témata dostatek sester v praxi. Další témata byla antikoncepce a interupce, autorem byl doc. MUDr. Jaroslav Zvěřina, CSc. Léčivé ruce zdravotních sester a jak je důležité především neškodit. Sestrou u Bati, Stroje téměř zázračné, jak je zřejmé z názvu. Časopis byl ve svých začátcích a byl prvním ošetřovatelským časopisem po r. 1989. Díky zápalu J. Škubové s pomocí redakční rady a vydavatele, mohla Sestra pokračovat ve svém vývoji a přinést sestřím a dalším nelékařským oborům mnoho poznatků. Druhé vydání v r. 1991 v ročníku vítala čtenáře v úvodu PhDr. Jarmila Škubová. Součástí redakční rady se stala nová redaktorka L. Podešvová. Počínaje druhým vydáním čísla druhého v r. 1991 zavedl časopis Sestra službu, která měla vést ke zdokonalení čtenářů v anglickém jazyce. Přinášela krátké odborné texty poskytující zajímavé a užitečné informace. Součástí byl i uveřejněný slovníček nejfrekventovanějších výrazů s místem pro vlastní poznámky. K prověření znalostí a neustálé vzdělávání sester vedlo k sestavení krátkého odborného testu, připravován doc. MUDr. J. Neuwirthem, CSc, který se snažil vyprovokovat a podporovat kontinuální vzdělávání a samostatné vyhledávání literatury (105).

Časopis se snažil přinášet plno novinek a poznatků z oboru ošetřovatelství, pomáhal poznat nové ošetřovatelské pomůcky, blíže poznat specifiku akutních a chronických onemocnění, nové léčiva, umět vhodně komunikovat s klientem, využívat efektivní komunikaci, spolupracovat s rodinou a hlavně pracovat v ošetřovatelském procesu, který sestře pomáhá blíže poznat a pochopit potřeby klienta. Ošetřování nemocných prodělalo za

posledních padesát let obrovský skok. Práce sestry není již dávno orientovaná pouze na mechanické plnění ordinací lékaře a uspokojování základních potřeb nemocného člověka. Je daleko více zaměřena na samostatné provádění ošetrovatelských činností. Na co poukazuje Staňková, k této náročné práci je sestra ve světě velmi kvalitně připravována. Dřívější způsob přípravy sester na středních zdravotnických školách v kombinovaném čtyřletém studiu je pro tak náročnou práci zcela nevyhovující. Poukazuje na zavedení bývalým socialistickým blokem. Pokud chceme držet krok se světovým vývojem, je důležité vytvářet kvalifikační přípravy sester na vyšších zdravotnických školách, která splňují mezinárodní kritéria (60).

Rubrika *Vzděláváme se*, obsahovala mnoho důležitých článků, pomáhajících k dalšímu vzdělávání sester. Hlavním úkolem je neustále vzdělávání se. V dnešním moderním pojetí ošetrovatelské péče je umět ovládat ošetrovatelský proces teoreticky a v praxi. Je to určitý způsob myšlení a metod práce, jak píše Chloubová, není to pro naše sestry novinkou. Téměř třicet let se sestry na vysokoškolském studiu (v ÚTPO) učily o komplexním a individuálním přístupu ke klientovi a aktivní ošetrovatelské péči. Problém vidí, že ošetrovatelský proces u sestry neprobíhá v praxi. Upozorňuje, že sestry jsou stále převážně zaměřeny a hodnoceny za provádění diagnostickoterapeutické péče, kterou ordinují a kontrolují lékaři a staniční sestry (26). Správný přístup zdravotníka má příznivý vliv na psychiku klienta, jak uvádí Junášková. Popisuje efektivní komunikaci s klientem z pohledu zdravotní sestry (27).

Další rubrika má název *Zrcadlo*. Články týkající se chování zdravotnických pracovníků, nahlédnutí na sebe samotného. Pochopení nejdříve sebe umožní pochopit a efektivně pomáhat klientům a umět se vcítit do jeho situace. Přístup zdravotnických pracovníků z morálního hlediska a jejich etiky. Každá sestra je především etikem sama sobě. Články také informují o názorech jak na nás pohlíží okolí. Součástí rubriky jsou *Zkušenosti a články z ciziny*. Obsahuje rozhovory se sestrami pracujícími v USA, Velké Británii a jiných zemích. Často se vyskytují články zaměřující se na programy zdraví a realizaci těchto programů (105).

Témata v časopise jsou uváděny z komplexního hlediska ošetrovatelské péče. Často se opakují určitá témata, týkající se jednotlivých oborů, gynekologie a porodnictví, přenosných chorob, obezitologie, časté téma diabetes mellitus a také články zabývající se hojením ran. Účinný a efektní způsob hojení chronických defektů je problematika velmi obtížná jak pro klienta tak pro ošetřujícího samotného. Uvádí mnoho metod vlhkým hojením ran. Jak například seznamuje s danou problematikou Duchová (13). Důvod, že se opakují často určitá témata, je převážně v roli inzerce v komerčním časopise, jak píše Škubová (79).

Do struktury Časopisu Sestra r. 1998 je zařazena zdravotnická publicistika. Té se věnovala šéfredaktorka Jarmila Škubová. Tyto články jsou psány a věnovány významným událostem daného měsíce či roku. V některých číslech se objevují významné osobnosti. Přílohou této rubriky se stával i fejeton. Škubová uvádí, píše editoriál v době, kdy skončily mimořádné parlamentní volby a kdy je nejasné a vůbec nepředstavitelné, kdo a která strana stane v čele resortu zdravotnictví a jakou mu po příštích pár let vtiskne pečeť. Zabývá se otázkou, jak ve velké míře tato nová politika rozhodne o konkrétní a každodenní situaci sester. Jak budou řešeny naprosto jasné a definované problémy. Nová politika slibuje rozvoj českého ošetrovatelství, směrem k dosažení úrovně zemí Evropské unie. Dosáhne-li se, že strana vytvoří takový prostor, kdy posléze svou politickou praxí, mohou různé organizace středních zdravotnických pracovníků a jiné subjekty mnohé vykonat. Soustředí se i na jednotlivce, kteří mohou zvýšit vážnost sesterské profese. Především pro splnění představ a očekávání, je nutné vytvoření kvalitních zdravotnických programů, které řeší danou situaci. Hodnotí zdravotnické programy parlamentních stran a srovnává, které strany hodnotí adekvátně současný stav ve zdravotnictví. Zjišťuje, že současný stav zdravotnictví velmi kriticky hodnotí jen strana ČSSD a KDU-ČSL. Dokonce upozorňuje, že programy jsou si velice podobné, jeden významnější rozdíl je v koncepci výběrových řízení. Další strany, jako je Unie svobody má velmi obecně zaměřený program, jejich snaha je jen v oblasti pro zvýšení spoluúčasti pacienta na léčbě. Jejich program je velmi obdobný Občanské demokratické straně. Jejich program je málo objemný, převážně navazuje na

svou původní linii. Soustředí se i na stranu komunistickou, tento program zůstává rovněž beze změn. Škubová si pokládá otázku, jaké skutečné místo má v našem zdravotnictví pacient. Uvádí, ve hře lobistických skupin, které ovládaly tamější politiku, nehrál pacient významnější roli. Pacienta a jeho prospěch mají nyní ve svém programu všechny strany. Škubová se v člancích obrací na zdravotnické pracovníky, kdy je její zájem, jak jsou plněné potřeby pacientů. V daném článku navštívila transplantační centrum III. chirurgické kliniky v Praze Motole při příležitosti první transplantace plic v České republice, která se konala dne 22. prosince 1997. Pokládá otázky transplantačnímu týmu zdravotnických pracovníků, mezi nimiž pracuje i vrchní sestra Kučková Eva a sálová sestra Špatenková Eliška (77).

Kučková Eva pracovala od počátku programu jako neformální koordinátorka transplantačního týmu. Podílela se na navazování kontaktů s plicními klinikami a transplantačními centry u nás a v zahraničí. Dalším úkolem byla spolupráce při výběru pacientů a při jejich zařazení na čekací listinu. Jak Kučková uvádí, jsou do tohoto seznamu zapsáni pacienti s plicním onemocněním, které je neslučitelné se životem. Všichni pacienti jsou odkázáni na permanentní přívod kyslíku a pohybují se většinou po domácnosti. V druhé části článku Škubová uvádí popis průběhu první české transplantace plic sálové sestry Špatenkové Evy. Špatenková poznamenává, jak byl seznámen celý transplantační tým chirurgů, sálových sester, anesteziologů a koordinátorů s veškerou teoretickou stránkou od přednosta kliniky profesora Pafka. Poté popisuje průběh operace, její první částí odebrání vlastní plíce. Poznamenává, že pro transplantační tým bylo novinkou neustálý kontakt s odběrovým týmem, jež vezl darovanou plíci. První darovaná plíce byla přivezená z Českých Budějovic. Dále popisuje druhou část operace, vštívení transplantátu. Přizván k operaci byl i profesor Klepetko, z Vídeňské kliniky, který se na operaci nepodílel (77).

V editorialech ročníku devátém, v čísle prvním r. 1999, Škubová uvádí své dojmy z tiskové konference k mezinárodnímu odbornému veletrhu s kongresem „produkty a služby pro péči ve stáří“ *Altenpflege 99*, která se uskutečnila v Norimberku. Jejím cílem je získat veškeré dostupné informace z tohoto kongresu, hlavně pro čtenáře, kteří neměli

možnost tento veletrh navštívit. První sdělení přináší z Vídně. Místo konání akce uvádí v informačním servisu (78).

V r. 1999 měla sestra nového vydavatele, holandského vydavatele Mona. Publisher, ředitel sekce zdravotnického tisku Charles Palandt, který se snažil zřídit sekci s volbou pro sestru roku. Byl proveden průzkum mezi hlavními sestrami. Došlo se k zjištění, že nelze zvolit adekvátně sestru roku. Vlastnosti sestry, kterých se nejvíce cení a představy o ideální sestře, se diametrálně liší. Proto se hlavním kritériem pro volbu sestry stal výjimečný čin (79).

V lednu r. 2000 došlo ke změně ve struktuře obsahu časopise Sestra. Zdravotnická publicistika se již nenachází pod tímto názvem. Mezi prvními údaji obsahu nalézáme přílohu sestry r. 2000. Další rubrika se nazývá Obory, dále se nachází Informační servis a Něco pro sebe. Tyto rubriky se objevují i v předešlých vycházejících číslech před r. 2000. Nově zařazená rubrika se nazývá komunitní péče, poprvé se objevila ve vydaném prvním čísle r. 2001 (106).

Následuje rubrika Ošetřovatelství, zabývající se standardizací ošetřovatelské péče, národními standardy, potřebou norem v ošetřovatelství. Jak uvádí, Šiplová, hlavní sestra Fakultní nemocnice Královské Vinohrady, zabývá se standardizací ošetřovatelské péče. Upozorňuje na problém neustále se vzrůstajících nároků na financování zdravotnického systému. Řešením situace je proto nutné zavést efektivní systém jejího řízení. Rozebírá potřebu norem v ošetřovatelství, s níž související nastávající nová situace na mnohých oddělení a klinikách, kdy ošetřovatelskou péčí zajišťují vysokoškolsky vzdělané sestry spolu s diplomovanými sestrami s vyšším odborným vzděláním a dalším zdravotnickým personálem. Zabývá se nutností vymezit kompetence a odpovědnost za poskytování ošetřovatelské péče, současně musí být stanoveny podmínky pro způsob práce v nemocnici, pro jednotlivé pracovní postupy a kritéria hodnocení ošetřovatelské péče. V současné době můžeme pozorovat snahu o zavádění prvků řízení kvality do oblasti zdravotní péče. Vzhledem k tomu, že se potýkáme s jejími vysokými náklady i v současné době, bylo nezbytné zavést řízení kvality postupně do všech nemocnic, které budou chtít v budoucnu

uspět ve výběrových řízení vypsaných MZ ČR (72). Tématem se podrobně dále zabývá Mádlová a Pochylá. Uvádějí nedílnou součást všech přijatých přístupů hodnocení kvality péče, kontinuální zlepšování kvality, CQI a celkové řízení kvality, TQM (37).

Šiplová zařazuje do článku model manažerského řízení standardizace ošetrovatelské péče ve Fakultní nemocnici Královské Vinohrady. Tento model může být příkladem a přínosem pro jiné nemocnice, po jeho vhodném upravení, aby přesně vystihoval a vymezoval základní kritéria pro dobrý výkon sesterské profese a kvalitní poskytování ošetrovatelské péče a její kontrolu dané nemocnice. Šiplová píše, že v manažerském řízení standardizace ošetrovatelské péče vycházeli už od počátku ze statutu, organizačního řádu, poslání i filozofie jejich nemocnice, z náplní činností jednotlivých profesí středních zdravotnických pracovníků a plánů zajištění ošetrovatelské péče. Jejich standardy ošetrovatelské péče jsou na každém oddělení a také na intranetu jejich nemocnice. Za distribuci na klinice zodpovídá vrchní sestra, za dodržování je odpovědná staniční sestra. Tým sledování kvality ošetrovatelské péče, začali budovat již v r. 1996. Píše, v r. 1998 tento tým tvoří 10 členů, který je základní. Další 14 členů tvoří tým rozšířený, součástí tohoto týmu jsou odborní poradci. Celý tým byl ustaven z vrchních, staničních sester, sester specialistek a zástupců řádových sester. Dále uvádí, že tým má svého koordinátora, který je vedoucí ošetrovatelské péče ve FNKV. V něm je začleněna i odborná pracovní skupina zabývající se standardizací ošetrovatelské péče v jejich nemocnici. Předkládá organizační schéma Týmu sledování kvality ošetrovatelské péče ve FNKV. Jejich hlavní vizí je vytvářet ošetrovatelské standardy ve Fakultní nemocnici Královské Vinohrady, jejichž průběžná aktualizace bude směřovat k úrovni státu Evropského společenství, součástí plnění a kontrolou také mezi mnohými body uvádí vytvořit metodiku pro hodnocení standardů a ošetrovatelské audity. Rozsáhleji se zabývá kvalitou ošetrovatelské péče. Tyto fakta jsou velkým přínosem a vhodná forma informování, jak je možno vhodně vést management nemocnic v nadcházejícím vývojovém období. Dále jak vhodně upravit a zaměřit politiku nemocnice, která má zájem o zvýšení kvality péče a splnění požadavků. Poukazuje na výsledky Týmu sledování kvality ošetrovatelské péče. Podrobněji rozvádí počet a povahu

standardů strukturálních, jejichž počet k r. 1998 má ošetrovatelský management cca 173 a procesuálních, jejichž evidovaný počet je 64. Uvádí, aby struktura standardů ošetrovatelské péče ve FK NV byla ucelená, bylo třeba podmínit ji prováděním auditů v potřebných oblastech. Toto téma je i v r. 2007 velmi aktuální, je potřeba, aby se ošetrovatelský management zabýval vytvářením nezbytných podmínek pro efektivní výkon auditorů. Standardy zajišťují vysokou úroveň kvalifikační přípravy ošetrovatelského personálu a umožňují mu plnit cíle moderního ošetrovatelství v oblasti péče a udržení zdraví a soběstačnosti člověka, v péči o nemocné s mentálním postižením či tělesným handicapem. Nutnost provádění auditů se postupem doby zvyšuje, v nynější době jsou součástí nemocnic. Je potřebné zajišťovat zvyšování kvality ošetrovatelské péče a určovat kritéria kvality v oblasti potřebných pro zdravotnické zařízení. Šíplová uvádí, že doba přípravných prací musela být dostatečně dlouhá, neboť bylo třeba zaškolit všechny auditorky, sjednotit se na pojmech, postupech a předmětech pozorování. Cesta nebyla lehká, ale potvrdila se správnost zapojení auditorek do oblastí, které dobře ovládají. Jako příklad uvádí, jeden z kontrolních kritérií k provedení auditu, jehož název ošetrovatelského standardu je Stravování nemocných. Obsáhlé rozpracování tohoto článku mohlo být nápomocné a vhodným příkladem pro další nemocnice (72).

Nezbytností národních standardů se také podrobněji zabývají Mádlová a Pochylá. Upozorňují, že úspěšný program zvyšování kvality zdravotní péče musí zahrnout standardy vypracované pro každý článek zdravotní péče či služeb. Uvádí radu pro národní standardy, která byla jmenována v březnu r. 1998, ve snaze zahájit proces standardizace zdravotní péče v České republice. Tehdejší ministryně zdravotnictví Zuzana Roithová stanovila Radu pro národní standardy pro obor ošetrovatelství – porodní asistentky, dietní sestry, fyzioterapeuty, radiologické asistenty a zdravotní laboranty. Členy Rady pro národní standardy, vybranými odbornými společnostmi jsou Mádlová Ivana, vedoucí skupiny pro obor ošetrovatelství, Fakultní nemocnice Plzeň, Mgr. Pochylá Karla, pro obor ošetrovatelství, IDV PZ Brno, PhDr. Mastiliáková Dagmar, obor ošetrovatelství, Lékařská fakulta Hradec Králové, Bc. Dejmková Jitka, obor ošetrovatelství, Nemocnice Pelhřimov,

Bc. Frýbertová Petra, obor ošetrovatelství, Nemocnice Pardubice, Skálová Jana, ošetrovatelství, Fakultní nemocnice u sv. Anny Brno, Mgr. Fuksa Pavel, pro obor fyzioterapeuti, FNKV Praha, Hyka Josef, pro obor radiologičtí laboranti a asistenti, soukromé zřízení, České Budějovice, Konigsmarková Ivana, pro obor porodní asistentka, ÚPMD Praha, Doc MUDr. Palička Vladimír, CSc., pro obor zdravotní laborant, Fakultní nemocnice Hradec Králové a Skalická Anna, pro obor zdravotní laborant, Fakultní nemocnice Motol Praha (37).

Rada ještě oslovila další profese, které se projektu účastní, jako jsou sociální pracovník, záchranář a ergoterapeut. Stanovila si cíle a požádala IGA MZ o udělení grantu s názvem Standardizace ošetrovatelské péče a ostatních nelékařských oborů. Grant byl radě přidělen na dobu sedmi měsíců (37).

Rubrika Obory, obsahuje články využitelné v ošetrovatelské praxi při ošetrovatelské péči a rehabilitaci dětí, dospělých a starších spoluobčanů. Uvádí nové přístupy v ošetrovatelské péči. Vybavenost jednotek pro zajištění základní ošetrovatelské péče, nové pomůcky, nové testy či laboratorní vyšetření. Rubrika vzdělávání v níž informuje a připravuje sestry na to, jak bude vypadat sestra 21. století, a s níž související nové programy, zákony, vyhlášky a jiné. Rubrika Zkušenosti, Náměty a Dopisy, uváděné články jsou autory z praxe zasílány do redakce, vhodné zveřejňuje redakční rada. Rubrika informační servis informuje o akcích, kurzech, kongresech, sympoziích, přehledech vzdělávacích akcích a stážích v zahraničí. Zařazena je sekce managementu ošetrovatelství, práva sester a pacientů, týkající se jejich pracovních povinností, pravomocí a odpovědností, vyplývající z povolání sestry, připravující charakteristiku činností středních zdravotnických pracovníků, jak je upravuje vždy současná legislativa (95). Informuje zde i o sestře roku a dalších aktivitách časopisu Sestra. Jejich další aktivita je v informování nových členů redakční rady, jako je Eva Prošková, která se stala 8. 12. 2006 součástí redakční rady. Mgr. Eva Prošková, ředitelka Odboru vědy a vzdělávání MZ ČR, která v r. 1989 absolvovala střední zdravotnickou školu, obor dětská sestra. V r. 1996 úspěšně ukončila bakalářské studium LF UK, obor ošetrovatelství a v letech 2001 až 2004 pokračovala v magisterském

studiu LF UPOL - management zdravotnictví. Od r. 2005 je studentkou PF UPOL magisterského studia právo. Zaměstnání v letech 1989 až 1997 měla jako dětská sestra, zdravotní sestra - VFN (ORL, operační sál, geriatric), 1998 – 1999 byla učitelkou ošetrovatelství (SZŠ Ruská), 2000 - 2004 byla odborným radou (MZ ČR, obor ošetrovatelství), od r. 2004 do 2006 byla uvolněna pro výkon veřejné funkce (členka Rady MČ Prahy 8). Z dlouhodobého hlediska patří k hlavním činnostem Mgr. Proškové na MZ ČR příprava právních předpisů v oblasti regulace zdravotnických povolání, ošetrovatelství a další nelékařské obory, zdravotně sociální péče, regulace výkonu povolání na úrovni EU, uznávání kvalifikací. V současné době se zabývá také otázkami souvisejícími se vzděláváním lékařů, zubních lékařů a farmaceutů, včetně akreditací pracovišť a organizačním zabezpečením financování vědeckých projektů (54).

Rubrika Psychologie, Komunikace, Řízení zaměřena na psychologické aspekty, ovlivňující zdravotnický personál, pacienty v souvislosti z hospitalizací, s níž je spojena efektivní komunikace a řízení se zaměřením na indikátory kvality. Rubrika články Ze zahraničí uvádí výuku a praxi, která se požaduje pro vykonávání ošetrovatelské praxe v cizích zemích a jejich zkušenosti. Rubrika Něco pro sebe je zaměřena na relaxaci a zlepšení psychické kondice sester. Na posledních stránkách se nachází Soutěž a Tématický sešit. Tématický sešit je rozsáhle zaměřen na jednotlivý medicínský obor, články shrnují nejnovější metody vyšetření s použitím moderní technologie, určené specialistům z daného oboru, jednotlivá onemocnění, patofyziologii, prevenci a možnosti léčby. Zbývají se novinkami v oboru ARO, imunologie, alergologie, interny, chirurgie, pediatrie, ORL, dermatologie, léčby bolesti, urologie, gynekologie a porodnictví, výživy, geriatric, dezinfekce a sterilizace, diabetologie, infektologie, psychiatrie, traumatologie, ortopedie, ergoterapie, fyzioterapie a dalšími (106).

Od roku 2001 má převážně časopis sestra stejnou podobu. Obsah a struktura časopisu neměl výrazné změny. Struktura časopisu je obdobná jako u předešlých ročníků. Změny nastaly jen v zdravotní publicistice, která byla zařazena na začátek časopisu, kde se nachází pod názvem Rozhovor a Fórum. Bylo nové zařazení rubriky Kazuistika a třetí část

pod názvem Obory. Dále informační servis, pátá rubrika byla Něco pro sebe. Také Komunitní péče. Poslední částí časopisu je tématický sešit. V některých číslech je zařazena rubrika pomůcky na trhu, Sestra roku a reakce na články z předešlých čísel (106).

Od roku 2004 s příchodem číslem čtyři byly zařazeny rubriky Vzdělávání a Ze Zahraničí. V rubrice ze zahraničí jsou uváděny důležité informace z oboru ošetrovatelství, dále ohledně studia a pracovní příležitosti a s ní související nutné splňování kvalifikace a dalšího kontinuálního vzdělávání v oboru, jako píše Zvoničková a Heřmanová (85). PhDr. Marie Zvoničková a Mgr. Jana Heřmanová, certifikované lektorky NCLEX-RN firmy G5 Plus, s. r. o. Ústav pro lékařskou etiku a ošetrovatelství 3. LF UK, Praha. Uvádí, postup jak zvládnout trnitou cestu k získání pracovního povolení v USA, zvládnutí zkoušky NCLEX – RN, National Council Licensure Examination for Registered Nurses. National Council představuje zkrácenou verzi pro National Council of State Boards of Nursing. State Board of Nursing je nejvyšší státní výbor pro ošetrovatelství. Každý stát USA má svůj státní výbor pro ošetrovatelství a zástupci jednotlivých států pak tvoří National Council of State Boards of Nursing. Tato národní rada reprezentuje sestry (96).

Rada pracuje prostřednictvím odborných komisí. Jednou z komisí je Examination Committee, která odpovídá za zkoušku, po jejímž úspěšném absolvování sestra může získat oprávnění a licenci k výkonu povolání registrované sestry (NCLEX' RN). Probíhá důkladné prověřování adeptů, jejich ošetrovatelského vzdělání, je nutná dobrá znalost anglického jazyka. Cílem licenční zkoušky je prověřit všechny uchazeče a zjistit, zda jsou dostatečně připraveni poskytovat bezpečnou a účinnou ošetrovatelskou péči. Zkouška je koncipována tak, že zkoumá úroveň znalostí a dovedností absolventů škol. Nepředpokládá žádné dlouhodobé praktické zkušenosti. Testují se znalosti, které by měla mít absolventka, aby mohla nastoupit do praxe. Odborná praxe a zkušenosti pro zahraniční sestry znamenají velké plus při přijímacím pohovoru ve zdravotnickém zařízení, tím se zabývají v dalším čísle. Zvoničková a Heřmanová podrobně popisují strukturu NCLEX – RN. Uvádí, vlastní test prověřuje znalosti ošetrovatelské. Kvalitní ošetrovatelská péče, ale velmi úzce souvisí jak s medicínskými, tak psychologickými, sociologickými, právními, manažerskými a

etickými znalostmi. Čili nejedná se o zkoušku z ošetrovatelských postupů, ale jedná se o velmi komplexní zkoušku z celého oboru (97).

Zvoníčková a Heřmanová píše, od absolventky se očekává integrace poznatků z různých oborů a aplikace těchto poznatků v praxi prostřednictvím tzv. kritického myšlení. Prakticky to znamená, že sestra se musí rozhodnout, který postup je v dané situaci a u daného nemocného optimální, a musí vědět, proč. Klíčový požadavek kritického myšlení vychází z reality amerického systému zdravotní péče, kdy lékaři praktikují privátně a nejsou zaměstnanci nemocnice, pouze do ní docházejí. O nemocné se v nemocnici starají sestry, velmi samostatně, proto musejí vědět, co mají dělat, kdy lékaře nepotřebují, kdy naopak ano, a vědět proč, dokázat rozpoznat, co od lékaře pro nemocného čekají. NCLEX-RN testuje právě kritické myšlení. Pro zajímavost dále uvádí, co všechno je možné tímto způsobem testovat. V dalších číslech nabízí „minikurz“ přípravy na NCLEX. Uvádí vždy jednu otázku s rozбором správných i nesprávných odpovědí včetně taktiky zodpovězení otázky (98).

Vzděláváním v Anglii navazuje Koláčná, popisuje postup vzdělávání v Anglii, možnosti specializace, program sester pro praxi, kurzy na zvýšení kvalifikace, role mentora při vzdělávání studentek ošetrovatelství a sester. Koláčná uvádí, po uvedení všech těchto vzdělávacích programů může vzniknout zdání, jako by byl uvedený stav ideální. Zaznamenala, nejen při vzdělávání, také v nemocniční praxi, že anglické sestry jsou specializované na úkor všeobecnosti. Píše, scházela jim dostatečná míra praktičnosti a manuální zručnosti. Chybí míra toho, co je ještě empatií a co se dá již nazvat poškozením pacienta. Tyto důležité informace nám umožňují pohled jak je vedeno ošetrovatelství v jiných zemích, můžeme se poučit z jejich vlastních chyb a uvědomit si, že co je aplikovatelné v jiných zemích, nemusí být možné zařadit do našeho systému. Tato rubrika je velmi poučná, nejen pro sestry, které chtějí vycestovat a pracovat v zahraničí, popisuje důležité náležitosti, které sestra potřebuje pro práci v jiné zemi, ale i pro sestry, který chtějí získat přehled o situaci ve státech Evropy a jiných kontinentech. Je to zajímavé a přináší možnost jiného pohledu pro sestry ve vedoucích funkcích na náš obor, získání zkušeností,

příkladů, jak je možné řešit dané situace a rozšířit to na nejlepší možnou úroveň (31).

Časopis obsahuje rubriku s názvem Publics realtion, je zde prezentována vždy nová pomůcka či nový přístroj. Komerční prezentace jsou uváděny v tématickém sešitu, kdy si firma sama představuje své výrobky, jak uvádí Starnovská, možnosti enterální výživy s nabídkou nutričního přípravku (66).

1. 5. 2. Časopis Florence

Časopis moderního ošetrovatelství. Zvolený název časopisu Florence byl pojmenován podle Florence Nigthingaleové. Zasloužila se velkými úspěchy v oboru ošetrovatelství a posunula uznání ošetrovatelství jako samostatného oboru a zvýšení statusu sestry. Časopis Florence je vydáván pro zdravotní sestry, porodní asistentky a pro všechny zdravotnické nelékařské profese. Jako je ergoterapeut, radiologický asistent, zdravotní laborant, zdravotnický asistent, laboratorní asistent, ortoticko-protetický technik, nutriční asistent, asistent zubního technika, dezinfektor, řidič vozidla záchranné služby, ošetrovatel, masér, laboratorní pracovník, zubní instrumentářka, řidič dopravy nemocných a raněných, autoptický laborant, sanitář, zdravotně-sociální pracovník (92).

1. 5. 2. 1. Redakční rada

Základ vzniku, organizaci a technickou stránku časopisu zajišťuje redakční rada. PhDr. Jarmila Škubová, šéfredaktorka Florence, vystudovala Střední průmyslovou školu dopravní, potom Fakultu žurnalistiky Univerzity Karlovy. Studium završila doktorátem. Do r. 1989 byla odbornou asistentkou na vysoké škole, pak pracovala jako redaktorka v Avicenu. Zde redigovala časopisy pro lékaře a také se poprvé setkala s časopisem Zdravotnická pracovnice, který je předchůdkyní časopisu Sestra. Podílela se na zakládání Sestry, a během 15 let s ní prošla několika vydavatelstvími. Od r. 2005 je šéfredaktorkou Florence (79).

Redakční rada se skládá z řad předních osobností ošetrovatelství. Členové významných organizací, ze školství, vědy, výzkumu a praxe. Redakční rada je uváděna na druhé straně časopisu. Redaktorka je PhDr. Eva Wićazová. Předsedkyní redakční rady je Mgr. D. Jurásková, MBA, přednostka ÚTPO 1. LF UK Praha, náměstkyně pro ošetrovatelskou péči FTNSP Praha. Redakční rada se dále skládá z Bc. M. Dobešové, náměstkyně pro ošetrovatelskou péči, Fakultní nemocnice Ostrava, J. Dvořákové, J. Farkačové, vrchní laborantka ÚKBLD, VFN Praha, A. Chrzové, hlavní sestra FVN Praha, PhDr. I. Kohoutové, J. Pavlicové, nefrologická sekce ČAS, PhDr. K. Pochylé, Mgr. D. Prokopiusové, pověřena řízením oddělení VZV 2 MZ ČR.n, H. Rittsteinové, vrchní sestra GPK, VFN Praha, M. Sklenčkové, ADP Galium Praha, doc. PhDr. V. Tóthové, proděkanka Zdravotně-sociální fakulty JU, České Budějovice, PhDr. L. Vostřákové, ředitelka odboru zdravotně - sociálních programů MZ ČR, R. Wágnerové, viceprezidentka ČAS, MUDr. M. Košuličové, ředitelka NCONZO, Brno, Mgr. E. Proškové, ředitelka odboru vědy a vzdělávání MZ ČR (103).

První členové redakční rady, kteří byly při zakládání časopisu Florence, byly Mgr. Dana Jurásková, MBA, předsedkyně, Anna Chrzová, Jana Farkačová, PhDr. Ivanka Kohoutová, Milica Sklenčková, Jindra Pavlicová, PhDr. Karla Pochylá, Hana Rittsteinová, Doc. PhDr. Valérie Tóthová, Ph.D., R.N. a Růžena Wágnerová. Další členové přicházeli do

časopisu v průběhu jeho vydávání (103).

Odpovědní pracovníci časopisu jsou PhDr. Lubomír Houdek, ředitel nakladatelství a Kristýna Blažková, která je jednatelka a vedoucí inzertního oddělení. Redakční rada spolupracuje s Galénem, pod dohledem Mgr. Radka Lunga. Grafická úprava je pod dohledem Marty Šimkové, DTP Galén (103).

1. 5. 2. 2. Periodicita časopisu Florence

První číslo vyšlo v září roku 2005, druhé v prosinci. Od roku 2006 vychází jako měsíčník. Prvních 20 000 výtisků bylo zdarma pro čtenáře. Distribuován byl na konkrétní adresy prostřednictvím profesních a odborových organizací zdravotníků - nelékařů na instituce a osobnosti v tomto oboru. Distribuce byla i pro čtenáře na Slovensku a vybrané knihovny evropských států (103).

1. 5. 2. 3. Charakteristika časopisu Florence

V České republice je to jediný časopis, který je zaměřen na témata společná pro všechny obory. Poskytuje bohatý informační servis s aktuálními literárními a internetovými zdroji, které pomáhají k jednoduchému vyhledání obsáhlejších informací k tématu. Časopis nabízí efektivní zpětnou vazbu se čtenáři a různé služby. Vyhranil volná místa v časopise, kde zveřejňuje příspěvky z odborných akcí a jejich výsledky. Poskytuje služby právníka a psychologa. S vydáním prvního časopisu byla pro zájemce připravena služba trénink anglického jazyka (103).

Časopis Florence se chce odlišit od jiných časopisů svým obsahem a zaměřením. Neuveřejňuje jen odborné články, jeho zájem je i o moderní management. Zřídil rubriku pro studenty. Součástí každého čísla je výzkumná část. Vybraná výzkumná práce musí

podstatně ovlivňovat praxi či přispívá k obohacení teorie ošetřovatelství. Seznamuje s novými profesemi ošetřovatelství. Vychází pod patronací České asociace sester, je to naše největší profesní organizace a má významný vliv na teorii i praxi ošetřovatelství. Součástí časopisu je rubrika s názvem Zpravodaj čas, pravidelně informující o aktivitách ČAS (92).

1. 5. 2 . 4. Rubriky od roku 2005 do roku 2006

Rubriky jsou specificky členěny, časopis obsahuje s různými změnami v průběhu jeho vydávání 25 rubrik. První rubrika se nazývá Téma, do níž jsou zařazovány články, které se zdají být aktuální, vzbudily větší či menší pozornost a je třeba je řešit nebo jejich problematiku objasnit. Počet článků za dané období je 17 článků, což je 4,3 %. Zpravodaj ČAS, který informuje o vybraných vzdělávacích akcích ČAS. Jsou zde uvedeny datumy konání, pořadatelé, názvy akcí, místa konání, kontakty na osoby povolané k poskytování většího množství informací než uvádí časopis. Články jsou zaměřené na věčné téma, jako jsou platy sester a jejich status ve společnosti, problémy s registrací. Přidány jsou také články z konferencí. Počet článku za dané období je 24 článků, což je 6,1 %. Zpravodaj MZČR, jehož vybraná témata jsou vyhledávány z internetových stránek MZČR nebo článek vzniká s rozhovorů s odborníky k danému tématu, jenž vede šéfredaktorka redakční rady Jarmila Škubová. Zabývá se specializačním vzděláváním, rámcovými vzdělávacími programy a jinými. Za dané období se vydalo 15 článků, což je 3,8 %. Poskytuje i přehled o aktualitách NCONZO / Národnímu centru ošetřovatelství a nelékařských zdravotnických oborů v Brně/ a Ministerstvu zdravotnictví České republiky. Bylo publikováno 37 článků, což je 9,3 %. Další je rubrika s názvem Místo pro čtenáře, která publikovala 14 článků, což je 3,5 %. Rubrika Historie vyprodukovala 12 článků, což je 3 %. Rubrika pojmenovaná Nová profese vydala 12 článků, což je 3 %. Rubrika Kazuistika obsahuje 14 článků, což je 3,5 %. Rubrika praxe je nejrozsáhlejší, obsahuje 127 článků, což je 32 %. Rubrika Management pojímá 11 článků, což je 2,8 %. Rubrika s názvem Celoživotní vzdělávání má ve svém vydání 12 článků, což je 3 %. Rubrika Stránky pro studenty

publikovala 13 článků, což je 3,3 %. Rubrika Osobnost Florence obsahuje 11 článků, což je 2,8 %. Rubrika Výzkum má za dané období vydáno 8 článků, což je 2 %. Právo obsahuje 10 článků, což je 2,5 %. Rubrika Kauza Duše je 12 článků, což je 3 %. Rubrika Akce, Události 21 článků, což je 5,3 %. Rubrika Čteme Anglicky obsahuje 11 článků, což je 2,8 %. Rubrika Jak relaxují, kde se objevují známé osobnosti, které uvádí jak využívají svůj volný čas, jak nejrady a nejlépe odpočívají a jaké jsou jejich koníčky. V daném období vydala 7 článků, což je 1,8 %. Dále málo obsahové rubriky s názvem Zdroje, vydaly 2 články, pak Aktualita 3 články. O čem se hovoří obsahuje 2 články, rubrika Polemika 1 článek. Rozhovor 1 článek. Dohromady tyto drobné rubriky obsahují 9 článků, což je 2,3 %. Dohromady všech článků za dané období, které vydalo vydavatelství za rok 2006 bylo 368 článků a v roce 2005 bylo 29 článků. Celkem 397, což je 100 %. Autorů, kteří publikovali do časopisu Florence je 202 osob (103).

Časopis je na svém začátku některé rubriky neobsahují velké množství článků, ale nezávisí na kvantitě, ale důležitá je kvalita. Myslím si, že časopis vzniká na velmi kvalitní úrovni, už z řad sestavení jeho redakční rady, pod vedením velkých osobností, které mají bohaté zkušenosti a předávají své cenné rady vhodnou formou časopisu. To řada sester může využít a čerpat novinky z oboru a další důležité a zajímavé informace. Rubriky jsou vhodně řešeny, není opomenuta jak praktická část, tak výzkum, teoretická část, ale také zájem o nově vznikající sestry a uvědomění v právech zdravotnických pracovníků a jejich klientů (103).

1. 5. 2. 5. *Struktura článků časopisu Florence*

Zpravodaj MZČR v prvním čísle vydaném v říjnu 2005 uveřejnil článek, který se zabývá zákonem č. 96/2004, o nelékařských zdravotnických povolání. PhDr. Hoštetrová – Knotková Michaela, která je vedoucí zdravotnických pracovníků, NCONZO, Brno, objasňuje v tomto čísle otázky týkající se Osvědčení a Registrace k výkonu zdravotnického povolání bez odborného dohledu, které se získává dle § 66 zákona č. 96/2004 Sb. Jsou zde uvedeny veškeré důležité informace potřebné k výkonu povolání bez odborného dohledu dle vyhlášky č. 424/2004 Sb. ze dne 30. 6. 2004, kterou stanoví činnosti zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků. Dále o vedení praktického vyučování ve studijních oborech, akreditovaných kvalifikačních kurzech, specializačním vzdělávání a v certifikovaných kurzech. Hoštetrová obsáhle odpovídá na otázky související s tímto zákonem, proč je důležité a jakým způsobem získají zdravotničtí pracovníci registraci. Uvádí webové stránky NCONZO, kde se nachází podrobnější informace, žádost o registraci, související předpisy a kontaktní adresy profesních sdružení. Dalšími dotazy, které se týkají tohoto tématu se zabývá v čísle druhém r. 2006. Uvádí nejčastější nedostatky při vyplňování žádostí. Nestihnou-li zdravotnický pracovník v registračním období nasbírat kredity či potřebnou praxi. Píše, jestli - že tato situace nastane, pracuje zdravotnický pracovník pod odborným dohledem do doby splnění podmínek k vydání Osvědčení k výkonu zdravotnického povolání bez odborného dohledu a k registraci podle § 67, zákona č. 96/2004 Sb. Uvádí, další možnost využít vyhlášky č. 394/2004 Sb., o konání zkoušky. Zkouškou možno nahradit jak výkon povolání, tak aktivity celoživotního vzdělávání (23). Dále se dotazy k tomuto tématu podrobněji zabývají Ing. Kateřina Příbylová a Mgr. Libuše Přikrylová, vedoucí uznávací jednotky MZ ČR, Brno a náměstkyně ředitelky NCONZO pro úsek regulace nelékařských povolání a výzkumu, Brno. V textu uvádějí podmínky uznávání státních příslušníků členských států Evropské unie, kteří získali způsobilost k výkonu nelékařského zdravotnického povolání v jiném členském státě než v České republice. Článek je dále rozebírán v listopadovém čísle

roku 2006 (55).

Další autorkou přispívající do této rubriky je Mgr. Eva Prošková, která pracuje na novele zákona pro sestry a ostatní nelékaře č. 96/2004, Sb. Tuto novelu před několika lety připravovala a danou problematiku právě přibližuje v listopadovém čísle r. 2006. Mgr. Eva Prošková nastoupila v září 2005 do funkce ředitelky odboru vědy a vzdělávání na ministerstvo zdravotnictví. Její původní povolání byla dětská sestra, pracovala také jako sestra na geriatrici. Od prosince r. 2006 se stala součástí redakční rady časopisu Florence spolu s MUDr. Marií Košiláčovou, ředitelkou NCONZO, Brno, která je také autorkou článků v recenzi Zpravodaj MZ (73) . MUDr. Marie Košuličová je ředitelka NCONZO od 1. 7. 2006, zde přebírá zodpovědnost za řízení a rozvoj Národního centra ošetrovatelství a nelékařských zdravotnických oborů. Marie Košuličová vystudovala pediatrický obor na lékařské fakultě UJEP v Brně. Po příslušných atestacích pracovala jako zástupkyně přednosta dětského oddělení a později ve funkci přednosta dětského oddělení. Své organizační zkušenosti využila na ministerstvu zdravotnictví při vedení oddělení péče o dítě a matku a vedení oddělení primární péče ve funkci vrchního rady. Od r. 1995 působila ve funkci vedoucí odboru zdravotní péče Územního pracoviště VZP Břeclav a ve funkci krajského odborného pracovníka po oblast zdravotní péče krajské pobočky VZP v Brně. Vedle své zdravotnické profese získala bohaté manažerské zkušenosti v různých oblastech našeho zdravotnictví, které by ráda uplatnila při řízení a rozvoji NCONZO v Brně (33).

Jak Prošková uvádí, novela na které se pracuje, nebude samostatnou novelou jednoho nebo dvou zákonů, je to euronovela všech souvisejících předpisů. Bude obsahovat zákon č. 18/2004 Sb., o uznávání kvalifikací a všechny další předpisy, které upravují uznávání kvalifikací v jednotlivých resortech. Jak uvádí, tato euronovela je přínosem pro zlepšení podmínek pro naše sestry, které chtějí vykonávat profesi v zahraniční příležitosti. Euronovelu přijímají všechny země evropské unie (73).

Pravidelná je rubrika Téma, která mapuje žhavá témata daného měsíce, uvádí vše co se významného odehrálo související s oborem ošetrovatelství. Rubrika je pod vedením Jarmily Škubové, která sbírá různé informace pomocí rozhovorů s významnými

osobnostmi, které se podílejí na zlepšení situace zdravotnictví v České republice. Účastní se konferencí, přednášek a sleduje vývoj české profesní organizace ČAS. Škubová uvádí, co bylo zhodnoceno dne 24. 11. 2006 na výjezdním zasedání prezidia a předsedkyň sekcí a regionů ČAS. Uvádí zde Forum delegátů, které zvolí své nové vedení, má datum 15. 2. 2006. Staré vedení již nemůže kandidovat, bylo ve vedení dvě volební období. Za dobu jeho vedení vyrostla z ČAS silná organizace evropského typu, do které se zapojilo k dnešku více než 23 tisíc českých zdravotníků nelékařů. Uvádí významný krok k převedení dobrovolné registrace v režii ČAS na registraci povinnou ze zákona. Ke dni 15. 2. 2006 je v naší zemi zaregistrováno více než 132 tisíc zdravotníků nelékařů. Dále píše, pro zdravotní sestry a ostatní nelékaře bylo uzákoněno celoživotní vzdělání, které umožňuje volný pohyb pracovních sil v zemích Evropské unie (79). Škubová uvádí, obrovsky se zvýšila poptávka po vzdělávacích akcích. Sestry získaly sebedůvěru v přednáškových sálech, naučily se přednášet o své práci, vzrostl zájem o studium na vysokých školách, o studium cizích jazyků a začaly se formovat nové profese. Tolik skloňovaná Registrace, nám zde dokazuje, odstupem času, že má široký význam. Jak uvádí, také Mgr. Tomáš Cířt, vedoucí oddělení komunikace s veřejností ministerstva zdravotnictví, tiskový mluvčí, který je současně zdravotnický publicista a šéfredaktor Zdravotnických novin a předseda Koalice pro zdraví, v rozhovoru s Jarmilou Škubovou. Cířt se zabývá statusem sestry, její prestiže ve společnosti a umění komunikace s medií, které patřičně nedoceňují a nerozumí na jak odborné úrovni je naše práce, že se musí sestry celoživotně vzdělávat, aby obstály všem požadavkům a nárokům. Předkládá také řešení, kdy uvádí ČAS, která by mohla vytvořit malý tým, který by se zamýšlel nad tím, co může ošetrovatelství nabízet médiím, a udělat si plán na celý rok. Pořádat tiskovky, třeba každé dva měsíce, vypracovat podkladové materiály, pozvat novináře na nějaké vzorové pracoviště, kde je ošetrovatelství na vysoké úrovni. Vyjádřil se, s podporou tohoto projektu na ministerstvu. Upozorňuje, že se sami zdravotníci málo aktivně snaží vstoupit do médií. Uvádí nutnost znát a neobávat se techniky. Za krátkou dobu jsme byly schopny velkých změn, přizpůsobit se a angažovat v mnoha věcech související s naším oborem. Uvědomily

jsme si co je nutné, jaké změny provést v našem okolí, vzdělání, zdravotnické politice, ale i v nás samotných. Nutnost se neustále vyvíjet, vylepšovat a snažit dosáhnout vysokých cílů, zvýšit prestiž našeho povolání. Uvědomme si, že jako je důležitá komunikace v naší profesi, tak stejně je důležitá i komunikace s okolím. Nejen s politiky, ale i s novináři, kteří o nás píší a uvádějí články a některé nejsou chvály hodné. Z důvodu, že nemívají dostatek informací, nedokážou se vcítit a dostatečně pochopit naše povolání. Ukažme jim vnitřek naší práce, nejen obal a pohled zvenku, dle něhož si dělají úsudek. První kroky jsme udělaly, pořádáním přednášek, konferencí a uveřejňováním článků do ošetřovatelských časopisů. Po rozšíření své činnosti i v jiných časopisech, novinových člancích a zpravodajstvích se staneme plně hodnotným uznávaným oborem a zvýšíme status sester (75).

Rubrika Historie se zajímá o ošetřovatelství od jeho počátků a průběžně informuje o velkých osobnostech. O významných ženách v ošetřovatelství, které se zasloužily o vývoj ošetřovatelství a přinesly nový pohled na tento obor. Rubriku do svého časopisu zařadila redakční rada v r. 2005. První autorkou článku s názvem Od Florence k dnešku byla Dagmar Škochová, vrchní sestra I. chirurgické kliniky 1. LF UK a VFN, Praha. Škochová se zabývá tématem, který mapuje cestu ošetřovatelek v dobách krymské války a jejich uplatnění na bojišti. Uvádí, že myšlenku uplatnit ženy na bojišti jako ošetřovatelky prosadil velký ruský chirurg Nikolaj Ivanovič Pirogov. Cituje Pirogova, který píše ve svém deníku z doby krymské války. Který uvádí, že jediné, co je v celém chaosu skutečně dobré, jsou milosrdné sestry. Dobré výsledky ukazují, že jsme až dosud ignorovali skvělé vlohy našich žen. Vynikají svou odvahou, trpělivostí a houževnatostí při plnění svých povinností (92).

V této nelehké době si lidé uvědomují, jak nezastupitelnou se stává práce ošetřovatelek. Cílevědomostí, naší pílí a snahou zvýšit status sestry. Počínaje zdokonalování se v ošetřovatelské praxi a získáváním většího množství vědomostí, neustálým vzděláváním sester. Sestry si uvědomují, že to je právě velmi důležité pro jejich práci. Také my by jsme na to neměly zapomínat, aby si i nás stejně vážila dnešní společnost a zanechaly jsme za sebou velké činy a vzpomínky, kterých si budou vážit další generace

po celá staletí. Budeme pro ně přínosem a další vhodnou motivací pro pokračování v našich činnostech, v budování statusu sestry a ve zlepšování kvality ošetřovatelské péče. Činnosti našich předchůdkyň a budovatelek českého ošetřovatelství jako oboru si připomínáme různými způsoby. Tyto články jsou pro nás příkladem, které nám mohou dodávat novou energii pro pokračování v naší práci, že naše činnost má smysl a jednou dostane oprávněné ocenění. Škochová sleduje cestu zakladatelky ošetřovatelství v Anglii Florence Nightingaleové, která uplatňovala stejné úsilí na straně západní fronty. Dále jak Škochová uvádí, škola, kterou F. Nightingaleová po návratu z Krymu založila v Londýně, se stala vzorem pro zakládání podobných škol v jiných zemích. Uvedená doba podstatně ovlivnila další vývoj ošetřovatelství ve světě a české země nebyly výjimkou (92).

Dále uvádí průkopníka ošetřovatelství ve světě Ženevana Henriho Dunanta, který založil mezinárodní Červený kříž, který může zajistit nejen první pomoc, ale také odbornou přípravu ošetřujících. Tím přispěl velkou měrou k rozvoji ošetřovatelství. V Čechách byl Červený kříž založen v roce 1868, aby v té době zajišťoval hlavně odbornou přípravu opatrovnic pro službu v rodinách a ve špitálech. Po bitvě u Solferina, 24. června 1859, která ho hluboce ovlivnila, kdy vidí patnáct tisíc mrtvých i raněných bez pomoci. Dunant popisuje situaci, ve vzduchu jsou mračna much a hejna vran pod jižním sluncem. Zde poprvé uvádí obraz dámy s lampou, která vyvstane Dunantovi na mysli, když improvizuje lazaret a první pomoc mobilizováním všeho přítomného obyvatelstva (92).

Škochová sleduje vývoj českého ošetřovatelského školství. Historie českého ošetřovatelského školení sahá až do r. 1874 a je spjata se jmény Karoliny Světlé, Elišky Krásnohorské, Bronislavy Herbenové, prof. Vítězslava Janovského a dalších českých žen a lékařů. Tohoto roku je založena první česká ošetřovatelská škola, jediná v Rakousku - Uhersku. Liší se od představ dnešních škol. Probíhala zde organizovaná odborná výuka podle učebního plánu a osnov ve formě krátkodobých kursů. Praktická část probíhala v městském chorobinci v Praze na Karlově. Škochová píše, zde jsou první kroky ke změně přístupu k oboru ošetřovatelství, opatrovnická činnost se mění v činnost ošetřovatelskou. Přednášeli tu zdarma znamenití lékaři i univerzitní profesori, přednášela se

tělověda, zdravotní věda, teorie ošetřování, obvazování chirurgické, první pomoc při náhlých onemocněních a úrazech, ošetřování dětí a příslušná obsluha lázeňská. V časopise blíže popisuje průběh historie první školy v ošetřovatelství. Píše, že 29. května 2005 uplynulo 89 let od otevření první české ošetřovatelské školy v Praze na Karlově náměstí. Popisuje léta válečná a poválečná, která ovlivňovala vývoj ošetřovatelství, kde uvádí, v květnu 1940 došlo poprvé k oficiálnímu zřízení funkce vedoucí sestry ošetřovatelské služby v nemocnici. První vedoucí sestrou se stala Jarmila Roušarová v pražské nemocnici Bulovka. V r. 1941 vydalo ministerstvo sociální a zdravotní péče oběžník, kde je stanovena odpovědnost všech funkcionářů ve všeobecných veřejných nemocnicích. Vrchní sestra se stává zodpovědná za nezávadný provoz ošetřovatelské služby a její nařízení musí být pro ošetřovatelský personál závazná (92).

Zdravotnickým školstvím po druhé světové válce a za socialistického režimu se dále zabývá J. Mlýnková. Uvádí podrobnou historii ošetřovatelství ve světě a v České republice. Tyto články jsou postupně vydávány v každém čísle. V lednovém čísle 2006 je blíže uvedeno téma boj s infekcí. Potřebou opatření, jimiž se zvládala infekční onemocnění, se zabýval Florian. Tato opatření byla zřejmá už v polovině 19. století. Než však byly principy dezinfekce všeobecně uznány a začaly se používat v širokém měřítku v praxi, uplynulo několik desetiletí. Známou Semmelweisovu proceduru rozsáhleji nerozebírá, stručně popisuje první zavedení asepsy v klinické praxi. Jsou zde uvedeny základní fakta pro informování o existenci Maarského lékaře a porodníka Ignáce Philippa Semmelweise. Dále rozvádí antisepsi na operačním sále, kdy anglický chirurg Joseph Lister převedl do praxe kyselinu karbolovou a byl založen termín antisepsy. V článku uvádí německého bakteriologa Roberta Kocha, který byl v r. 1876 prvním, kdo objevil původce antraxu (sněti slezinné), tuberkulózy a cholery, a který napsal zásadní práci o etiologii infekcí v ranách, jež byla publikována v r. 1878. Píše co způsobil penicilin, když Alexandr Fleming objevil penicilin v r. 1928 a dokonce ho počátkem r. 1929 aplikoval ještě v podobě šťávy z plísně několika pacientům. Uvádí, že dezinfekce zaměřená na prevenci infekcí jsou i v dnešní době životně důležité a dezinfekce ve spojení s terapií antibiotiky v nemocnicích je

podpůrný léčebný prostředek, který se nesmí přehlížet. Dnes dezinfekce rukou zaujímá obzvlášť důležitou pozici, víc než kdykoli předtím. Článek je zaměřen na poskytnutí základních informací o významných osobnostech, které se zasloužili v opatření proti infekčním onemocněním (18).

Časopis uvádí problematiku kazuistik. Jejich kvalita je na vysoké úrovni a zastává významnou úlohu, je velkým přínosem pro čtenáře. V obsahu nalezneme pod názvem kazuistika. Časopis též informuje o odborných akcích a událostech, články z různých specializací. Nachází se pod názvem Akce, Události. Rubrika Praxe se komplexně zabývá tématy pomáhajících zkvalitnit praktickou stránku ošetrovatelské péče. Přináší články týkající se komunikace v ošetrovatelství, komunikace v ošetrovatelství s jinými etnickými skupinami a vhodné rady jak spolupracovat s odlišnými kulturami. Sedláková se zabývá tématem rodinného ošetrovatelství, funkcí rodinné sestry a vietnamskou komunitou. Píše, rodina je základní jednotka společnosti, ve které lidé vytvářejí sociální systém. Každá rodina má svojí strukturu, specifiky, funkci a kulturu. Inovační trendy v ošetrovatelství primární starostlivosti vyžadují vědomosti o nových klíčových pojmech, jako je například rodinné ošetrovatelství, rodinná ošetrovatelská péče a rodinná sestra (58).

Rubrika přináší novinky z praxe, nové trendy v hojení ran, obsahuje teoretickou část popisující ošetrovatelské metody, seznamuje s některými detaily a výhodami nových přístrojů používaných v praxi. Uvádí autentické kazuistiky. Řeší citlivé problémy sexuálního násilí, těchto situací, znásilnění a jaký je vhodný postup přednemocniční neodkladné péče. Neopomíná vývoj doby a odlišný pohled na sexuální orientaci, blíže z hlediska gynekologického. Dotazy týkajících se oboru gynekologie přispívá mnoho autorů. Předcházet komplikacím je zde na prvním místě, sestra má velkou povinnost a zásadně ovlivňuje další průběh porodní doby svojí všímavostí, vzděláním, praxí a informovaností o dané problematice. To platí nejen v této oblasti, ale také v související práci na operačních sálech. Článek je zaměřen na problematiku týkající se operačních sálů, to přináší také lednové číslo 2006. Šváb, obeznamuje čtenáře s robotem ovládaným hlasem, název robotu je AESOP, který se využívá v kombinaci s laparoskopií. Šváb uvádí,

robotizace je jasným trendem, to dokazuje tento přístroj, který se ovládá hlasem a může pracovat i na dálku, přináší vyšší kvalitu a usnadňuje práci zdravotnickému personálu. Šváb dále popisuje, AESOP není úplně špičkovým zařízením svého druhu. V České republice má být v současné době uveden do provozu systém da Vinci, který má funkcí více a vývoj půjde bezpochyby dál. Škochová uvádí, poprvé se zprávy o klinických zkouškách robotických systémů objevily v první polovině devadesátých let v USA, a již o dva roky později se roboti, dálkově řízení chirurgem, začali s úspěchem používat v tamějších nejvyspělejších centrech, a zanedlouho pak v nejprestižnějších zdravotnických zařízeních v Evropě. První chirurgická klinika 1. LF UK a VFN v Praze, jehož přednostou je doc. MUDr. Jan Šváb, CSc., její vrchní sestrou je Dagmar Škochová, je mezi prvními, kde bylo toto zařízení instalováno, v březnu r. 2000. Škochová uvádí, že AESOP, harmonický skalpel a další robotické systémy přinášejí velké požadavky na technické myšlení sester. Tuto schopnost každá sestra nemá, a proto ne každá asistuje při laparoskopické operaci. Většina sester neshledává uspokojení z takové práce. U klasické operace bývá uvnitř dění, laparoskopie je technika a robotika. Charakter práce sester na operačním sále se mění. Problematika robotů, která nás začíná obklopotvat a s níž se musíme více seznamovat, se věnuje dále únorové číslo roku 2006 (74).

Rubrika dále seznamuje s výsledky dlouhodobého sledování osvědčených ošetrovatelských technik. Informuje o novinkách ve výzkumné činnosti, nové léky, které se objevují na trhu či jsou zatím v zájmu zkoumání ve světě nebo v České republice. Kvalitně popisují výhody používání léků, jejich účinky, způsoby užívání, vhodné kombinace s jinými lékovými formami, kontraindikace a komplikace nových léků. Rubrika je velkým přínosem pro seznámení zdravotnických pracovníků z komplexního hlediska a s multioborovým přístupem s novinkami z praxe. Jsou zařazovány také články sester pracujících v zahraničí a jejich bohaté zkušenosti. Popisují specifiky své práce v cizích zemích, které jsou velmi příjemným zpestřením a vhodným příkladem jak je možné změnit dosavadní zdravotnictví v České republice a přístup k ošetrovatelské péči (103).

Časopis se také soustředí na relaxaci zdravotnických pracovníků. Pomáhá poznat

lépe duši pacientů, jejich potřeby a umět se vcítit do jejich situace. Zaměřuje se i na duši sester, protože až pochopení sebe sama umožní pochopit jiné, vlastního klienta. Rubrika nese název Kauza: Duše. Časopis Florence chce touto rubrikou pomoci a odpovědět na otázky sester i ostatních profesí ve zdravotnictví, se kterými se setkávají ve své praxi a potýkají se zde s problémem, kdy jim schází patřičné vzdělání. V této rubrice se pravidelně setkáváme s MUDr. Tamarou Tošnerovou, pracující na psychiatrické ambulanci FK NV, také na ambulanci pro poruchy paměti se stárnoucí a seniorskou populací. Má bohaté zkušenosti v této oblasti, zejména popularizační, přednáškové činnosti a soudního znalectví. Je autorka několika knih a mnoha brožur. Rozhovory čtenářům mají pomoci odhalovat skryté motivy pacientů ve chvílích, kdy jejich chování neodpovídá běžným normám. V další části se zaměřují na psychiku zdravotníků, na jejich problematiku, která je trápí. Tošnerová uvádí, je povinnost lékaře poskytnout informace, poučit pacienta a vyžádat si jeho souhlas s provedením výkonu dle zákona 23 a 24 č. 20/1996 Sb., o péči o zdraví lidu. Je povinen vhodným způsobem pacienta, nebo členy rodiny, poučit o povaze onemocnění a potřebných výkonech, tak aby mohli být aktivními spolupracovníky při poskytování zdravotní péče. Tento zákon berme jako přínos a ochranu nejen pro pacienty, ale také pro nás zdravotnické pracovníky. Zákon nám usnadňuje řešit nelehkou situaci při komunikaci s pacienty a pomáhá nám řešit otázky týkající se poskytnutí akutní odborné péče lege artis. Tošnerová uvádí, že je důležité respektovat důstojnost člověka a jeho práva, i když pacient ohrožuje sebe nebo okolí pod vlivem duševní poruchy. Nejen po stránce právní, ale je to naše vizitka pracoviště a nás samotných provádějících péči o tohoto pacienta. Tošnerová srovnává jiné státy, uvádí jako příklad Holandskou zemi, která se výrazně liší v postupu podávané péče a množství podávané farmakoterapie. Tošnerová uvádí jako velký přínos pro naši profesi zařazení výukových programů zaměřené na násilí, zvládání zátěže, šikanu a mobbing, vidí je jako součást vzdělávacích kurzů (82).

V časopise se s diagnózou deprese setkáváme i v dalších číslech. Zde je opomenuto zařazení i jiných onemocnění, se kterými se setkáváme v tomto oboru. Větší rozmanitost onemocnění, jeho bližší popis, vhodná opatření a léčba, by byla velkým přínosem do

článků v časopise. Časopis je zatím ve svých začátcích a zaměřením se i na jiná onemocnění předpokládáme v tomto roce a dalších letech. Články jsou velmi zajímavé a poučné pro čtenáře pro jejich praxi (82).

V praxi se setkáváme s pacienty trpícími depresí. Také zdravotničtí pracovníci se mohou potýkat s těmito jevy deprese, syndromem vyhoření, neodůvodněné podrážděnosti vůči pacientovi, averzi, odporu a citové vyprahlosti, které nelze ovládnout. To ukazuje jak složitá je profese a pohlížet na ní z jednoho postoje nelze. Umět předcházet komplikovaným situacím nás ochrání před poklesem stavu mysli a v zapálení pro naši práci, kterou děláme rádi. Bylo mnoho vykonáno, aby byla tato profese vyzvednuta na nejvyšší úroveň. Bylo by smutné to vzdávat právě nyní. Naučme se umět správně odpočívat, myslet na své zájmy, spojit svou práci a soukromý život, mít dostatek času na rodinu a naše ostatní povinnosti. Takto budeme přínosem nejen v oboru ošetrovatelství a naše hrdost z vykonané práce a sebevědomí se zvýší. Těmito tématy se dále zabývá rubrika Jak relaxují profesionálové z oboru a jejich klienti (82).

Uvádí příklady jak relaxují profesionálové z oboru a jejich klienti. Časopis také vítá nové osvědčené recepty, zaslané od redakce. Dále se v časopise objevuje rubrika, která představuje novinky na trhu a uvádí PR vizitky firem. Prostřednictvím rubriky se představují firmy. Od r. 2006 zařadil časopis samostatné monotématické přílohy pod názvem Care. Monotématická publikace postupně mapuje závažná témata z oboru, například je Výživa nemocných, Nozokomiální infekce, Hojení ran, Právní předpisy pro sestry a ostatní nelékaře, Dezinfekce, sterilizace, Laboratoře a stomatologické ambulance a jiné. Vychází v počtu 20 – 30 tisíc výtisků, jsou dodávány do distribučních sítí odborné literatury. Předplatitelé monotématické publikace je dostávají zdarma, které se vyskytují v příloze časopisu. Další nabídku tvoří ExtraCare. Vydavatelství s pomocí redakce zpracovává při zájmu čtenářů speciální přílohu s tématem, které požaduje vybraný adresář osob nebo instituce. Tato služba je placená dle technických parametrů. Rozsah musí splňovat počet 32 – 60 stran (92).

Časopis Florence nabízí účast na prezentacích čtenářů či vzdělávacích akcích,

tiskových konferencích, z nichž provádí advertoriály, tyto reklamní texty jsou neplacené. Uveřejňuje také různé kvízy, soutěže, kdy je předmětem prezentace výrobků a služeb. Součástí je i zpětná vazba od čtenářů, zda reklamy a služby jsou sledovány a realizovány (92).

Časopis se zabývá aktuálním tématem, který se rozhodla zařadit redakční rada z výběru různých autorů. Autoři nejsou členy redakční rady. Články zasílají do redakce Florence. Publikovány jsou pod podmínkou, že příspěvek není zveřejněn a publikován v konkurenčním časopise. Redakce si stanovuje ideální rozmezí článku, případně kasuistiky. Články jsou na velmi profesionální úrovni, jsou psané profesionály a odborníky v dané praxi (92).

Autor se zabývá aktuálním tématem, daným problémem v České republice a jeho charakteristikou. Je-li řešen a jak je tento projekt chápán. Kdo nese za projekt zodpovědnost, kdo je koordinátorem. Udávány jsou zde i kontakty a telefonní poradenská pomoc. Možné využití i linek naděje, na které je možno se obrátit. K nalezení jsou zde i odkazy, kde lze vyhledat více informací o daném problému či projektu (92).

Zabývá se kvalitou péče, jejího posuzování, snahou o neustálé zvyšování a informování čtenářů. Možností akreditace vzdělávacích programů specializačního vzdělávání a žádostí o zařazení specializačního vzdělávání. Výhodou Florence je, že vychází v nakladatelství zdravotnické literatury Galén, jež umožňuje časopisu propojit publikační programy pro lékaře a nelékaře (92).

Recenze práva, pomáhá řešit zdravotnickým pracovníkům otázky, se kterými se setkávají vzhledem ke své činnosti při výkonu svého povolání. Má velký přínos pro rozvoj ošetrovatelství. V každém čísle se objevují články jejichž autorem je MUDr. JUDr. Lubomír Vondráček, který je součástí odboru vnitřního auditu a kontroly Fakultní nemocnice Motol v Praze. Články píše za spolupráce s Mgr. Janem Vondráčkem. Zabývají se právními předpisy, etickými kodexy, vyžadujícími odbornost sester a dalších nelékařských oborů. Dále nakládání s osobními údaji, poškození pacienta, provádění ošetrovatelské péče lege artis a neopomínají na ostatní kvality, zvláště na bezúhonnost,

kteřá byla blíže specifikována v prvním čísle říjen/2005. Vondráček vysvětluje souborný termín bezúhonnost, přičemž morální bezúhonnost a bezúhonnost vyžadovaná zákonem nejsou totožné a je třeba je odlišovat. Každá má své opodstatnění a potřebu. Podrobně rozebírá odbornou způsobilost, zdravotní způsobilost a bezúhonnost, jež je obsažena v zákoně č. 96/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů (89).

Vondráček píše, že odborná veřejnost, především zdravotnická a právnícká se snažila o změnu definice bezúhonnosti, jak byla stanovena v zákoně č. 95/2004 Sb. a v zákoně č. 96/2004 Sb. Veřejností byla vnímána jako příliš tvrdá a pro zdravotnické pracovníky diskriminující. Nápravu přinesla novela zákona č. 96/2004 Sb., a to zákon č. 125/2005 Sb. ze dne 22. února 2005. Vondráček rozebírá zákon, který definuje ve smyslu zákona jako u toho, kdo nebyl pravomocně odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody pro úmyslný trestný čin spáchaný v souvislosti s poskytováním zdravotní péče, nebo toho, na něhož se hledí, jako by nebyl odsouzen, bylo-li pravomocné odsouzení zahlazeno. Blíže Vondráček uvádí typické příklady k vysvětlení a lepšímu pochopení tohoto zákona (89) .

1. 5. 3. Časopis Ošetřovatelství

Začal vycházet v září roku 1999. V tomto roce vyšlo jediné dvojčíslo. Od r. 2000 pravidelně vycházejí dvě dvojčísla. Časopis byl založen z důvodu doporučení pracovní skupiny, která v r. 1999 hodnotila kvalitu výuky na všech bakalářských programech, na fakultách 1. Lékařské fakulty Univerzity Karlovy a Vojenské lékařské akademie Hradce Králové. Členy pracovní skupiny byli prof. MUDr. Š. Svačina, DrSc., prof. MUDr. B. Matouš, CSc (oba 1. LF UK Praha) a doc. MUDr. P. Hlubík, CSc. (Vojenská lékařská akademie Hradec Králové) (104).

V té době vycházel pro obor ošetřovatelství pouze časopis Sestra. V České republice již bylo ošetřovatelství samostatným oborem. Na velkém počtu fakult byl akreditován bakalářský studijní program ošetřovatelství. Probíhalo vzdělávání vysokoškolských sester. Důležitým faktem spatřuji zainteresovanou skupinu zabývající se ošetřovatelstvím. Lidí vzdělaných v oboru a velký počet vyučujících, studentů, zdravotnických pracovníků, jako byly sestry z praxe, hlavní, vrchní a staniční sestry. Byla potřeba zveřejňovat publikace, náročnější témata, výsledky výzkumu, poznatky v ošetřovatelství a zkušenosti jiných zdravotnických pracovníků. Rozvoj byl v ošetřovatelství doma i v zahraničí a zásadní bylo informovat nejen kolegy z oboru. V České republice se v té době začíná rozvíjet obsáhlejší a kvalitní výzkum v ošetřovatelství a v porodní asistenci. Výzkum požaduje splnění publikační činnosti a náročnější recenzní řízení. V zahraničí se setkáváme s odlišnou situací. Pro obor ošetřovatelství nalezneme desítky časopisů. Jsou všeobecně zaměřené na ošetřovatelství či na jednotlivé ošetřovatelské obory. Redakční rada podporuje inovační snažení sester ve zdravotnických zařízeních, tím se zabývá rubrika Zkušenosti z praxe. O ní je největší zájem ze strany čtenářů (104).

Navrhnutá redakční rada dala časopisu jméno Ošetřovatelství s podtitulem Teorie a praxe moderního ošetřovatelství. První obálka byla navržena výtvarníkem PhDr. J. Bavorem, anatomickým malířem z Ústavu anatomie LF UK v Hradci Králové. Obrázek působí jako výřez historické kresby či dřevořezby se zdravotnickou tematikou.

V začátcích významným způsobem pomohl RNDr. Ing. F. Skopec, CSc, šéf nakladatelské a vydavatelské firmy Nucleus z Hradce Králové, převážně v problémech s organizací a technickými otázkami (104).

Součástí základní rubriky časopisu jsou koncepční materiály, aktuální dokumentace, přehledové studie, ošetrovatelské modely a jejich aplikace, výzkumná sdělení, studium ošetrovatelství, zkušenosti z praxe, právní novinky, diskuse, zprávy z odborných akcí, informace z domova i ze zahraničí, recenze publikací. Časopis uveřejňuje i příspěvky věnované na pomoc praxi jako jsou zdravotnické pomůcky, výrobky, ukázky metod s komentářem, příspěvky přinášející informace ze světa, příspěvky věnované nejen nemocniční péči, ale také domácí péči, ošetrovatelským problémům v domovech důchodců, LDN, léčebnách a hospicích (104).

Časopis vychází v ediční řadě pod Lékařskou fakultou UK v Hradci Králové: Acta Medica(Hradec Králové, Acta Medica (Hradec Králové) Supplementum, Lékařské zprávy LF UK v Hradci Králové (104).

Redakční rada byla pod vedením tehdejšího děkana prof. I. Šteinera. Výkonná redakce pod vedením prof. J. Mareše. Financování muselo být zajištěno na vlastní náklady. Lékařská fakulta měla přiděleny finanční prostředky jen na dosud vycházející časopisy. Ani nepočítala s financováním do budoucna. Snažila se finančně podporovat celouniverzitní nakladatelství Karolinum. Velkou zásluhu k umožnění vzniku časopisu měla paní J. Pečenková, hlavně v oblasti získávání a evidenci příspěvků. V současnosti časopis získává finance z několika zdrojů. Hlavní finanční zdroje jsou od odběratelů časopisů, kteří požádali o jejich předplatné. Další příjmy jsou z reklamy a dílčí finanční příspěvek od Fakultní nemocnice v Hradci Králové (104).

1. 5. 3. 1. Redakční rada

Redakční rada je zastoupena prof. MUDr. V. Paličkou, CSc. (Hradec Králové), doc. MUDr. L. Hegerem, CSc. (Hradec Králové), doc. MUDr. B. Matoušem, CSc. (Praha), doc. MUDr. H. Zavázalovou, CSc. (Plzeň), PhDr. M. Kyasovou, Ph.D. (Brno), Mgr. Z. Václavíkovou (Hradec Králové), Mgr. L. Špirudovou, Ph.D. (Olomouc), PhDr. M. Zvoníčkovou (Praha), doc. PhDr. V. Tóthovou, Ph.D. (České Budějovice), PhDr. M. Rybářovou (Hradec Králové), JUDr. L. Rožnovskou (Hradec Králové), Bc. I. Kupečkovou (Hradec Králové), PhDr. A. Mellanovou, CSc. (Praha) a PhDr. D. Mastiliákovou, Ph.D. (Ostrava) (104).

Výkonná rada časopisu tvoří prof. PhDr. J. Mareš, CSc, PhDr. A. Archalousová, Bc. H. Ulrychová, Mgr. I. Vašátková, PhDr. V. Koblížek a J. Pečenková (104).

Od r. 2004 je redakční rada ve stálém zastoupení. Od r. 2001 do r. 2004 nastaly drobné změny v zastoupení redakční rady. Redakční rada byla složena prof. MUDr. I. Štainerem, CSc., doc. MUDr. L. Hegerem, CSc, doc. MUDr. B. Matoušem, CSc., doc. MUDr. H. Zavázalovou, Csc., PhDr. M. Kyasovou, Mgr. Z. Václavíkovou, Mgr. Z. Mikešovou, doc. PhDr. V. Tóthovou, Ph.D. , PhDr. M. Rybářovou, JUDr. L. Rožnovskou, S. Herdovou, PhDr. A. Neklanovou a PhDr. I. Smolejovou. Členem výkonné rady do r. 2003 časopisu byla PhDr. D. Mastiliaková (104).

1. 5. 3. 2. Periodicita časopisu Ošetřovatelství

Periodicitou časopisu jsou prozatím dvě dvojčísla ročně. Zájem by byl o periodicitu minimálně čtyři čísla ročně, ale nevychází v daném množství titulů z důvodu nedostatku financí a nízkého počtu kvalitních příspěvků. Časopis Ošetřovatelství si získal oblibu na vysokých školách a ve velkých nemocnicích, pozvolna proniká do menších zdravotnických zařízeních. Mezi odběrateli se vyskytují i individuální jedinci. V současnosti se množství odběratelů pohybuje nestálé číslo kolem 400 abonentů z České republiky a ze Slovenska

(39).

V struktuře časopisu v letech 1999 – 2003 dominují hlavně zkušenosti z praxe. Výzkumná sdělení, přehledové studie dosáhly hodnoty a informace o studiu ošetřovatelství. Další typy příspěvků dosahují nízké procentuální hodnoty, nejvyšší hodnotu zastávají zprávy z odborných akcí (39).

Mareš uvádí, celkový počet autorů do roku 2005, kteří publikovali v časopise Ošetřovatelství bylo 152. Nejčastější autorky byly dr. D. Mastiliáková, dr. D. Jarošová a dr. M. Kyasová. Příspěvky pocházejí převážně z České republiky, menší počet také ze Slovenské republiky. Zbytek článku tvoří zajímavé články z cizích zemích, které překládá redakční rada a uveřejňuje v časopise po souhlasu autora. Příspěvky byly využity z Rakouska, Finska, Norska a Velké Británie (39).

1. 5. 3. 3. Rubriky od roku 1999 do roku 2006

V struktuře časopisu v letech 1999 – 2003 dominují hlavně zkušenosti z praxe, což podle výzkumu dosáhlo 27 článků, což je 22,7 % . Výzkumná sdělení 24 článků, což je 20,2 % . Přehledové studie dosáhly hodnoty 23 článků, což je 19,4 % a Informace o studiu ošetřovatelství 15 článků, což je 12,7 % . Další typy příspěvků dosahují nízké procentuální hodnoty, rubrika diskuse publikovala 5 článků, což je 4,2 % . Další drobné rubriky jak je například Recence, Personalia, Jubileum, Ošetřovatelské modely celkem otisklo 16 článků, což je 13,4 % . Nejvyšší hodnotu zastávají zprávy z odborných akcí 9 článků, což je 7,7 % . V jednom dvojčísle se objevovalo 17 různých příspěvků. Dohromady 119 článků za dané období, což je 100 % (104).

Celkový počet autorů, kteří publikovali v časopise Ošetřovatelství bylo 152. Nejčastější autorky byly dr. D. Mastiliáková, 10 příspěvků, dr. D. Jarošová, 5 příspěvků, dr. M. Kyasová, 4 příspěvky (104).

Příspěvky pocházejí převážně z České republiky, menší počet také ze Slovenské republiky. Zbytek článků tvoří zajímavé články z cizích zemích, které překládá redakční

rada a uveřejňuje je v časopise po souhlasu autora. Příspěvky byly využity z Rakouska, Finska, Norska a Velké Británie (39).

Nejčastější města, odkud jsou zasílány rubriky jsou Brno, České Budějovice, Dvůr Králové na Labem, Hradec Králové, Chrudim, Jablonec nad Nisou, Kolín, Kutná Hora, Liberec, Luže-Košumberk, Nové Město nad Metují, Olomouc, Ostrava, Pardubice, Praha, Zlín. Příspěvky ze Slovenska jsou z Bratislavy, Košic, Martina, Nitry a Prešova (39).

Rubriky od r. 2004 až do r. 2006 nabízely výběr ve stejných rubrikách s menšími změnami. Rubrika Přehledové studie obsahovala 16 článků, což je 15,5 % . Rubrika Studium ošetřovatelství má 14 článků, což je 13,5 % . Rubrika Výzkumná sdělení vydalo 18 článků, což je 17,4 % . Rubrika Zkušenosti z praxe publikovalo 31 článků, což je 30,1 % . Rubrika Ošetřovatelské modely a jejich aplikace obsahovalo 7 článků, což je 6,9 % . Rubrika Spirituální potřeby a ošetřovatelství pojímá 5 článků, což je 4,9 % . Další typy příspěvků dosahují nízké procentuální hodnoty, jako jsou recenze, aktuální dokument, jubileum, diskuze, personalia, aktuality obsahovalo celkem 12 článků, což je 11,7 % . Dohromady bylo publikováno 103 článků, což je 100 % (104) .

1. 5. 3. 4. Charakteristika rubrik časopisu Ošetřovatelství

Struktura časopisu Ošetřovatelství obsahuje rubriky s názvy Aktuality, Výzkumná sdělení, Zkušenosti z praxe, Diskuse, Zprávy z odborných akcí a recenze publikací, dokumenty doby, jako jsou právní novinky, věstníky i vyhlášky. Nejvíce si redakční rada cení rubriky Výzkumná sdělení. Snaží se usilovat o kvalitu příspěvků a postupné zvyšování náročnosti na recenzní řízení. Ve sledovaném období je v této rubrice publikováno celkem 31 sdělení od 42 autorů. Autoři pocházejí převážně z fakult vysokých škol, z fakultních nemocnic, méně již z vyšších a středních zdravotnických škol. Výzkumné centrum se zatím soustřeďuje na vysokých školách a v institucích (39). V roce 2001 se ve druhém vydání dvojčísla, po obsahové stránce přináší témata, kterým nevěnoval ze začátku velkou pozornost a patří k nim celoevropský projekt WHO Zdraví 21. Širší kontext

posuzování kvality péče, agresivita, eutanázie, sociální opora, speciální podoby péče o pacienty přednemocniční neodkladné péče, rehabilitační ošetřovatelství a zajímavé kasuistiky. Urbancová se věnuje, v rubrice Zkušenosti z praxe, hlavním úkolům rehabilitačního ošetřovatelství a připomíná šest hlavních zásad, které by měly být při rehabilitaci pacientů dodržovány (85).

Články v rubrice Výzkumná sdělení uvádějí mnoho příspěvků z výzkumů prováděných v České republice. Tóthová uvádí, zavedení ošetřovatelského procesu, popisuje ošetřovatelský proces v práci s pacientem dle typu zdravotnického zařízení a charakterizuje skutečný stav realizace ošetřovatelského procesu ve 246 zdravotnických zařízeních v ČR (83).

Rubrika Zkušenosti z praxe, náleží ke druhé nejsledovanější rubrice redakční radou. Mareš píše, do r. 2005 publikovalo 40 autorů, zaslalo celkem 34 příspěvků. Převládají autorky z fakultních nemocnic. Následují autorky z vysokých škol, z vyšších a středních zdravotnických škol, z Ústavu péče o matku a dítě. Rubrika uvádí studie sester v praxi, jak uvádí Pokojová studii, zjišťující, na kolik sestry v běžné praxi systematicky hodnotí vybrané aspekty zdravotního stavu pacienta, které zjišťovala pomocí dotazníku (52).

Rubrika přehledové studie má bohatý obsah. Vstupní přehledová studie upozorňuje odbornou veřejnost na novou verzi ošetřovatelských diagnóz NANDA. Poukazuje, že přibyly nové diagnostické jednotky a zejména v označování diagnóz se přibližuje přirozenému jazyku. Uvádí srovnávací tabulku, která charakterizuje shody a rozdíly dosavadní a nové verze. Uživatelé si mohou udělat názornou představu o rozsahu změn. Marečková píše, příspěvek předkládá doplnění a návrhy na úpravu některých již dříve publikovaných poznatků týkajících se ošetřovatelských diagnóz NANDA. Současně uvádí nové informace o aktuálních výstupech vývoje tohoto klasifikačního systému. Cílem daného příspěvku je českou ošetřovatelskou veřejnost motivovat k seriózní odborné diskusi o otázkách názvosloví ošetřovatelských diagnóz (38).

Rubrika Ošetřovatelské modely a jejich aplikace. Vysvětluje a seznamuje čtenáře s ošetřovatelskými modely. Je nutná potřeba širší orientace v aplikaci modelů v současné

době, nestačí znalost a uplatnění modelu M. Gordonové. Pro různé ošetrovatelské obory potřebujeme různé ošetrovatelské modely. Mareš uvádí, bylo potřeba seznámit s dalšími modely. Počínaje prvním číslem roku 2004 zavedla novou rubriku, kde uvádí ošetrovatelský model I. Kingové, D. E. Oremové, Lieningerové, V. Handersovnové a další, s praktickými ukázkami jejich použití (39).

První dvojčíslo r. 2005 navazuje na svojí dosavadní činnost v představování ošetrovatelských modelů. V prvním dvojčísle, uvádí model I. J. Orlandové, kde blíže popisuje Archalousová spolu se Slezákovou a Dostálkovou. Uvádí ukázky jeho aplikace v chirurgickém a interním ošetrovatelství, seznamuje čtenáře se životní dráhou Idy Jean Orlandové, jejím přínosem pro ošetrovatelství. Charakteristika základních pojmů modelu Orlandové a názorně ukazuje na kasuistice, jak ho reálně aplikovat v praxi (2).

Časopis Ošetrovatelství se zaměřuje na dvě základní linie. První linie představuje pokračující témata a uvádí je v tradičních rubrikách. Seznamuje postupně s ošetrovatelskými modely a je doplněna klinickými aplikacemi. První vydání zařadilo ošetrovatelský model Leiningerové, model vycházejícího slunce. Upozorňuje na skutečnost, že se sestry a zdravotničtí pracovníci se nemusejí setkávat jen s kulturami a etnicitami dobře jim známým, ve kterých žijí. Na toto téma navazuje článek informující jak se pracuje v Saudské Arábii (41).

Druhá linie se nazývá Rubrika Zkušeností, obsahuje příspěvky zabývající se ošetrovatelskou péčí u jednotlivých onemocnění. Tato linie se snaží otvírat nová či málo známá témata. Vyzdvihuje status sestry a poohlíží se kolika změnami profese sestry prošla. Co vše zdravotnická sestra a dnešní sestra dokázala v oboru ošetrovatelství. Členka redakční rady PhDr. D. Mastiliáková, Ph. D. ukazuje na tvořivý přístup, sérii článků zabývajících se dynamickým kurikulem (41).

Zájmem časopisu je výzkum a studium ošetrovatelství, které je i součástí názvu rubrik. Studium ošetrovatelství se zabývá problematikou vzdělávání sester v ČR. Jak uvádí také Mastiliáková přehledový článek, který věnuje pozornost rolím a funkcím učebních nástrojů v novém vzdělávacím programu pro přípravu učitelů na Pedagogické fakultě

v Amsterdamu. Objasňuje o stanovování a hodnocení studentových kompetencí, o výukových smlouvách, rolích komplexních, integrujících hodnocení, o funkcích a úlohách studentského portfolia (41).

V každém čísle se redakční rada snaží zařadit jeden příspěvek přetištěný se souhlasem autorů z ošetřovatelských časopisů, které vycházejí ve vyspělých zemích. Jak uvádí Chan, vztahy mezi výsledky učení studentů na klinických pracovištích a jejich vnímání učebního prostředí na školícím pracovišti (25).

Objevuje se rubrika Diskuse, která pojímá různé články diskutující na zajímavé téma týkající se ošetřovatelské problematiky. Poledníková a Mesárošová si pokládají otázku, pozice sestry v ošetřovatelském výzkumu. Jak píše, moderní trend ve vývoji ošetřovatelství navozuje změny v oblasti vzdělávání, pozice sestry a ošetřovatelského výzkumu. Nové ošetřovatelství klade důraz na celou osobnost člověka, zahrnuje zodpovědnost za pacienta po 24 hodin denně a pojímá interakci mnohých lidí, kteří se podílejí na ošetřovatelské péči. Mění se profesionalita sestry, která vystupuje také jako výzkumná pracovnice. Ošetřovatelství založené na výzkumu má vést k zlepšení výsledků ošetřovatelské a zdravotnické praxe. Na to se zaměřuje časopis a snaží se ovlivnit a dosáhnout, aby si dané nutnosti sestry uvědomily a pracovaly na tomto dlouhodobém procesu v praxi (53).

1. 5. 4. Časopis Diagnóza v ošetrovatelství

Zabývá se určitým tématem a na dané téma je zaměřeno celé číslo. Časopis vychází od r. 2005. V r. 2005 vychází 4x ročně, první číslo vychází 8. dubna 2005. V r. 2006 vychází 10x ročně, v době letních prázdnin nevychází. Od r. 2007 časopis vychází v nové grafické úpravě. Časopis je určen zdravotnickým pracovníkům. Vychází pod záštitou vydavatelství Promediamotion s. r. o., které zároveň organizuje pro zdravotnické pracovníky celorepublikové a zahraniční odborné konference, kongresy a symposia, které jsou ohodnoceny kredity ČAS (102).

Vybrané téma a s ním související články, jsou podrobně řešeny a zpracovávány z více zdrojů. Poukazují na nové trendy v ošetrovatelství, uvádí ošetrovatelské modely v teoretické formě a jako výzkum v ošetrovatelství, nové trendy v léčbě, ošetrovatelská péče o individuální pacienty s vybranými akutními nebo chronickými onemocněními. Předoperační péči, úskalím předoperační přípravy, jednodenní chirurgií, individuálními léčebnými plány péče, zásadami výživy u různých onemocnění, problematikou stomie a jiná témata. Časopis nezapomíná na psychickou pohodu sester, syndrom vyhoření na odděleních, operačních sálech, stanicích JIP. Sociální složkou, agenturami domácí péče a jejich přednostmi. Uvádí kontakty a sociální práce ve zdravotnictví, možnosti jejich využití, kdo má právo na tuto služby. Možnými příspěvky na péči v zákoně o sociálních službách, ústavy sociální péče. Nabídka vzdělávání pro pracovníky. Většinou je přidáno mezioborové sdělení zabývající se oborem související s článkem, který podává více informací o daném tématu (102).

Časopis chce být přínosem v oboru ošetrovatelství v České republice. Uvádí původní práce z celé ošetrovatelské péče, z teoretické a z praktické stránky, důležitou část věnuje vzdělávání. V časopise se nacházejí kvalitní články s obsáhlými informacemi a kasuistiky. Zájem se orientuje na potřeby pacienta, problematiku klinické a ambulantní ošetrovatelské péče. Jeho další rozsah je v oblasti sociální. Stránky jsou věnovány vzdělávacím aktivitám konající se pro obor ošetrovatelství, zpravodajství z domácích

i zahraničních akcích. Obsahují informace o osobnostech a nových publikacích (102).

Zasílaná témata časopis požaduje v češtině, výjimečně v angličtině, musejí odpovídat odbornému profilu časopisu. Přijímané články je možno uveřejnit jen v časopise *Diagnóza v ošetřovatelství*. Časopis vyžaduje prohlášení o věnování příspěvku jen pro tento časopis. Nesmí být nabídnut jinému časopisu, ani v budoucnosti. Povinnost autora je sdělení redakci o všech předchozích duplicitních pracích či obdobných, která by mohla být redundantní. Publikovaná práce nabývá majetkem časopisu, jejich obsah a forma je hodnocena 1–2 anonymními recenzenty. Dle jejich hodnocení redakční rada zváží či zařadí do některých ze svých rubrik danou práci, či nezařadí. O konečném hodnocení je autor informován písemnou formou (91).

1. 5. 4. 1. Redakční rada

Šéfredaktorka časopisu je Mgr. Marie Šestáková, která je ve vedoucí funkci od r. 2007. Nový zástupci jsou též v redakční radě, v zastoupení je Libuše Budská, hlavní sestra Nemocnice Na Homolce, Praha, Soňa Čechová, hlavní sestra Masarykovy nemocnice v Ústí nad Labem, p. o., Hana Kubů, předsedkyně gastroenterologické sekce ČAS, sekce sester sugestivní endoskopie při CGS ČLS JEP. Dále PhDr. Marie Macková RSW, Katedra ošetřovatelství Lékařská fakulta MU, Mgr. Jiřina Slavíková, odborná učitelka VOSŽ a SZŽ, 5. května, Praha, Brno, PhDr. Marcela Svěráková, výkonná ředitelka České společnosti podpory zdraví, Praha a Mgr. Jiřina Tučková, asistentka náměstkyně pro ošetřovatelskou péči FN Motol, Praha (102).

Inzerci vede obchodní ředitelka Alena Veselá, Katka Nedjedlá. Grafickou úpravu zajišťuje Stanislava Rohan. Ředitelka společnosti Promediamotion je Mgr. Eva Mašatová (102).

Od vzniku časopisu r. 2005 se redakční rada skládala z ředitelky Mgr. Evy Mašatové, Šéfredaktorky Mgr. Hany Svobodové. Členové redakční rady byli PhDr. Anna Arnoldová, Bc. Lenka Gutová, PhDr. Renata Halmová, PhDr. Jana Haluzíková, PhD,

Mgr. Jana Heřmanová, MUDr. Radkin Honzák, Csc., Mgr. Marie Chrástková, Mgr. Daniél Jirkovský, PhDr. Alena Palčová. MUDr. Marie Štědrá, Mgr. Milena Vaňková a PhDr. Marie Zvoníčková (102).

Inzerce byla pod vedením Ing. Ireny Koulové a Lenky Duchajové, DiS. V r. 2006 byla pod vedením A. Jehličkové. Grafickou úpravu zajišťoval Vladimír Vašek (102).

1. 5. 4. 2. Charakteristika rubrik časopisu Diagnóza v ošetrovatelství

Rubrika Téma, obsahuje 118 článků, což je 30 % . Rubrika Návrat k tématu ochrana před nebezpečím, má 23 článků, což je 5,8 % . Rubrika Teorie a výzkum v ošetrovatelství, publikovalo 31 článků, což je 7,9 % . V rubrice Vzdělávání v ošetrovatelství vyšlo 28 článků, což je 7,1 % . Rubrika Psychologické otázky péče, obsahuje 18 článků, což je 4,6 % . Rubrika Kazuistika, pojímá 17 článků, což je 4,3 % . Rubrika Kvalita zdravotní péče, otiskla 8 článků, což je 2,0 % . Rubrika Zprávy z cest, publikovala 4 články, což je 1,0 % . Rubrika Studentské okénko, obsahuje 14 článků, což je 3,6 % . Rubrika Udělte něco pro sebe, Sloupek PhDr. Marie Rozsypalové, 12 článků, což je 3,1 % . Sociálně- právní otázky 10 článků, což je 2,5 % . Rubrika Přečetli jsem za vás, obsahuje 19 článků, což je 4,8 % . Rubrika Informační servis, vydalo 47 článků, což je 11,9 % . Rubrika Nové knihy, otisklo 45 článků, což je 11,4 % . Dohromady vyšlo 394 článků, což je 100 % (102).

Úvodem časopisu se nacházejí komentáře k důležitým akcím nebo úvodníky k tematickému profilu jednotlivých čísel časopisu. Tato část rubriky nese název Editorial. Rozsah rubriky zaujímá jednu stranu. Druhou částí časopisu je Téma. Hlavní téma jednotlivého čísla je zařazeno a předem uvedeno v edičním plánu na daný rok. Rubrika publikuje původní práce různých autorů. Začátek článků je věnován edukaci, popisu fyziologických a patologických aspektů chorob nebo jiných problematik. Součástí článků jsou předem povinné obrazové dokumentace, jako jsou obrázky, schémata a grafy. Jak

uvádí Tošenovský, průzkum využívání vlhké terapie, preferovaných prostředků a firem ve zdravotnictví v České republice (81).

Významnou úlohou časopisu je vzdělávání v ošetrovatelství. Zabývá se publikováním otázek a problémů výuky z mnoha pohledů a postojů ošetrovatelského vzdělávání. Uváděny jsou také psychologické otázky týkající se ošetrovatelské péče. Úsilí ve zlepšení komunikace a účinné psychoterapie, rozsáhlé příspěvky z oboru psychologie. Honzák uvádí, některé psychologické prvky edukace, objasňuje základní principy, které jsou vhodné využívat při edukaci klienta v jakékoliv oblasti, kde chceme přinést změnu (22).

Součástí časopisu jsou kasuistiky, uvádějící konkrétní případové studie. Jak blíže rozebírá zajímavou kasuistiku Cejpková, uvádí vhodná opatření jak bezpečně aplikovat kyslík v domácnosti (9). Dále Studentské okénko, v němž jsou zařazovány práce zasílané studenty, kteří se podílejí na výzkumech a chtějí uveřejnit své seminární práce, bakalářské, magisterské a jiné. Neopomíná na teorie a výzkum v ošetrovatelství. Informuje o teoretických systémech, modelech a koncepcích ošetrovatelské péče a potřeb člověka. Uvádí výzkumné sondy mapující zkušenosti zdravotních sester a pacientů cizí národnosti či vyznání v nemocnicích České republiky. Jak uvádí Černá a Hlaváčová výzkum prováděný u muslimských pacientů. Shromážděné informace se týkají jejich zvyků, tradic a upozorňují také na problémy, které mohou nastat při ošetrovatelské péči (11).

Další rubrika se nazývá Informační servis. Zde nalezneme důležité informace o vzdělávacích akcích, workshopech, kongresech, konferencích, kurzech a školeních, které se budou konat. Uváděno je místo konání, datum, čas, název akce, zajímavé osoby, které navštíví tyto akce a další potřebné náležitosti. Tomu se dále také věnuje rubrika Zprávy z cest. Podává zprávy o konání a průběhu kongresů. Uveřejňuje zajímavosti, které byly prezentovány na domácích a zahraničních odborných kongresech a konferencích. Publikuje pracovní pobyty v zahraničí. Mastiliáková uvádí zprávu o účasti na mezinárodním intenzivním programu Florence Network 2005 na univerzitě v holandském Groningenu. Jak píše, pro každého účastníka tohoto kurzu byl pracovní a společenský program velmi

přínosný a nezapomenutelným zážitkem, s vhodnými příležitostmi navázat osobní vztahy a mezinárodní kontakty (41).

Velmi chvalitebná je rubrika Přečetli jsme za vás. Zajímavosti ze zahraničí nacházející se v ošetřovatelských a jiných časopisech, novinky z oboru, nově vydané knihy, jejich recenze. Výběr z domácího trhu literatury a i zahraničního. Zařazena je také rubrika Bibliografie českého ošetřovatelství. V rubrice Přečetli jsme za vás, se objevuje zdravotnická literatura s recenzemi, uvádí knihy, které pomáhají k lepšímu přístupu sester ke klientovi, ke zlepšení mezilidských vztahů, jak popisuje Kolínová knihu Dům Páně (32).

Do rubriky Diskuse a dotazy čtenářů jsou zařazeny komentáře, které reagují na dané uveřejněné články v předešlých číslech a na veškeré dění, týkající se oboru. Uváděny jsou komentáře autora, kladné nebo záporné, které souhlasí s publikovaným článkem či nesouhlasí. Dále otázky od čtenářů, ty řeší redakce nebo určený odborník. Informování čtenářů o kontinuálním zvyšování kvality ve všech oblastech zdravotnictví. Zabývají se pojmy kvalita, kvalitní ošetřovatelské péče a akreditace. Jak uvádí Gutová, stručný návod programu kontinuálního zvyšování kvality péče v návaznosti na požadavky mezinárodních akreditačních standardů JCI. Popisuje cestu k mezinárodní akreditaci na úseku nelékařských profesí v podmínkách Ústřední vojenské nemocnici Praha, kdy klade důraz na indikátory kvality péče jako důkaz kontinuálního zvyšování kvality (19).

Časopis je vhodně zaměřen, je přínosem pro rozvoj ošetřovatelství. Přínosné je, že rubriky jsou členěny rozdílně než u ostatních časopisů. V tomto roce časopis změnil podobu, která je obdobná jako u ostatních časopisů. Redakční rada uveřejnila v roce 2006 Ediční plán na rok 2007, Ediční plán a akce společnosti Promediamotion s r.o. na rok 2007 (91).

2. Cíl práce a hypotézy

2. 1. Cíle diplomové práce

Cíl první části diplomové práce

- 1) Vypracovat komplexní průřez ošetřovatelskými časopisy od jejich vzniku po současnost.

Cíle druhé části diplomové práce

- 2) Zjistit, zda mají vliv ošetřovatelské časopisy na zavádění nových postupů sestrami manažerkami do ošetřovatelské praxe ve zdravotnických zařízeních.
- 3) Zjistit vliv ošetřovatelských časopisů na zavádění nových zdravotnických pomůcek sestrami do ošetřovatelské praxe ve zdravotnických zařízeních.
- 4) Zjistit, o které články v ošetřovatelských časopisech se nejvíce zajímají sestry.

2. 2. Hypotézy

Hypotéza 1: Manažerky ošetřovatelské péče na ošetrovacích jednotkách po získání nových informací z ošetřovatelských časopisů zavádějí nové postupy do ošetřovatelské praxe.

Hypotéza 2: Manažerky ošetřovatelské péče na ošetrovacích jednotkách po získání nových informací z ošetřovatelských časopisů zavádějí nové zdravotnické pomůcky do ošetřovatelské praxe.

Hypotéza 3: Ošetřovatelské časopisy mají vliv na využívání nových zdravotnických pomůcek sestrami v ošetřovatelské péči ve zdravotnických zařízeních.

Hypotéza 4: Sestry se v ošetřovatelských časopisech nejvíce zajímají o články zabývající se standardy pro vzdělávání ošetřovatelských pracovníků.“

3. Metodika

3. 1. Metodika práce

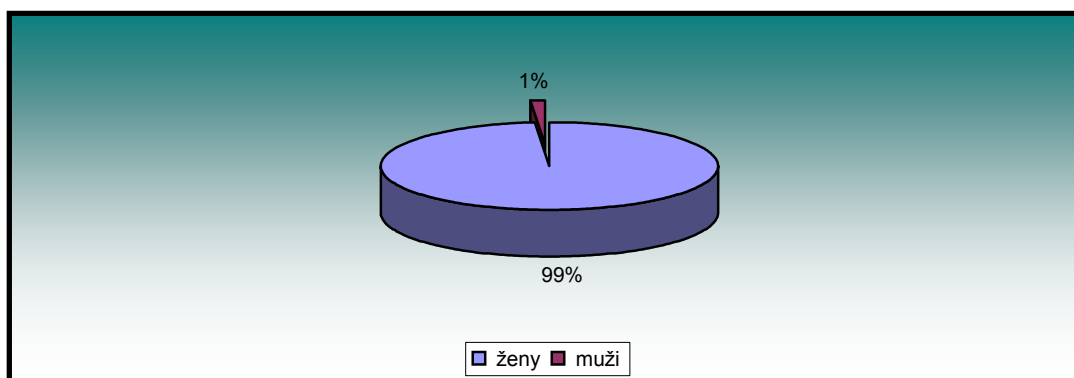
V první části diplomové práce byla použita historická analýza dat u daných ošetrovatelských časopisů. V druhé části byla použita kvantitativní metoda, technika dotazníku. První část dotazníku měla tři identifikační otázky a druhá část měla 13 otázek, zaměřených na cíle výzkumu a zjištění předem určených hypotéz. Sledovaný soubor manažerky ošetrovatelské péče a sestry na ošetrovacích jednotkách.

3.2. Charakteristika zkoumaného souboru

Zkoumaný soubor během zpracování dat byl tvořen 220 respondenty. Vráceno bylo 214 dotazníků, návratnost byla 97 % . Po mechanické kontrole bylo vyřazeno 7 dotazníků pro chybné vyplnění. Zkoumaný soubor tvořen 207 respondenty. Návratnost byla 95 % . Základní výzkumný soubor byly vrchní, staniční sestry a řadové sestry vykonávající praxi v nemocnici České Budějovice a. s. a nemocnici Tábor. Vrchní sester bylo v zastoupení 30 respondentů, staničních sester bylo v zastoupení 60 respondentů. Řadové sestry 117 respondentů.

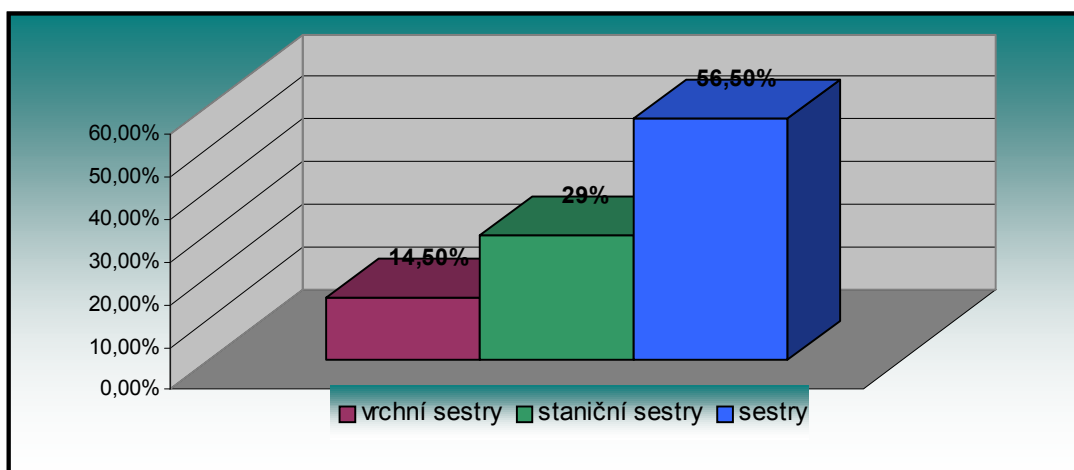
4. Výsledky

Graf 1 Pohlaví respondentů (k otázce č. 1)

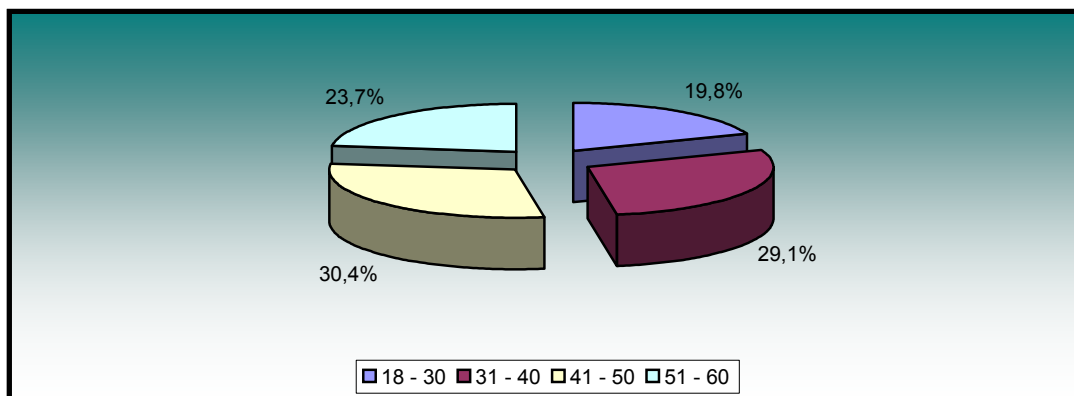
Z celkového počtu 207 respondentů, což je 100 % , bylo 204 žen, což je 99 % , a 3 muži, což je 1 % .

Graf 2 Soubor respondentů (k otázce č. 15 a 16)

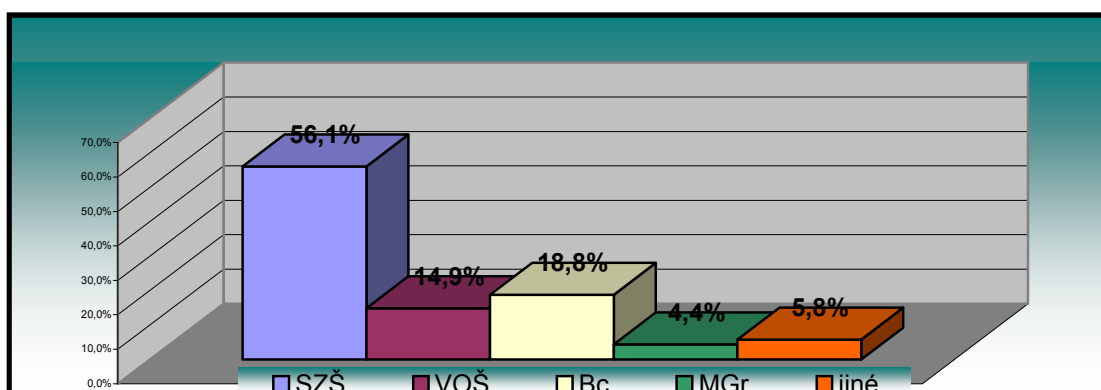
Z celkového počtu 207 respondentů, což je 100 % , vrchních sester bylo v zastoupení 30 respondentů, což je 14,5 % , z řad staničních sester bylo 60 respondentů, což je 29 % , řadových sester bylo 117 respondentů, což je 56,5 % .

Graf 3 Věková kategorie (k otázce č. 2)

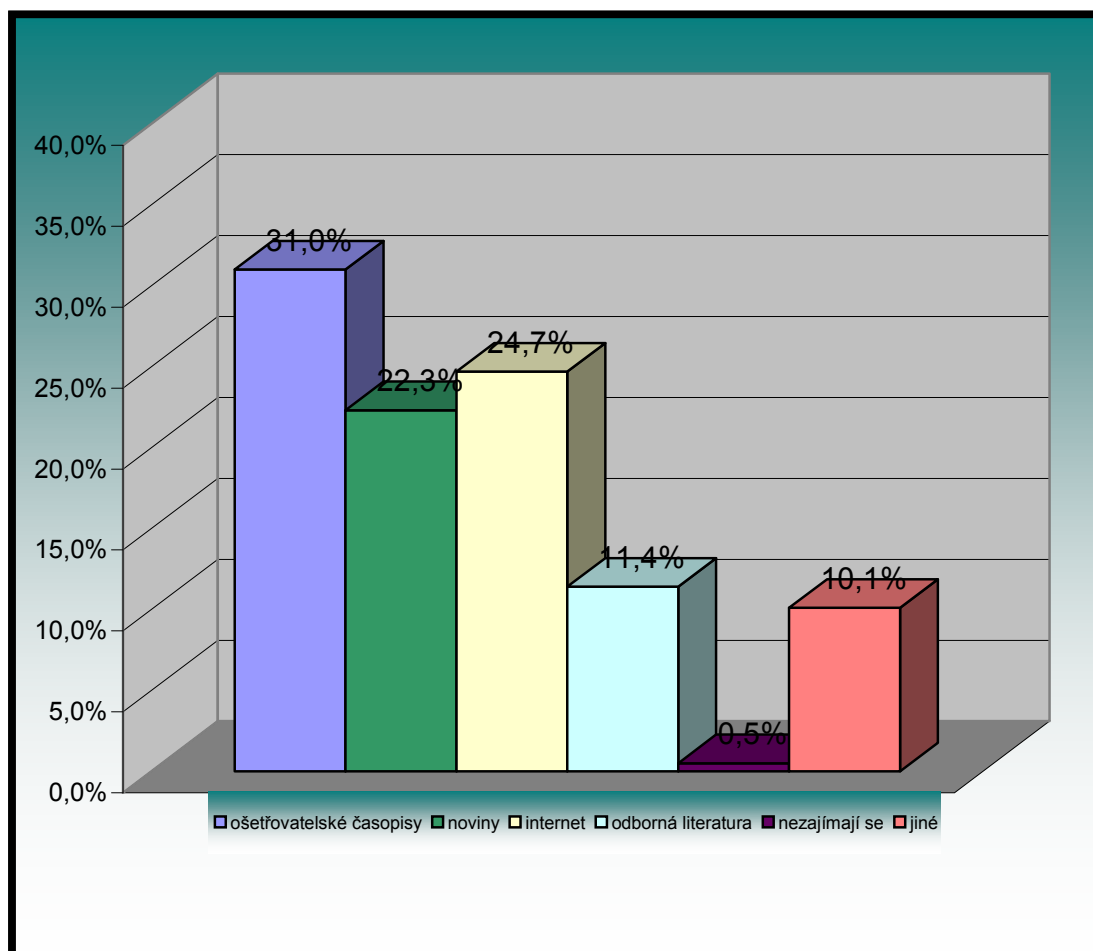
Z celkového počtu 207, což je 100 % , je ve věku 18 – 30 let 41 respondentů, což je 19,8 % . Ve věku 31 – 40 je 54 respondentů, což je 29,1 % , ve věku 41 – 50 je 63 respondentů, což je 30,4 % , 51 – 60 a více je 49 respondentů, což je 23,7 % respondentů.

Graf 4 Vzdělání respondentů (k otázce č. 3)

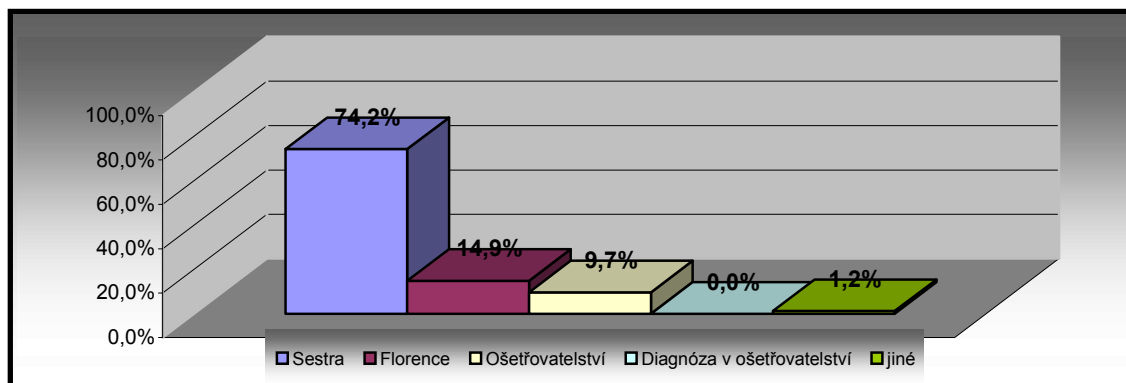
Z 207 dotazovaných respondentů, což je 100 % , na otázku Vaše nejvyšší dosažené vzdělání odpovědělo Střední zdravotnické vzdělání 116 respondentů, což je 56,1 % , Vyšší odborné vzdělání vyplnilo 31 respondentů, což je 14,9 % , bakalářské vzdělání má 39 respondentů, což je 18,8 % , magisterské vzdělání zaškrtnulo 9 respondentů, což je 4,4 % , jiné, doplnilo 12 respondentů, což je 5,8 % . Z 12 respondentů doplnili 7 respondentů PSS a 5 respondentů ARIP.

Graf 5 Informování o novinkách ze zdravotnictví (k otázce č. 4)

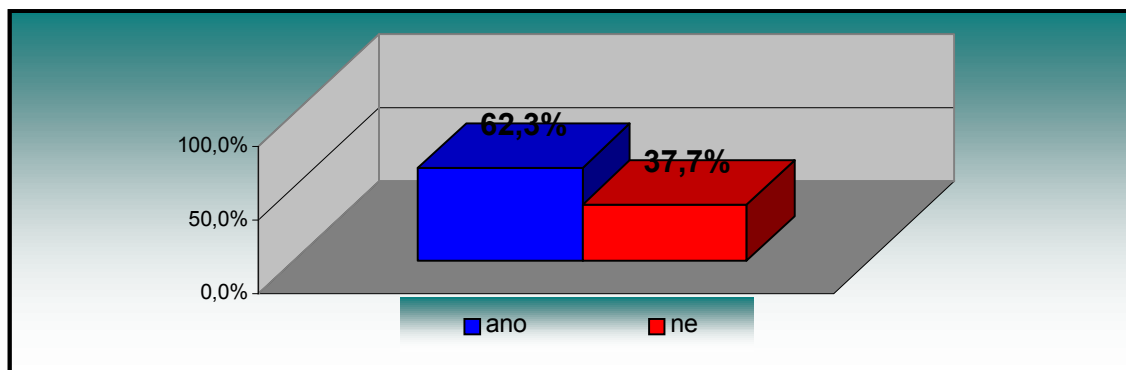
Dosaženo 368 odpovědí, což je 100 % . Respondenti uvedli, že nejvíce novinek ze zdravotnictví čerpají z ošetřovatelských časopisů, 114 respondentů, což je 31,0 % , méně z novin zaškrtnulo 82 respondentů, což je 22,3 % , velká část respondentů uvedla z internetu, 91 respondentů, což je 24,7 % , z odborných literatur uvedlo pouze 42 respondentů, což je 11,4 % , nezajímám se uvedli jen 2 respondenti, což je 0,5 % , za jiné, doplnilo 37 respondentů, což je 10,1 % . Z 37 dotazovaných respondentů uvedlo 23 respondentů semináře a přednášky a 14 respondentů vyplnilo konference a kongresy.

Graf 6 Odebíraný ošetřovatelský časopis na odděleních (k otázce č. 5)

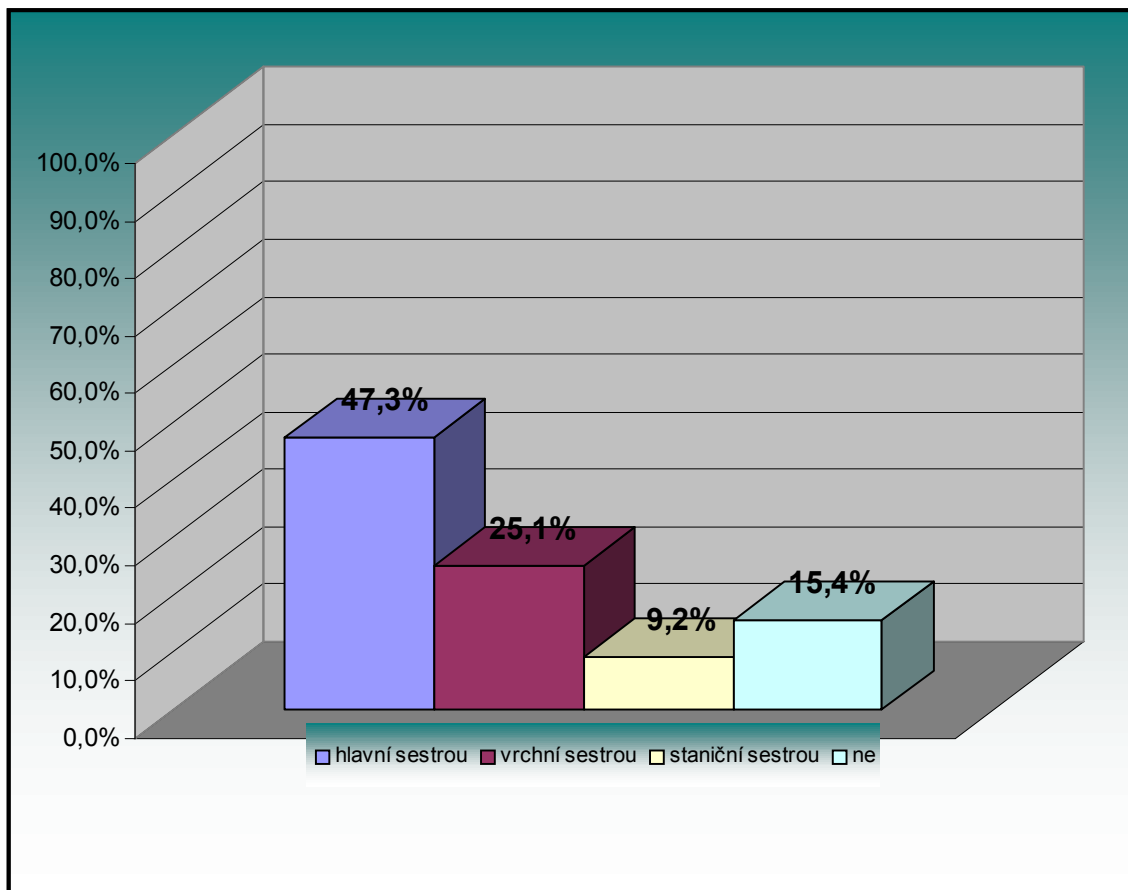
Jaký odborný ošetřovatelský časopis odebírá Vaše oddělení dosáhlo 248 odpovědí, což je 100 % . Odpověď časopis Sestra zvolilo 184 respondentů, což je 74,2 % , Florence zaškrtnulo 37 respondentů, což je 14,9 % , Ošetřovatelství uvedlo 24 respondentů, což je 9,7 % , Diagnóza v ošetřovatelství nevybral žádný respondent, což je 0 % , jiné, doplňte uvedli 3 respondenti, což je 1,2 % . Respondenti doplnili Zdravotnické noviny, což není ošetřovatelský časopis.

Graf 7 Zájem o články z časopisu (k otázce č. 6)

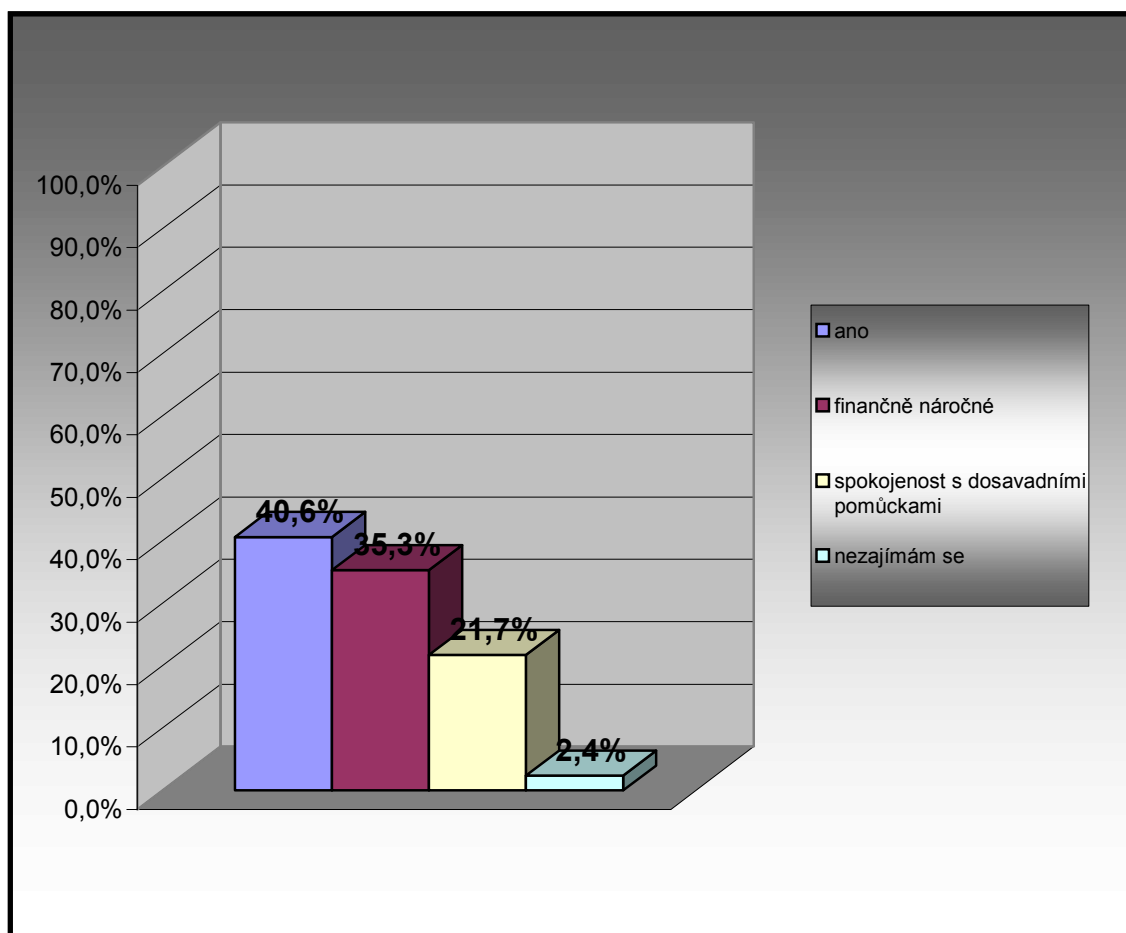
Zajímáte se o články z ošetřovatelského časopisu, odpověděla převážná část z 207 respondentů, což je 100 % , ano, zvolilo 198 respondentů, což je 95,6 % , ne zaškrtnulo 9 respondentů, což je 4,4 % .

Graf 8 Využití v praxi ošetrovatelských postupů získaných z ošetrovatelských časopisů (k otázce č. 7)

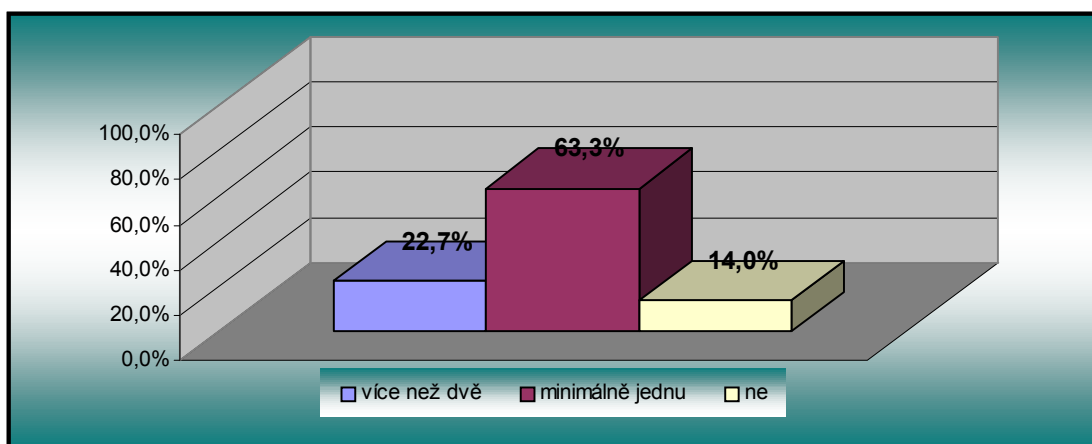
Využíváte nové ošetrovatelské postupy ve své zdravotnické praxi získané z ošetrovatelských časopisů, uvedlo z 207 respondentů, což je 100 % , ano, zavedená hlavní sestrou nemocnice 98 respondentů, což je 47,3 % , ano, zavedená vrchní sestrou na oddělení zaškrtnulo 52 respondentů, což je 25,1 % , ano, zavedená staniční sestrou uvedlo 19 respondentů, což je 9,2 % , ne uvedlo 32 respondentů, což je 15,4 % .

Graf 9 Používání zdravotnických pomůcek z ošetřovatelských časopisů v praxi (k otázce č. 8)

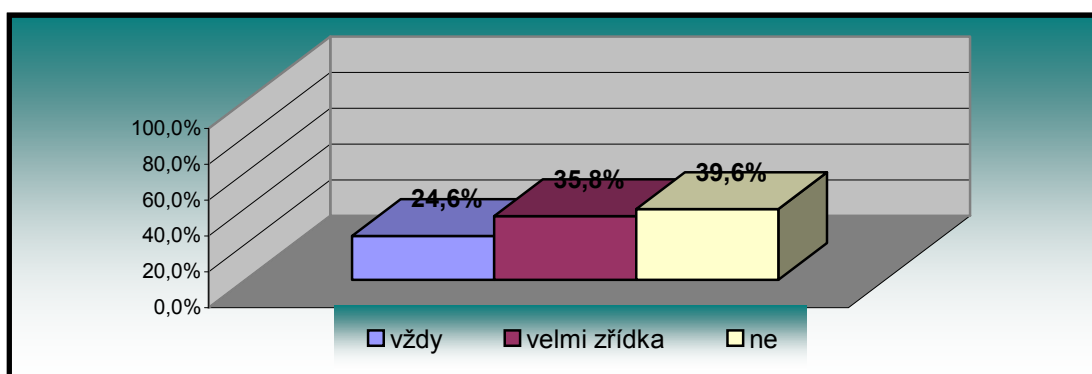
Z 207 respondentů, což je 100 % , na otázku Používáte některé zdravotnické pomůcky na oddělení se kterými jste se seznámila z ošetřovatelského časopisu odpovědělo, ano 84 respondentů, což je 40,6 % , ne, jsou finančně náročné, zaškrtno 73 respondentů, což je 35,3 % , ne, vyhovují nám naše dosavadní ošetřovatelské pomůcky na které jsme zvyklé odpovědělo 45 respondentů, což je 21,7 % , ne, nezajímám se o nové zdravotnické pomůcky z ošetřovatelských časopisů uvedlo 5 respondentů, což je 2,4 % .

Graf 10 Množství používaných pomůcek v praxi uvedených v ošetřovatelském časopise (k otázce č. 9)

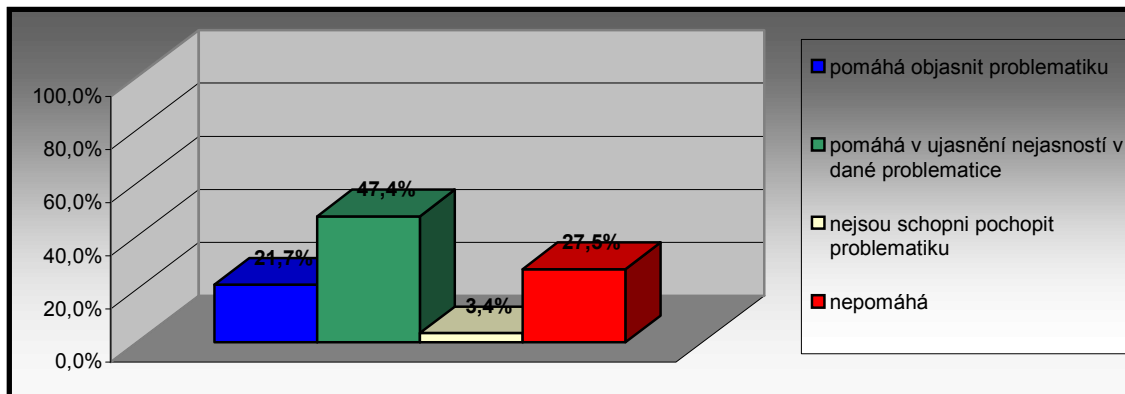
Na otázku Kolik nových pomůcek máte k dispozici na oddělení, kterými se zabývá ošetrovatelský časopis z 207 respondentů, což je 100 % , uvedlo ano více než 2 novinky 47 respondentů, což je 22,7 % , ano, minimálně 1 uvedlo 131 respondentů, což je 63,3 % , ne uvedlo 29 respondentů, což je 14,0 % .

Graf 11 Upozorňování sester středního managementu na novinky v oboru (k otázce č. 10)

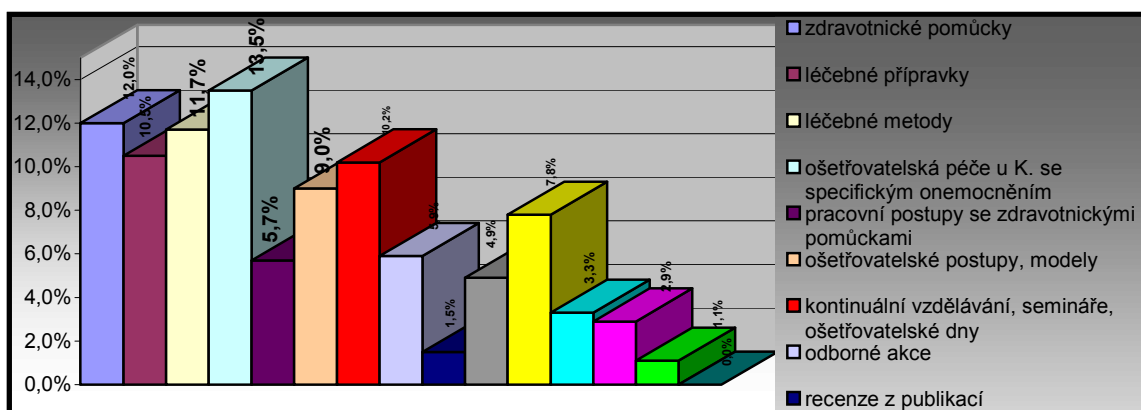
Z 207 dotazovaných respondentů, což je 100 % , uvedlo, že upozorňují střední management nemocnice na novinky v oboru, které zjistili v ošetrovatelských časopisech, ano, vždy 51 respondentů, což je 24,6 % , další uvedli ano, velmi zřídka , zaškrtno 74 respondentů, což je 35,8 % , ne uvedlo 82 respondentů, což je 39,6 % .

Graf 12 Vliv časopisu k objasnění dané problematiky (k otázce č. 11)

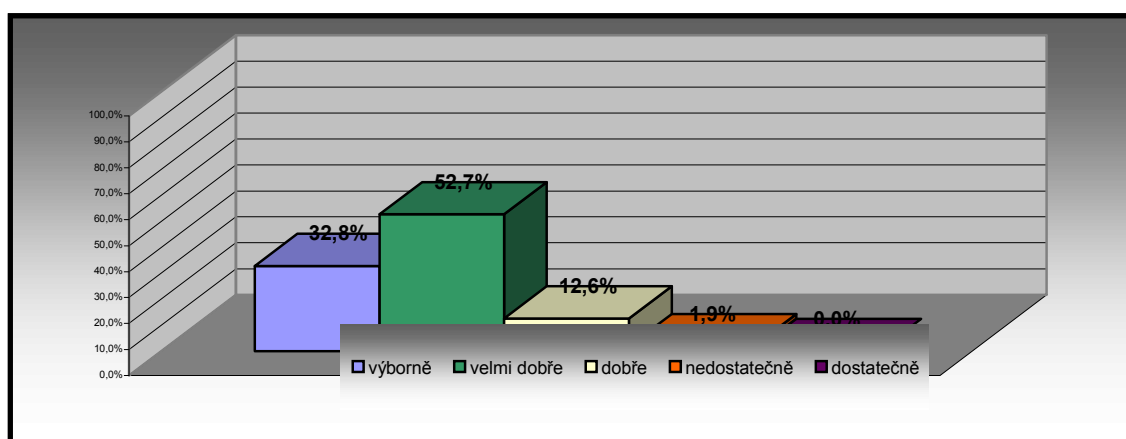
Z 207 dotazovaných respondentů, což je 100 % . Odpovědělo na otázku, pomáhá - li časopis objasnit danou problematiku, uvedlo 45 respondentů, což je 21,7 % , ano, pomáhá mi pochopit danou problematiku a jsem spokojena s kvalitou vysvětlení v časopise, další uvedli, ano, pomůže mi to ujasnit nejasnosti, které jsem měl/a v dané problematice zaškrtno 98 respondentů, což je 47,4 % , ne, nejsem schopen/a pochopit danou problematiku z časopisového článku 7 respondentů, což je 3,4 % , ne, nepomáhá mi, každá nemocnice má svůj specifický postup, které si upravuje dle standardů dané nemocnice uvedlo 57 respondentů, což je 27,5 % .

Graf 13 Zájem o články z časopisů (k otázce č. 12)

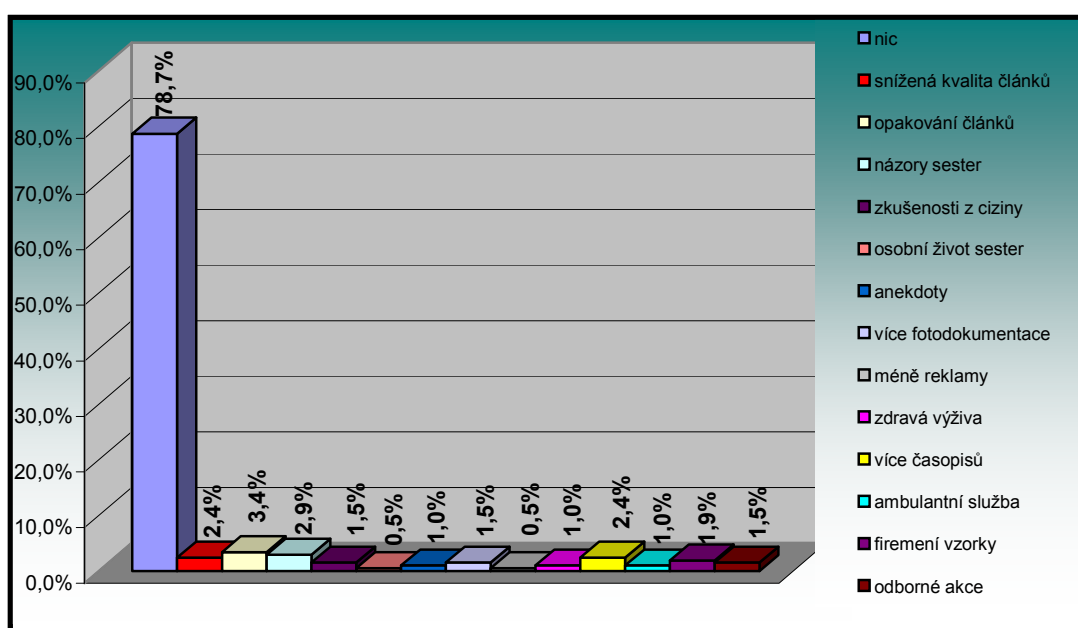
Jaké články Vás nejvíce zajímají z ošetřovatelských časopisů dosáhlo 1256 odpovědí, což je 100 % , nové zdravotnické pomůcky na trhu zaškrtnulo 151 respondentů, což je 12,0 % , nové léčebné přípravky na trhu uvedlo 132 respondentů, což je 10,5 % , o nové léčebné metody má zájem 147 respondentů, což je 11,7 % , nejvíce odpovědi získala ošetřovatelské péče o pacienta se specifickým onemocněním uvedlo 169 respondentů, což je 13,5 % , efektivní a správnou manipulaci s novou zdravotnickou pomůckou zaškrtnulo 72 respondentů, což je 5,7 % , nové ošetřovatelské postupy, modely a jejich aplikace uvedlo 113 respondentů, což je 9,0 % , zájem o články o kontinuálním vzdělávání, seminářích, ošetřovatelských dnech, kurzech uvedlo 128 respondentů, což je 10,2 % , o zprávy z odborných akcí se zajímá 74 respondentů, což je 5,9 % , recenze z publikací 19 respondentů, což je 1,5 % , zdravotnická politika zajímá 62 respondentů, což je 4,9 % , články o registraci upoutalo 98 respondentů, což je 7,8 % , o informační servis a zkušenosti jiných sester pracujících v cizině se zajímá 41 respondentů, což je 3,3 % , komunitní péče získala 36 respondentů, což je 2,9 % , soutěže pouze 14 respondentů, což je 1,1 % , jiné neuvedl žádný respondent, což je 0 % .

Graf 14 Spokojenost s obsahem článků v časopise (k otázce č. 13)

Z 207 dotazovaných respondentů, což je 100 % , uvedli respondenti, jak jsou spokojeni s obsahem článků v časopise, který odebírá jejich oddělení, výborně ohodnotilo 68 respondentů, což je 32,8 % , nejvíce uvedli velmi dobře, 109 respondentů, což je 52,7 % , dobře uvedlo 26 respondentů, což je 12,6 % , dostatečně vybrali 4 respondenti, což je 1,9 % , velmi špatně neohodnotil žádný respondent, což je 0 % .

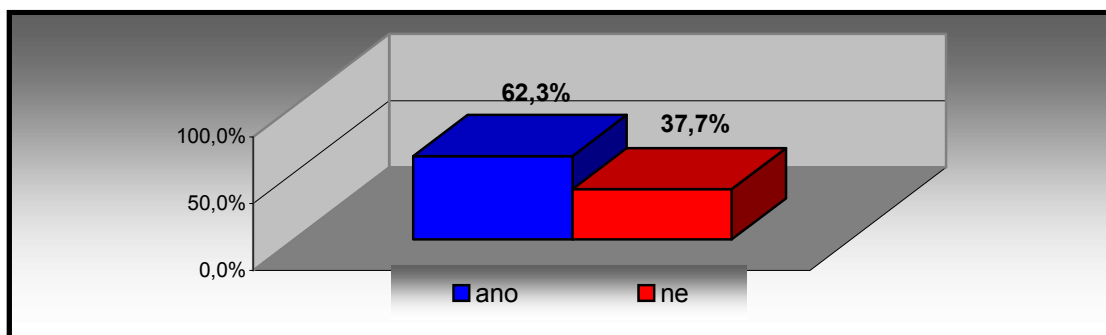
Graf 15 Nedostatky ošetřovatelských časopisů (k otázce č. 14)

Co postrádáte v ošetřovatelských časopisech, z 207 dotazovaných respondentů, což je 100 % , doplnilo nic, jsem spokojena s kvalitou časopisu, uvedlo 127 respondentů, což je 78,7 % , nespokojenost s úrovní článků, která se snížila se schválením registrace uvedlo 5 respondentů, což je 2,4 % , že se často opakují články, vadí 7 respondentům, což je 3,4 % , názory a postřehy sester s danou problematikou v praxi uvedlo 6 respondentek, což je 2,9 % , více témat z ciziny, zkušenosti sester s léčbou a ošetřovatelskou péčí u specifických onemocnění 3 respondentky, což je 1,5 % , více témat o rodině a dětech sester, jejich osobní život požaduje 1 respondent, což je 0,5 % , anekdoty z lékařského prostředí, uvedli

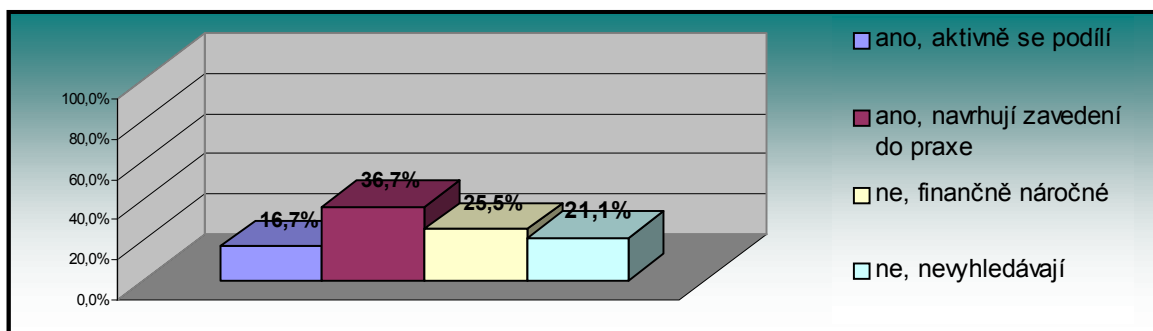
2 respondenti, což je 1 % , více fotodokumentace uvedli 3 respondenti, což je 1,5 % , méně reklamy napsal 1 respondent, což je 0,5 % , více témat o zdravé výživě uvedli 2 respondenti, což je 1 % , větší výběr z ošetrovatelských časopisů na oddělení k porovnání jeho kvality požaduje 5 respondentů, což je 2,5 % , více článků k ambulantní službě v nemocnici napsali 2 respondenti, což je 1 % , nabídka vzorků a dárků od firem k vyzkoušení v praxi napsali 2 respondenti, což je 1 % , uvádění většího množství pořádaných odborných akcí a seminářů potřebují 3 respondenti, což je 1,5 % .

Graf 16 Zavádění ošetrovatelských postupů do praxe (k otázce č. 15)

Na otázku pro vrchní a staniční sestry. Zavádějí-li ošetrovatelské postupy do praxe na jejich oddělení, se kterými se seznámili v ošetrovatelských časopisech, z 90 dotazovaných respondentů, což je 100 % uvedlo ano 56 respondentek, což je 62,3 % , ne, zaškrtnulo 34 respondentek, což je 37,7 % .

Graf 17 Zavádění ošetrovatelských pomůcek do praxe (k otázce č. 16)

Pro vrchní a staniční sestry. „Zavádíte ošetrovatelské pomůcky do praxe zjištěné z ošetrovatelských časopisů“ , uvedlo z 90 respondentek, což je 100 % , ano, aktivně si sama zjistím, jak je možné tyto pomůcky sehnat a zajistit, aby byly využívány na našem oddělení, 15 respondentek, což je 16,7 % , dále ano, zajímám se o ně a na schůzi staničních a vrchních sester upozorním a navrhnu jejich zavedení do praxe, zvolilo 33 respondentek, což je 36,7 % , ne, mám pocit, že bych neuspěla, jsou to finančně náročné pomůcky uvedlo 23 respondentů, což je 25,5 % , ne, nevyhledávám, jsem spokojena s pomůckami, které využíváme na oddělení zaškrtno 19 respondentů, což je 21,1 % .

5. Diskuse

První část mé diplomové práce byla zaměřena na vypracování komplexního průřezu ošetřovatelskými časopisy od jejich vzniku po současnost. To byl také i jeden z mnoha cílů. Zkoumala jsem šest ošetřovatelských časopisů, tyto ošetřovatelské časopisy z velké části ovlivnily nebo ovlivňují vývoj ošetřovatelství, na co poukazuje můj provedený výzkum v daných nemocnicích a zpracované historické analýzy. Kvalitně zpracované články, bojovnost diplomovaných sester a jejich zásadní práce, která ovlivnila české ošetřovatelství v těžké době. Časopis *Diplomovaná sestra* ovlivnil v mnohém vývoj ošetřovatelství. Snažil se utužovat mezinárodní styky, věděl, že bez podpory cizích zemí naše ošetřovatelství neporoste. Zdravotní sestry potřebovaly podporu a správný příklad od zemí, kde bylo ošetřovatelství na lepší úrovni. Pomohly nám dovést nejen na správnou cestu, v převzetí správných příkladů, postupů, ale i po finanční stránce. Jak píše J. Molnárová (44), Spolek diplomovaných sester byl ve stálém styku s Mezinárodní ošetřovatelskou radou v Ženevě a pak v Londýně.

Dalším důležitým časopisem, který měl vliv na vývoj ošetřovatelství v České republice byla *Zdravotnická pracovnice*. Dle prozkoumané literatury, zvyšovala sebevědomí sestry, poukazovala na důležitost její práce a chtěla zvýšit status sestry. Velkou zásluhu dle provedené historické analýzy, měla paní Marta Staňková (79), která chtěla dosáhnout v oboru ošetřovatelství kvality poskytované ošetřovatelské péče klientovi, na nejvyšší možnou úroveň. Což se shodují se Škubovou (79), jak píše ve své knize, ovlivňovala sestry svojí činností a tu prezentovala v ošetřovatelském časopise. Společně s Jarmilou Škubovou (79) ovlivňovaly čtenáře k lepšímu přístupu k oboru ošetřovatelství. Marta Staňková (79) se dle zpracované historické analýzy, zasloužila ve vlivu na vývoj ošetřovatelství spousty odborných článků, sama nebo s jinými autory a výzkumnou činností. Uvedla mnoho článků o moderní technice v ošetřovatelství, která zvyšovala pozici oboru ošetřovatelství. Vliv na vývoj ošetřovatelství dokazuje její neústupná činnost

v ošetrovatelství a prezentace její osoby. Ovlivňovala v mnoha směrech ošetrovatelství, které se pod její zásluhou rozvíjelo.

Otázka nastává proč nepublikovaly v ošetrovatelských časopisech hlavně sestry. Mnoho odborných článků ve Zdravotnické pracovníci je převážně publikováno lékaři, popisují postupy, zacházení s léčebnými přípravky a jiné. Zvyšování vzdělávání sester, větší rozsah kompetencí, zvyšování statusu a vznik oboru ošetrovatelství jako samostatného oboru, došlo k vyšším potřebám a vzniku většího množství ošetrovatelských časopisů. Sestry s bohatými zkušenostmi, které několik let studují a zasvětily se oboru ošetrovatelství, by měly více publikovat do ošetrovatelských časopisů. Jak se dle provedené historické analýzy shodují se Staňkovou (79), jen sestry mohou správně vést svůj obor ošetrovatelství. Mají kritické myšlení, chtějí dosáhnout mnoha změn. Obor se rozrostl od dob Zdravotnické pracovníce. Vzniku ošetrovatelských modelů, které pomáhají poznat pacienta z jiných pohledů. Problém byl nedostatek ošetrovatelských časopisů. Sestry by měly mít větší výběr. Teprve od roku 2005 vychází v České republice čtyři ošetrovatelské časopisy, přesto to není závratný počet pro tak rozsáhlý obor a pro velký zástup lidí, kteří ho zastupují a neustále studují. Potřeba porovnávání, vžití si kritického pohledu, chuť se stále vzdělávat vyžaduje větší množství ošetrovatelských časopisů.

Po roce 1989 byl ze začátku v ošetrovatelských časopisech cítit vliv nedávné socialistické doby. Ošetrovatelství nebylo na vyspělé úrovni jako v zahraničí, ale umíme se rychle učit a přizpůsobit. Otevření hranic a migrace obyvatel po roce 1989 přináší nové pracovní možnosti, tím se zvyšuje zkušenost sester s ošetrovatelskou péčí, zvyšování vzdělání na vysokých školách, absolvování specializací ve svém oboru, ale také nový přístup k oboru ošetrovatelství. Přináší nové kvalitní zdravotnické pomůcky a ošetrovatelské postupy. Moderní sestra, která posunuje status sestry na jinou úroveň. Ošetrovatelství je na vysoké úrovni. Je potřeba znát nové ošetrovatelské postupy, pomůcky, léky, přístroje a nové ošetrovatelské modely.

Po roce 1989 vznikl časopis Sestra, který měl vliv na vývoj ošetrovatelství. Pro ošetrovatelství bylo nevhodné, že na další ošetrovatelský časopis muselo české

ošetřovatelství čekat osm let. Až roku 1999 se začal vydávat časopis Ošetřovatelství. Další ošetřovatelský časopis vznikl v roce 2005 s názvem Florence a časopis Diagnóza v ošetřovatelství.

Zaměření a obsáhlost rubrik v časopise Sestra poukazuje na dokonalé propracování a dostatek zkušeností s danou problematikou. Sleduje a snaží se ovlivňovat obor ošetřovatelství po dlouhá léta, důležitým způsobem utváří a formuje obor k dokonalosti. Mnoho časopisů dle mého názoru, které vznikly po roce 1989, aniž by si uvědomovaly nebo přiznávaly, si vzaly z něho velký příklad, jak už s uspořádáním a s názvy rubrik, obsahem časopisu a zařazováním článků určitého typu.

Myslím si, že ošetřovatelské časopisy vznikají na velmi kvalitní úrovni, už z řad zastoupení jejich redakčních rad, které jsou pod vedením velkých osobností s bohatými zkušenostmi a předávají své cenné rady vhodnou formou do časopisu. To řada sester může využít a čerpat novinky z oboru a další důležité a zajímavé informace. Rubriky jsou vhodně řešeny, nikde není opomenuta jak praktická část, tak výzkum, teoretická část, ale také zájem o nově vznikající sestry a uvědomění v právech zdravotnických pracovníků a jejich klientů.

Časopis jako Florence a Diagnóza v ošetřovatelství jsou na svém začátku, některé rubriky neobsahují velké množství článků, ale nezávisí na kvantitě, ale důležitá je kvalita. Časopis Florence uvádí vybrané výzkumné práce, které musí podstatně ovlivňovat praxi či přispívá k obohacení teorie ošetřovatelství. Seznamuje s novými profesemi ošetřovatelství. Obdobné zaměření mají další časopisy, které ovlivňují vývoj ošetřovatelství v České republice.

Diskuse k dotazníku

Druhá část mé diplomové práce byla zaměřena na výzkum v daných nemocnicích a vlivu ošetřovatelských časopisů. Výzkumu se zúčastnilo 207 respondentů, což je 100 % , respondenti byly vrchní, staniční a řadové sestry.

Otázky č. 1 –3 byly identifikační. Na otázku č. 1 „Pohlaví“ odpovědělo z celkového počtu 207 respondentů, což je 100 % , bylo 204 žen, což je 99 % . Je patrné, že vývoj ošetrovatelství a pohledu na něj, je převážná zásluha žen. Výzkum dokazuje, že v sesterské profesi pracuje více žen než mužů. Je jim tato činnost bližší, zejména svojí náročností, nutnou určitou dávkou empatie, psychického vysílení a čínorodou činností (Graf 1).

K otázce č. 2. „Jste ve věkové kategorii“ dosáhl výzkum tohoto výsledku, ve věku 18 – 30 let je 41 respondentů, což je 19,8 % . Ve věku 31 – 40 je 54 respondentů, což je 29,1 % , ve věku 41 – 50 je 63 respondentů, což je 30,4 % , 51 – 60 a více je 49 respondentů, což je 23,7 % respondentů. Výzkum prokázal, že největší část sester v nemocnicích je právě ve středním věku. Tyto sestry mají mnohé zkušenosti z praxe, vytříbený názor, jsou schopny zavádět nové metody a pomůcky do praxe. Učí nové sestry vzdělávat v praxi v přístupu k ošetrovatelské péči o klienta. Nejsou ve věkové kategorii, kdy již nemají takový zájem o změny ve své profesi. V celku procentuálně podobné je zastoupení respondentů ve věkových kategoriích, které je dobré pro praxi v nemocnicích a vývoj v ošetrovatelství. Což je dále patrné ve výsledcích výzkumu (Graf 2).

Na otázku č. 3. „Vaše nejvyšší dosažené vzdělání“ uvedlo nejvíce respondentů středoškolské vzdělání, dosáhlo 56 % , menší počet respondentů má Vyšší odborné vzdělání, které má 15 % . Vysokoškolské vzdělání má asi 22 % . Z toho bakalářské vzdělání je 19 % a magisterské vzdělání zaškrtnulo 9 respondentů, což je 4,4 % . Procentuální hodnoty jsem uvedla veškeré, k porovnání jakého nejvyššího možného vzdělání u nás zastupují sestry v nemocnicích. Stále je nízké množství sester, které mají magisterské vzdělání. Jenž by ovlivnily vývoj ošetrovatelství svými zkušenostmi, bohatými informacemi získanými na vysokých školách, různorodými pohledy na ošetrovatelství, multioborovým přístupem a možnostmi vyšších pozic a tím i větším rozsahem kompetencí. Což se shodují se Staňkovou (79, str. 50), pro kterou bylo vzdělání základ oboru ošetrovatelství. Uvádí kritiku českého vzdělávacího systému v ošetrovatelství, aby se vyhovělo evropským požadavkům, musí se vytvářet samostatné vyšší ošetrovatelské školy poskytující výhradně odborné vzdělání a připravit se metodika pedagogické práce pro tuto

úroveň. Jiné vzdělání vyplnilo 12 respondentů, což je 5,8 %. Na základě výsledků mohu konstatovat, že sestry využívají možnosti specializace. Výsledky ukazují na hrdost sester na své vzdělání, což dokazují respondenti, kteří doplnili své specializace (Graf 4).

Druhá část dotazníku byla zaměřena na cíle výzkumu a zjištění předem určených hypotéz. K výsledku mi pomohly vhodně zaměřené a efektivně formulované otázky v dotazníku.

Je patrné z údajů, které jsou uvedeny ve výsledcích Grafu 6 a 12. Bylo potvrzeno, že větší část respondentů se nejvíce zajímá o články zabývající se standardy pro vzdělávání ošetrovatelských pracovníků. Na otázku č. 6 „Zajímáte se o články z ošetrovatelského časopisu“ odpověděla převážná část z 207 respondentů, což je 100 %, že ano, zvolilo 198 respondentů, což je 95,6 %. Jak dokazuje výzkum, vysoké procento respondentů se zajímá o články z ošetrovatelského časopisu. Moderní doba a vývoj ošetrovatelství jde kupředu, vše má vliv na uvědomění sester a jejich přístupu. Z toho můžeme usuzovat, že je důležité sestry informovat, nadále ovlivňovat, navazovat s nimi kontakt a spojovat s nimi síly a cíle k dalšímu vývoji v ošetrovatelství. Na základě výsledků mohu konstatovat, že ošetrovatelské časopisy ovlivňují vývoj ošetrovatelství, protože právě sestry jsou hnacím motorem, jsou to ony bojovnice a průkopnice, které formují obraz ošetrovatelství ku obrazu svému. Zde se shodují s Šindelářovou, cílem bylo, aby se časopis stal pojítkem všem diplomovaným sestrám. Apelovalo se na sestry, aby posílaly články do časopisů a zaplatily si předplatné. Šindelářová uvádí, úroveň článků záleží na všech, a proto přiložte všechny ruku k dílu (69) (Graf 7).

K otázce č. 12. „Jaké články Vás nejvíce zajímají z ošetrovatelských časopisů“, dosáhlo 1256 odpovědí, což je 100 %, velká část respondentů zaškrtno nové zdravotnické pomůcky na trhu, 151 respondentů, což je 12,0 %, dále převážné množství respondentů uvedlo nové léčebné přípravky na trhu, uvedlo 132 respondentů, což je 10,5 %, další významné množství měly nové léčebné metody, 147 respondentů, což je 11,7 %, nejvíce odpovědí měla ošetrovatelské péče o pacienta se specifickým onemocněním, uvedlo 169 respondentů, což je 13,5 %, zájem v ošetrovatelském časopise o nové ošetrovatelské

postupy, modely a jejich aplikace má 113 respondentů, což je 9,0 % , velký zájem je také o články o kontinuálním vzdělávání, seminářích, ošetrovatelských dnech, kurzech, uvedlo 128 respondentů, což je 10,2 % , o zprávy z odborných akcí se zajímá 74 respondentů, což je 5,9 % . Počet odpovědí se zvýšil u článků o registraci, to upoutalo 98 respondentů, což je 7,8 % . Bylo zjištěno, o které články se nejvíce zajímají sestry. Sestry se nejvíce zajímají o články, které jim pomohou v jejich praxi, usnadní jim činnost, zlepší kvalitu ošetrovatelské péče a dosáhnou uspokojit potřeby klientů. Pocit z efektivně vykonané práce přináší uspokojení, to zvyšuje výkonnost sester. Sestry mají znát dokonale svoji práci, nové léčebné pomůcky, přípravky, metody. Orientovat se v provádění ošetrovatelské péče se specifickým onemocněním, vyžaduje znát postupy moderního ošetrovatelství, zdokonalovat se a neustále se vzdělávat. Zajímat se o zdravotnickou politiku a hlavně co se týká jejich požadavků v pracovních smlouvách. Hlavní otázkou daných pár let byla právě registrace, která určuje kompetence sester. Dokazuje jaký je zájem sester o ošetrovatelství, shledávají ho z komplexního hlediska. V tomto se výsledek výzkumu shoduje se Škubovou, která uvádí, obrovsky se zvýšila poptávka po vzdělávacích akcích. Sestry získaly sebedůvěru v přednáškových sálech, naučily se přednášet o své práci, vzrostl zájem o studium na vysokých školách, o studium cizích jazyků a začaly se formovat nové profese. Tolik skloňovaná Registrace, nám zde dokazuje s odstupem času, že má široký význam (75). Je nutné stále se zlepšovat. Na základě výsledků mohu konstatovat, že sestry mají zájem o ošetrovatelské standardy, zákony. Výzkum poukazuje, že v ošetrovatelských časopisech se nejvíce zajímají o články zabývající se standardy pro vzdělávání ošetrovatelských pracovníků. *Hypotéza 4: Sestry se v ošetrovatelských časopisech nejvíce zajímají o články zabývající se standardy pro vzdělávání ošetrovatelských pracovníků. Hypotéza byla potvrzena* (Graf 13).

Otázka č. 4 „Odkud čerpáte novinky ze zdravotnictví“ dokazuje, že právě ošetrovatelský časopis má velký vliv na vývoj ošetrovatelství a vzdělávání nelékařských zdravotnických pracovníků. Respondenti uvedli, že nejvíce novinek ze zdravotnictví čerpají z ošetrovatelských časopisů, 114 respondentů, což je 31,0 % , velká část respondentů

uvedla z internetu, 91 respondentů, což je 24,7 %. Na základě výzkumu mohu konstatovat, je přínosné, že ošetřovatelské časopisy mají internetové stránky. Sestry, které nemají možnost výběru z ošetřovatelských časopisů, nechtějí samy investovat a objednávat si všechna čísla čtyř časopisů vydávaných v České republice, mají možnost do nich nahlédnout přes internetové stránky. Chybu vidím, že sestry málo uvědomují kolegyně a nadřízené. Je malá informovanost o možných stránkách časopisu. Internetové adresy a odkazy na důležité články by měly být sestřím na oddělení vystaveny, například na nástěnkách. Upozornováním také na seminářích. Každá sestra, jak řadová, staniční a vrchní sestra, by měla mít možnost uveřejnit daný odkaz, který se jí zdá býti důležitý. Manažerky by samozřejmě měly jít příkladem v té nejvyšší formě. Cirkrt uvádí (75), je nutnost znát techniku, neobávat se jí. Uvědomit si, že jako je důležitá komunikace v naší profesi, která provází naši práci, je tak stejně důležitá i komunikace s okolím, nejen s kolegy z oboru, s politiky a důležitými s novináři, kteří o sestřích uvádějí články a menší část není kladná. Důvod spatřuji, že nemívají dostatek informací, nedokážou se vcítit a dostatečně pochopit naše povolání. V tomto se shodují s Cirkrtem (75). Z odborných literatur uvedlo pouze 42 respondentů, což je 11,4 %. To je velmi zajímavé, považuji tento výsledek, z důvodu pohledu na vzdělání respondentů. Převážná část má již ukončené studium, nepovažují za nutné se vzdělávat z odborných knih, které jsou moc rozsáhlé. Chtějí se v praxi dostat co nejrychleji k jádru věci a hlavně mají možnost kdykoliv časopis otevřít. Problém u odborných literatur je, že není možnost je využít na oddělení, ale v nemocniční knihovně. Většina z nedostatku času se vzdělává v praxi a při pracovní době nahlížením do standardů, či ošetřovatelských časopisů. Zde se znovu opakuje myšlenka, ošetřovatelské časopisy mají vliv na vývoj ošetřovatelství v nejlepším smyslu. Jiné, doplněte vyplnilo 37 respondentů, což je 10,1 %. Z 37 dotazovaných respondentů uvedlo, že velké množství informací získávají na přednáškách, konferencích, seminářích, kongresech. Z 23 respondentů semináře a přednášky, 14 respondentů vyplnilo konference a kongresy. V ošetřovatelských časopisech jim schází kontakt s lidmi, možnost vysvětlení od mentora či přednášejícího. Praktické pochopení z didaktického hlediska je určitě efektivnější, pomáhá v představitosti, možnost

osahání si daného problému a hned následující zpětné vazby, která umožní vyjasnit nejasnosti. Přesto je časopis významným pomocníkem v jejich praxi, jejich osobním vzdělávání, pohledu na sebe a ošetřovatelství. Nese významnou úlohu, chce rozvíjet ošetřovatelství a stavět ho na vyšší úroveň. Přínosné jsou články k výsledkům výzkumu, podporující sebevědomí sester. Jak uvádí Cirkrt (75), přínosné spatřuje v pořádání přednášek, konferencí, uveřejňování článků do ošetřovatelských časopisů. Plně hodnotným uznávaným oborem a dosažení zvýšení statusu sester se stane ošetřovatelství, po rozšíření činností v dalších časopisech, novinových člancích a zpravodajstvích (Graf 5).

K výsledku mě dovedly otázky č. 7, 8, 9, 10, 11 v dotazníku, které potvrdily hypotézu. K otázce č. 7. „Využíváte nové ošetřovatelské postupy ve své zdravotnické praxi získané z ošetřovatelských časopisů“, uvedlo z 207 respondentů, což je 100 % , že ano, zavedené hlavní sestrou nemocnice 98 respondentů, což je 47,3 % . Právě hlavní sestra má největší možnost a vysokou působnost vlivu na využívání a zavádění nových zdravotnických pomůcek z ošetřovatelských časopisů sestrami do praxe. Měla by se vzdělávat a informovat ze všech dostupných ošetřovatelských časopisů, zavádět je do praxe, nechat zkoušet nové pomůcky sestrami a zjišťovat jejich názor a vliv na zlepšení ošetřovatelské péče danou pomůckou. Další významné číslo odpovědí dosáhla odpověď zavedené vrchní sestrou na oddělení, zaškrtno 52 respondentů, což je 25,1 % . Na níž sestry pohlížejí obdobným způsobem, která by měla jít příkladem sestram v moderním pojetí ošetřovatelství. Zavedené staniční sestrou, uvedlo 19 respondentů, což je 9,2 % . Staniční sestry by se měly více podílet na zavádění ošetřovatelských pomůcek a postupů do praxe. Jejich snaha by měla být prezentována veřejnou pochvalou. Pak nemají snahu a je-li, tak jejich úspěch většinou odnese někdo jiný. Ne uvedlo pouze 32 respondentů, což je 15,4 % . To nám poukazuje, že sestry ve vedoucích funkcích zavádějí nové ošetřovatelské postupy do praxe po zjištění z některého ošetřovatelského časopisu. Nejvíce je ovlivňuje ošetřovatelský časopis, který odebírají na oddělení. Důležité jsou vhodně směřované články, které vedly k výsledkům výzkumu a vhodně ovlivnily sestry ve zvyšování kvality ošetřovatelské péče. Jako článek Šiplové (72), kdy uvádí, tyto fakta jsou velkým přínosem

a vhodná forma informování, jak je možno vhodně vést management nemocnic v nadcházejícím vývojovém období. Jak vhodně upravit a zaměřit politiku nemocnice, která má zájem o zvýšení kvality péče a splnění požadavků. V zájmu spatřuje nutnost provádění auditů, jež se postupem doby zvyšuje a v nynější době jsou součástí nemocnic. Je potřebné zajišťovat zvyšování kvality ošetrovatelské péče a určovat kritéria kvality v oblasti potřebných pro zdravotnické zařízení (Graf 8).

K otázce č. 8. Na otázku „Používáte některé zdravotnické pomůcky na oddělení, se kterými jste se seznámila z ošetrovatelského časopisu“, odpovědělo ano 84 respondentů, což je 40,6 % . Sestry, které se vůbec nezajímají o nové zdravotnické pomůcky z ošetrovatelských časopisů je jen 5 respondentů, což je 2,4 % . Je to nevýznamné číslo, ale přesto by každá sestra měla jevit zájem o nové zdravotnické pomůcky v ošetrovatelských časopisech, které by mohla pak dále doporučit a navrhnout střednímu managementu nemocnice. Je to přeci v jejich vlastním zájmu. Dobrý výsledek ukazuje na to, že jsou z 41 % používány zdravotnické pomůcky, které sestry vyhledaly v časopise. Stále je vysoké procento u problému finanční náročnosti a problému zvyku a neochoty měnit pomůcky, na které jsou sestry zvyklé. Nepoužívají je, protože jim vyhovují jejich dosavadní ošetrovatelské pomůcky, na které jsou zvyklé, to odpovědělo 45 respondentů, což je 21,7 % . Zvyk usnadňuje činnost, ale nové pomůcky jsou kvalitnější, efektivnější, urychlují činnost a nejsou náročné na své používání, to by si měly sestry uvědomit a v tom vidím vhodnou edukaci. Ne, jsou finančně náročné, zaškrtno 73 respondentů, což je 35,3 % . Problém finanční situace je těžko řešitelný, snad nová vhodná zdravotnická politika přinese zlepšení v tomto bodě, aby mohl být tento problém překonán a s ním vymizely následující problémy ztěžující k plnému rozvoji ošetrovatelství. Jak Šiplová uvádí (72), kdy upozorňuje na problém neustálé vzrůstající nároky na financování zdravotnického systému. Řešením situace je proto nutné zavést efektivní systém jejího řízení. Vzhledem k tomu, že se potýkáme s vysokými náklady i v současné době, bylo nezbytné zavést řízení kvality postupně do všech nemocnic, které budou chtít v budoucnu uspět ve výběrových řízeních vypsanych MZ ČR (Graf 9).

K otázce č. 9. Na otázku „Kolik nových pomůcek máte k dispozici na oddělení, kterými se zabývá ošetřovatelský časopis“, uvedlo ano více než 2 novinky 47 respondentů, což je 22,7 %, větší množství respondentů uvedlo ano, minimálně 1, bylo 131 respondentů, což je 63,3 % . Více procent nesou kladné otázky, poukazuje na sledování sester daných článků a hrdost, že to co se píše, co je prezentováno, mají i ony možnost opravdu využívat. Tento důkaz uvědomělosti sester, ukazuje jaký je zájem o ošetřovatelské časopisy a jaká je snaha se vzdělávat. Kvalitní pomůcky, které se osvědčily a dlouhá léta je zkoumali výzkumní pracovníci, aby vytvořili to nejlepší pro zdravotnictví, jsou opravdu využívány. I když finanční stránka není u kvalitních pomůcek zrovna nejlevnější, klient má právo na nejlepší možnou a dostupnou ošetřovatelskou péči, lege artis. Úroveň našeho zdravotnictví stále stoupá a roste s ním i ošetřovatelství, které se stále více osamostatňuje, ale neopomíná na multioborovou spolupráci, bez které by jsme se vrhli o dlouhá léta zpět . Ztracovat úplně všechny předchozí pomůcky či metody není správné, ale máme modernější, a tak je použijeme. Zde se shodují se Staňkovou, jak uvádí Šestáková v knize o Martě Staňkové (79, str. 109). Staňková preferovala moderní pomůcky, které rozvíjely obor ošetřovatelství. Zdravotnické pomůcky používá 63 % respondentů, které jsou uváděny v ošetřovatelských časopisech, ale není prospěšné, že je to pouze jedna ošetřovatelská pomůcka (Graf 10).

Na otázku č. 10 z 207 dotazovaných respondentů, což je 100 % , uvedlo, že upozorňují střední management nemocnice na novinky v oboru, které zjistili v ošetřovatelských časopisech, ano, vždy 51 respondentů, což je 24,6 % . Větší část respondentů odpověděla také ano, ale velmi zřídka, zaškrtno 74 respondentů, což je 35,8 % . Větší část respondentů oslovila kvalita publikovaných článků natolik, že se nebáli stát si za svým názorem a také ho chtěli projevit. Většina sester se chce podílet na zkvalitnění ošetřovatelské péče a na zvyšování statusu a pohledu na sestry v celkovém pohledu na ošetřovatelství. Na základě výsledků mohu konstatovat, že ošetřovatelské časopisy mají vliv na zavádění nových ošetřovatelských pomůcek. Proto by měl mít časopis základ v odborných člancích a představovat nové pomůcky. Zde se shodují se Staňkovou, která uvádí, časopis pro sestry musí mít základ v odborných člancích (79, str. 57). To, že 40 %

respondentů uvedlo, že neupozorňují na novinky z oboru své nadřízené, vidím v chybě, že oddělení je většinou zaměřeno pouze na jeden časopis (Graf 11). To dokazuje ve výsledcích Graf 6. Je převážně prezentován dlouhá léta jeden časopis, který je významný, má svoji dlouhou minulost a má za sebou velké zásluhy v historii ošetrovatelství. Sestry potřebují větší rozhled pro potřebu porovnání úrovně a zaměření článků. Možnost výběru v časopisech zvyšuje prestiž povolání a osobní hrdost na svůj obor. Lékařské časopisy jsou vydávány v hojném počtu, to nevidíme u ošetrovatelských. I když se po roce 1999 zvýšil počet a zlepšuje se postavení ošetrovatelství v České republice, je před námi stále plno práce a co zlepšovat (Graf 6).

K otázce č. 11 odpovědělo na otázku „Pomáhá Vám časopis objasnit danou problematiku, je pro Vás po přečtení článku daná problematika jednodušší“. Odpověď ano, pomáhá mi pochopit danou problematiku a jsem spokojena s kvalitou vysvětlení v časopise uvedlo 45 respondentů, což je 21,7 % . Další respondenti zvolili také ano, jim ošetrovatelský časopis pomůže ujasnit nejasnosti, které měli v dané problematice. Tuto odpověď zaškrtno 98 respondentů, což je 47,4 % . Kladné odpovědi vypovídají, že ošetrovatelský časopis má vliv na vzdělávání respondentů. Výzkum dokazuje, že respondenti, které zajímá nějaký problém, jsou schopni ho vyhledat a zjistit v ošetrovatelském časopise. Ujasnění nejasností nebo seznámení s novinkami, které popisuje časopis pomáhá klientům k rozšíření si přehledu v oboru. Vliv časopisu na vývoj ošetrovatelství proto vidím jako zásadní. Cílem časopisu je připravit učební texty, které pomáhají vyškolit sestry. Jak píše Staňková (79, str. 32), učebnice a učební texty pro sestry zpravidla neodpovídaly světovým trendům v ošetrovatelství. Většina z nich byla orientována spíše medicínsky, méně na oblast psychosociální. Dnes jak výzkum dokazuje, je zaměření časopisů komplexnější a nejen z hlediska medicínského, publikovaná problematika byla sestrám složitě objasňována. Odpověď ne, nepomáhá mi, každá nemocnice má svůj specifický postup, který si upravuje dle standardů dané nemocnice, uvedlo 57 respondentů, což je 27,5 % . Rozdílnost v postupech dané nemocnice se může lišit, ale domnívám se, že základ dané problematiky je stejný. Přesto se sestry obávají, že

dle jiného příkladu by mohly danou problematiku pochopit nevhodně nebo si nespojují daný postup s jejich, který využívají na oddělení. Srovnání problematiky dle dvou rozdílných postupů, je přeci nejvhodnější příklad, kde lze odhalit chyby specifického postupu u obou příkladů. Tento malý výzkum u daných sester je vítán zvláště ve vlivu na rozvoj ošetrovatelství. V tomto se shodují se Staňkovou (79, str. 35), texty jenž jsou zpracované netradičním způsobem, a které se čtenáři hovoří, je nutí vytvářet si vlastní názor již během studia. Převážné části respondentů pomáhá ošetrovatelský časopis v objasnění ošetrovatelské problematiky, to jim pomáhá překonávat strach z nových ošetrovatelských pomůcek. Zvyšuje sebevědomí sester a odhodlání ve snaze některé z těchto ošetrovatelských pomůcek zavést do praxe a hojně je využívat. Hypotéza 3: Ošetrovatelské časopisy mají vliv na využívání nových zdravotnických pomůcek sestrami v ošetrovatelské péči ve zdravotnických zařízeních. Hypotéza byla potvrzena (Graf 12).

K otázce č. 15. Otázka, která byla směřována pouze vrchním a staničním sestram, ve které jsem zjišťovala, jestli zavádějí ošetrovatelské postupy do zdravotnické praxe na oddělení získané z ošetrovatelských časopisů. Z 90 dotazovaných respondentů, což je 100 % uvedlo, že ano, to bylo 56 respondentek, což je 62,3 % . Výzkum ukazuje, že více manažerek ošetrovatelské péče v nemocnicích zavádí nové ošetrovatelské postupy z ošetrovatelských časopisů. Většina manažerek chce zvyšovat kvalitu ošetrovatelské péče. Snaží se zvyšovat úroveň svých oddělení zaváděním efektivnější péče, také zvyšováním vzdělání sester a jejich rozhledu v ošetrovatelské péči u sester. Toto letité směřování, abychom dosáhly těchto postupů v ošetrovatelství, také charakterizuje Staňková (79), většina nemocnic usiluje o zlepšení kvality ošetrovatelské péče, zavádějí se postupně řady metod, které ji zvyšují, zpracovávají se standardy kvality. Na se sestry pohlíží a posuzuje je rozsáhlá společnost, dostávají prospěšnou či neprospěšnou kritiku z několika stran. Ze stran lékařů, pacientů, politiků a další veřejnosti. Proto je v jejich zájmu a potřebě zavádět nové postupy do praxe. Hypotéza 1: Manažerky ošetrovatelské péče na ošetrovacích jednotkách po získání nových informací z ošetrovatelských časopisů zavádějí nové postupy do ošetrovatelské praxe. Hypotéza byla potvrzena (Graf 16).

K otázce č. 16 , která byla směřována také pro vrchní a staniční sestry. Jsem sledovala, jestli zavádějí ošetřovatelské pomůcky do praxe zjištěné z ošetřovatelských časopisů, které by zvýšily kvalitu péče. Převážná část respondentek uvedla, ano. Skoro 20 % respondentek se aktivně zajímá a sama si zjišťuje, jak je možné tyto pomůcky sehnat a zajistit, aby byly využívány na našem oddělení. Tento správný přístup a využívání ošetřovatelských časopisů, je jeho největším smyslem a cílem jak právě vhodně ovlivňovat sestry. Nechce pouze poučovat, kárat, uvádět jak by měla vypadat ta nejlepší sestra, která zní leckdy nereálně. Snaha je, aby byla taková praxe sama a sestra v ní vykonávající svojí činnost. Moderní, průbojné sestry jsou pro ošetřovatelství v České republice přínosem. Šestáková v knize o Staňkové uvádí (79, str. 108), Staňková podporovala novinky v oboru, pro ní nebylo nejdůležitější pacienta odoperovat, ale minimálně stejně důležitá byla ošetřovatelská péče. S tím se shodují výsledky výzkumu a odpovědi respondentů, ošetřovatelská péče má významné postavení, je v zájmu respondentů zvyšování kvality péče. Mohu konstatovat dle výsledků výzkumu, že to si uvědomuje 15 respondentů, což je 16,7 % , další část respondentů se zajímá a na schůzích staničních a vrchních sester navrhuje jejich zavedení do praxe, zvolilo 33 respondentek, což je 36,7 % . Výsledky poukazují na nevelký rozdíl mezi kladnými a zápornými odpověďmi. I když kladné odpovědi sester, že zavádějí ošetřovatelské pomůcky do praxe, přesahuje o několik desítek procent záporné, je zde rozdíl, jako v otázce č. 15. Problém je zde ekonomický, pocit, že by sestry neuspěly, byly odmítnuty nadřízenými a vedením nemocnice, je důležitým bodem tohoto problému. To je patrné z odpovědí respondentek, pocit, že by neuspěly, z důvodu finanční náročnosti pomůcek, uvedlo 23 respondentů, což je 25,5 % . Druhý bod je spokojenost s dosavadními pomůckami, které využívají ve své praxi, což není vhodné. Přeci sestra musí mít kritické myšlení, neustále mít snahu zdokonalovat ošetřovatelskou péči. Spokojenost s pomůckami na oddělení zaškrtno 19 respondentů, což je 21,1 % . Výzkum dokazuje, že většina respondentek chce ovlivňovat vývoj ošetřovatelství a zvyšováním kvality ošetřovatelské péče, také lepší úroveň praxe. Tyto sestry jsou vhodným příkladem pro jiné sestry a nemocnice, což ovlivňuje z významné části obor ošetřovatelství.

Hypotéza 2: Manažerky ošetrovateľskej péče na ošetrovacích jednotkách po získaní nových informácií z ošetrovateľských časopisů zavádějí nové zdravotnické pomůcky do ošetrovateľskej praxe. Hypotéza byla potvrzena. Většina sester zavádí ošetrovateľské pomůcky do praxe zjištěné z ošetrovateľských časopisů, které by zvýšily kvalitu ošetrovateľskej péče (Graf 17).

Kritické myšlení dokazuje otázka č. 14, která zjišťovala co postrádají sestry v ošetrovateľských časopisech. Z 207 dotazovaných respondentů, což je 100 % , doplnilo nic, jsem spokojena s kvalitou časopisu, 127 respondentů, což je 78,7 % . Zajímavé jsou další odpovědi, respondenti doplnili, nespokojenost s úrovní článků, která se snížila se schválením registrace uvedlo 5 respondentů, což je 2,4 % . Rozsáhlost a odbornost článků o registraci, kterým ne všichni respondenti plně rozumí a řeší jejich nastalou situaci. Převážná část by chtěla stručný, jasný popis a články v časopise zaměřené na praxi a vzdělávání v oboru. Registrace je důležitým faktem pro sestry, jak již věděly i diplomované sestry, kdy danou problematiku popisovaly v časopise. Židová uvádí, registrace by postupně zabezpečila úroveň ošetrovateľskej služby ve prospěch veřejnosti a zároveň by byla ochranou kvalifikovaného ošetrovateľského personálu (100). Dále respondenti uvedli, často se opakují články, to vadí 7 respondentům, což je 3,4 % . Tento problém je špatně řešitelný, jak píše Škubová (79, str. 59) ve své knize o Martě Staňkové, problém je s inzercí v časopise. Články, o které se zajímá větší část čtenářů se dostává do popředí a častěji se opakují. Nebo je jejich problematika natolik obsáhlá a objevují se neustále nové novinky, které je potřeba zveřejnit. Dalším respondentům schází názory a postřehy sester s danou problematikou v praxi, uvedlo 6 respondentek, což je 2,9 % . To je velmi vhodná poznámka. Sestry píší své zkušenosti do časopisů, ale nechat zkoušet sestru či více sester, dlouhodobě nějakou ošetrovateľskou pomůcku v praxi, o které by pak sdělily své zkušenosti. Popsaly přednosti a negativa dané ošetrovateľskej pomůcky nebo postupu, je zajímavým řešením, které by nás posunulo opět kupředu. Více témat z ciziny, zkušenosti sester s léčbou a ošetrovateľskou péčí u specifických onemocnění 3 respondentky, což je 1,5 % . Je zajímavá poznámka nad kterou je vhodné se zamyslet. Zkušenosti

s ošetrovatelskou péčí u specifických onemocnění, například u infekčních onemocnění, zásadami bariérového opatření, by byla určitě vhodným příkladem, která si myslím, nejsou plně u nás dodržována. Další respondentka napsala více témat o rodině a dětech sester, jejich osobní život požaduje 1 respondent, což je 0,5 % , určitě by zvyšovala psychickou podporu sester. Ukázka jak jiné sestry řeší rodinné problémy, zájem o ně také z jiného hlediska než neustálé požadavky na jejich osobu. Další respondentky uvedly anekdoty z lékařského prostředí, 2 respondenti, což je 1 % , jiným schází více fotodokumentace uvedli 3 respondenti, což je 1,5 % , proti je ale, zas jiná část čtenářů, což dokazuje respondent, který uvedl méně reklamy napsal 1 respondent, což je 0,5 % . Část respondentů by uvítala více témat o zdravé výživě, uvedli 2 respondenti, což je 1 % . Přínosnou poznámkou je větší výběr z ošetrovatelských časopisů na oddělení, k porovnání jeho kvality požaduje 5 respondentů, což je 2,5 % , to poukazuje na uvědomělost respondentů a zájem o ošetrovatelské časopisy a obor ošetrovatelství. Je velmi důležité mít přístup k více časopisům. Je nákladné, objednávat na oddělení více časopisů, ale sestry by měly mít možnost vybrat si z několika časopisů a možnost je prostudovat. Například v nemocniční knihovně. Nebo nejlépe v každé budově jeden výtisk od každého ošetrovatelského časopisu, které budou uskladněny na vyhraněném místě a ke kterému bude mít sestra nekomplikovaný přístup. Nabídka vzorků a dárků od firem k vyzkoušení v praxi napsali 2 respondenti, což je 1 % , tato poznámka mě zaujala. Nejdříve jsem ji plně nepochopila, ale pak jsem se zamyslela a zdála se mi tato poznámka velmi vývojová a průbojná. Vzorky krémů od firem, které by mohly sestry zkoušet v praxi, jestli jim vyhovují, vyhovují-li klientům a zda-li firmy neklamou reklamou. Je-li opravdu přípravek natolik kvalitní, jak firma propaguje, se mi zdál jako krásný nápad. Uvádění většího množství pořádaných odborných akcí a seminářů, potřebují ke zvýšení své informovanosti 3 respondenti, což je 1,5 % . Na základě výzkumu mohu konstatovat, že navštěvování odborných akcí a seminářů s vysokou účastí se bude nadále zvyšovat a můžeme to očekávat v blízké budoucnosti. Jak jsem vysledovala z výsledků výzkumu a zájmu sester o problematiku ošetrovatelské péče. Přístupu k oboru ošetrovatelství a zájem o ošetrovatelské časopisy

ukazuje, že sestry si uvědomují, co by chtěly nebo měly v nich nacházet. Zde se výsledek výzkumu shoduje se Škubovou, která uvádí, že se obrovsky se zvýšila poptávka po vzdělávacích akcích (75). Snaha rozšířit si informovanost, myšlenkami rozšíření vzniku ošetřovatelských časopisů a jejich dodávání na ošetřovací jednotky (Graf 15).

Vcelku jsou tedy respondenti spokojeni se zaměřením a rozsahem článků v časopise, což dokazuje otázka č. 13. Respondenti uvedli, jak jsou spokojeni s obsahem článků v časopise, který odebírá jejich oddělení, ohodnotili výborně 68 respondentů, což je 32,8 % , nejvíce uvedli velmi dobře, 109 respondentů, což je 52,7 % . To je velmi dobré ohodnocení časopisů, očekávala jsem větší nespokojenost respondentů s ošetřovatelskými časopisy. S tím se shodují se Staňkovou (79, str. 59), která měla kritický pohled na ošetřovatelské časopisy. Nesouhlasila s častým opakováním témat a financováním časopisu, obsah časopisu je nade vše a má být pro ošetřovatelství co největším přínosem. Dobře uvedlo 26 respondentů, což je 12,6 % , dostatečně vybrali 4 respondenti, což je 1,9 % , velmi špatně neohodnotil dokonce žádný respondent, což je 0 % (Graf 14).

Výsledek v otázce č. 5. Jaký odborný ošetřovatelský časopis odebírá Vaše oddělení dosáhlo 248 odpovědí, což je 100 % . Odpověď časopis Sestra zvolilo 184 respondentů, což je 74,2 % . Velká část oddělení odebírá právě jeden časopis a převážná část oddělení časopis Sestra. Není zde možné porovnání, vytvoření si rozsáhlého přehledu o ošetřovatelských časopisech a oboru ošetřovatelství. Časopis Florence zaškrtnulo 37 respondentů, což je 14,9 % , méně časopis Ošetřovatelství uvedlo 24 respondentů, což je 9,7 % . Diagnóza v ošetřovatelství dokonce nevybral žádný respondent, což je 0 % . Jiný, doplňte, uvedli 3 respondenti, což je 1,2 % . Doplňili Zdravotnické noviny, což není ošetřovatelský časopis. Zde lze vidět, jak malá je propagace ošetřovatelských časopisů a ani sestry, které by měly vědět jaké jsou právě jejich časopisy a které jsou směřovány jim. Zde se shodují v názoru s Duržovou (15), základní nedostatek shledávám, že se pracovníci nedostatečně teoreticky vzdělávají. Nestačí dosažené vědomosti ve škole a praktické zkušenosti. Sestry by se dále měly vzdělávat z odborných literatur a časopisů. Větší zájem o danou problematiku (Graf 6).

Výzkum mě z převážné části uspokojil, kromě některých připomínek, které jsem uvedla. Hypotézy, jsem stanovila na základě svých zkušeností, prostudované literatury a praxe z nemocnic, kdy jsem se stýkala a spolupracovala se sestrami, u nichž jsem sledovala, jejich zájem a postoj k dané problematice.

6. Závěr

Prvním cílem diplomové práce bylo vypracovat komplexní průřez ošetřovatelskými časopisy od jejich vzniku po současnost. Na základě zpracované historické analýzy si dovoluji konstatovat, že ošetřovatelské časopisy z velké části ovlivňují rozvoj ošetřovatelství. Na tento fakt poukazuje provedený výzkum v daných nemocnicích. Analyzovala jsem celkem šest ošetřovatelských časopisů. Cíl první byl dle mého názoru splněn, což dále komentuji v teoretické části. Druhým cílem bylo zjistit, zda mají vliv ošetřovatelské časopisy na zavádění nových postupů sestrami manažerkami do ošetřovatelské praxe ve zdravotnických zařízeních. Na základě výsledků výzkumu v daných nemocnicích mohu konstatovat, že ošetřovatelské časopisy mají vliv na zavádění nových ošetřovatelských postupů a pomůcek sestrami manažerkami do zdravotnické praxe na oddělení získané z ošetřovatelských časopisů. Hypotéza 1 a 2 byla potvrzena. Cíl druhý byl splněn. Cílem třetím bylo, zjistit vliv ošetřovatelských časopisů na zavádění nových zdravotnických pomůcek sestrami do ošetřovatelské praxe ve zdravotnických zařízeních. Výsledky výzkumu poukazují na to, že sestry mají vliv na zavádění nových zdravotnických pomůcek upozorňováním středního managementu nemocnice na novinky v oboru, které zjistily v ošetřovatelských časopisech. Cíl třetí byl splněn. Většina sester v ošetřovatelské péči využívá nové zdravotnické pomůcky z ošetřovatelských časopisů. Hypotéza třetí byla potvrzena. Cílem čtvrtým bylo, zjistit, o které články v ošetřovatelských časopisech se nejvíce zajímají sestry. Cíl čtvrtý byl splněn. Bylo zjištěno z výsledků výzkumu, že větší část respondentů se nejvíce zajímá o články zabývající se standardy pro vzdělávání ošetřovatelských pracovníků. Hypotéza čtvrtá byla potvrzena. Nedostatek spatřuji ve faktu, že je oddělení většinou zaměřeno pouze na jeden časopis. Sestry potřebují větší rozhled, potřebují porovnávat úroveň a zaměření článků. Větší upozorňování sester na zajímavé články středním managementem nemocnice. Ošetřovatelské časopisy by měly prezentovat kvalitní ošetřovatelské pomůcky, pro představu i s finanční náročností, aby tak pomohly

k plnému rozvoji ošetrovatelství. Přínos diplomové práce spatřuji ve využití studenty oboru ošetrovatelství, sestrami v praxi a dalšími nelékařskými zdravotnickými obory. Historické zpracování může být použito pro vlastní kontinuální vzdělávání či využití v praxi a navázání jako podkladový materiál pro další studium a výzkum, prezentování na konferencích a v časopisech. Výsledky budou nabídnuty ošetrovatelským časopisům a uveřejněny na internetu.

7. Seznam použité literatury

- 1) ANDĚLOVÁ-KŘIVÁNKOVÁ, O. J. První diplomovaná sestra. *Zdravotnická pracovnice*. Praha: 1971, roč. 21, č. 2, s. 3-7. ISSN 0049-8572
- 2) ARCHALOUSOVÁ, A. SLEZÁKOVÁ, Z. DOSTÁLKOVÁ, Š. Ošetrovatelský model Orlandové a ukázka jeho aplikace v chirurgickém ošetrovatelství. *Ošetrovatelství. Teorie a praxe moderního ošetrovatelství*. Hradec Králové: 2004. roč. 6, č. 1 – 2, s. 7. ISSN 1212-723X
- 3) AZENBACHEROVÁ, M. Nové úkoly zdravotních sester. *Zdravotnická pracovnice*. Praha: 1952, roč. 2, č. 7, s. 387. ISSN 0049-8572
- 4) BÁRTLOVÁ, S. PROKOPOVÁ, J. Potřeby nemocných jako společenský a ošetrovatelský problém. *Zdravotnická pracovnice*. Praha: 1976, roč. 26, č. 4, s. 20 – 25. ISSN 0049-8572
- 5) BĚHALOVÁ, O. VORLÍČKOVÁ, H. Problémy onkologicky nemocných v partnerských vztazích. *Zdravotnická pracovnice*. Praha: 1986, roč. 36, č. 5, s. 18. ISSN 0049-8572
- 6) BERKOVÁ, J. MELLANOVÁ, A. Výchova profesionálního chování budoucích sester. *Zdravotnická pracovnice*. Československé ošetrovatelství. Praha: 1989, roč. 39, č. 2, s. 40. ISSN 0049-8572
- 7) BŘESKÝ, E. Zdravotně sociální péče ve svých vztazích k sociálnímu pojištění. *Diplomovaná sestra*. Praha: 1941, roč. 5, č. 7, s. 61 - 70.
- 8) BÜRGERMEISTER, Stanislav. Jako učebnice. *Zdravotnická pracovnice*. Praha: 1957, roč. 7, č. 12, s. 722. ISSN 0049-8572
- 9) CEJPKOVÁ, Z. Bezpečná aplikace kyslíku v domácnosti. *Diagnóza v ošetrovatelství*. Praha: 2005, roč. 2, č. 4, s. 203. ISSN 1801-1349
- 10) CÍRMAN, V. Pracovníci hygienickoepidemiologických stanic. *Zdravotnická pracovnice*. Praha: 1960, roč. 10, č. 7, s. 732. ISSN 0049-8572

- 11) ČERNÁ, E. HLAVÁČOVÁ, M. Zvyky muslimů. *Diagnóza v ošetrovatelství*. Praha: 2005. roč. 1, č. 4. s. 192 - 194. ISSN 1801-134
- 12) DOHNAL, M. Celospolečenský gerontologický program a jeho budoucnost. *Zdravotnická pracovnice*. Praha: 1982, roč. 32, č. 5, s. 387. ISSN 0049-8572
- 13) DUCHOVÁ, H. Léčení bércových vředů. *Sestra*. Praha: 1995, roč. 5, č. 4, s. 22-23. ISSN 1210-0404
- 14) DOUCKOVÁ, M. Práce sestry představené v OÚNZ. *Zdravotnická pracovnice*. Praha: 1952, roč. 2, č. 3, s. 181. ISSN 0049-8572
- 15) DURŽOVÁ, B. Vzdělávat se. *Zdravotnická pracovnice*. Praha: 1957, roč. 7, č. 12, s. 725-727. ISSN 0049-8572
- 16) FIŠEROVÁ, J. Výchozí přístup při uplatňování etiky ve zdravotnictví. *Zdravotnická pracovnice*. Praha: 1971, roč. 21, č. 5, s. 49. ISSN 0049-8572
- 17) FLORIAN, J. Boj s infekcí – štafeta generací. *Florence*. Praha: 2006, roč. 2, č. 1, s. 18. ISSN 1801-464X
- 18) FRIČ, I. Vzdělávání formuje mladé lidi. *Zdravotnická pracovnice*. Supplementum 2. Praha: 1971, roč. 21, č. 1, s. 2 – 4. ISSN 0049-8572
- 19) GUTOVÁ, L. [Cestu k mezinárodní akreditaci na úseku nelékařských profesí v podmínkách ÚVN Praha](#). *Diagnóza v ošetrovatelství*. Praha: 2005, roč. 1, č. 1, s. 38. ISSN 1801-1349
- 20) HAŠKOVCOVÁ, H. LUKÁŠOVÁ, M. Některé praktické zkušenosti získané na jednotce hematologické intenzivní péče. *Zdravotnická pracovnice*. Československé ošetrovatelství, vědecko výzkumná příloha 2. Praha: 1982, roč. 32, č. 2, s. 62. ISSN 0049-8572
- 21) HERAL, V. Úkoly a poslání časopisu pro střední zdravotnické pracovníky. *Zdravotnická pracovnice*. Praha: 1951, č. 1, roč. 1, s. 3- 5. ISSN 0049-8572
- 22) HONZÁK, R. Některé psychologické prvky edukace. *Diagnóza v ošetrovatelství*. Praha: 2006, roč. 2, č. 2, s. 81. ISSN 1801-1349

- 23) HOŠTETROVÁ-KNOTKOVÁ, M. Upozornění pro žadatele o vydání osvědčení k výkonu zdravotnického povolání bez odborného dohledu. *Florence*. Praha: 2005, roč. 1, č. 2, 18 – 19. ISSN1801-464X
- 24) HRVOLOVÁ, Vlasta. Jak si pomáhat. *Zdravotnická pracovnice*. Praha: 1957, roč 7, č. 12, s. 720 – 721. ISSN 0049-8572
- 25) CHAN, D. S. K. Vztahy mezi výsledky učení studentů na klinických pracovištích a jejich vnímání učebního prostředí na školícím pracovišti. *Ošetrovatelství. Teorie a praxe moderního ošetrovatelství*. Hradec Králové: 2004, roč. 6, č. 3 – 4 . s. 91. ISSN 1212-723X
- 26) CHLOUBOVÁ, H. Uspokojování potřeb ve stáří v současném pojetí ošetrovatelské péče. *Sestra*. Praha: 1995, roč.5, č. 2, s. 18. ISSN 1210-0404
- 27) JUNÁŠKOVÁ, K. Komunikace z pohledu zdravotní sestry – hygienistky. *Sestra*. Praha: 1995, roč.5, č. 1, s. 17. ISSN 1210-0404
- 28) JURÁSKOVÁ, D. STAŇKOVÁ, M. Jak dál s registrací sester. *Sestra*. Praha: 2000, roč. 10, č. 1, s. 10. ISSN 1210-0404
- 29) KEJŘ Josef. Význam fotografie. *Zdravotnická pracovnice*. Praha: 1957, roč. 7, č. 12, s. 722. ISSN 0049-8572
- 30) KELNAROVÁ, J. Využívání didaktické techniky na SZŽ. *Zdravotnická pracovnice*. Praha: 1984, roč. 34, č. 5, s. 271.
- 31) KOLÁČNÁ, M. Vzdělávání v Anglii. *Sestra*. Praha: 2006, roč. 16, č. 5, s. 20. ISSN 1210-0404
- 32) KOLÍNOVÁ, M. Dům Páně. *Diagnóza v ošetrovatelství*. Praha: 2006, roč. 2, č. 2, s. 95. ISSN 1801-1349
- 33) KOŠULIČOVÁ, M. Představujeme novou ředitelku NCONZO MUDr. Marii Košiláčovou. *Florence*. Praha: 2006, roč. 2, č. 10, s. 9 – 10. ISSN 1801-464X
- 34) KRATKOVÁ, Eva. Zaktivizovat mládež. *Zdravotnická pracovnice*. Praha: 1957, roč 7, č. 12, s. 721. ISSN 0049-8572

- 35) KYASOVÁ, M. VÍTEČKOVÁ, V. Potřeby nemocných, základ kvalitní ošetrovatelské péče. *Zdravotnická pracovnice*. Praha: 1990, roč. 40, č. 9, s. 67. ISSN 0049-8572
- 36) LANIČKOVÁ, J. Komplexní ošetrovatelská péče. *Zdravotnická pracovnice*. Praha: 1971, roč. 21, č. 4, str. 169 – 171. ISSN 0049-8572
- 37) MÁDLOVÁ, I. POCHYLÁ, K. Národní standardy. *Sestra*. Praha: 1999, roč. 9, č. 1, s. 6 – 7. ISSN 1210-0404
- 38) MAREČKOVÁ, J. Názvy ošetrovatelských diagnóz NANDA s kódy. *Ošetrovatelství. Teorie a praxe moderního ošetrovatelství*. Hradec Králové: 2004, roč. 6, č. 3 – 4, s. 64 - 70. ISSN 1212-723X
- 39) MAREŠ, J. Malé jubileum časopisu Ošetrovatelství. *Ošetrovatelství*. Hradec Králové: 2004, roč. 5, č. 12, s. 45-47. ISSN 1212-723X
- 40) MASTILIÁKOVÁ, D. Vznikne v České republice dynamické kurikulum v ošetrovatelství. *Ošetrovatelství. Teorie a praxe moderního ošetrovatelství*. Hradec Králové: 2005, roč. 7, č. 3 – 4, s. 65. ISSN 1212-723X
- 41) MASTILIÁKOVÁ, D. Zprávu o účasti na mezinárodním intenzivním programu Florence Network 2005 na univerzitě v holandském Groningenu. *Diagnóza v ošetrovatelství*. Praha: 2005, roč. 1, č. 2, s. 109. ISSN 1801-1349
- 42) MIČKOVÁ, V. Komplexní ošetrovatelská péče o nemocné s chronickou obstrukční bronchopulmonální chorobou. *Zdravotnická pracovnice*. Supplementum 2. Praha: 1986, roč. 36, č. 5, s. 34. ISSN 0049-8572
- 43) MLÁDEK, A. Práce sestry u lůžka těžkého kardiaka. *Zdravotnická pracovnice*. Praha: 1952, roč. 2, č. 2, s. 110. ISSN 0049-8572
- 44) MOLNÁROVÁ, J. Činnost zahraniční SDS. *Diplomovaná sestra*. Praha: 1938, roč. 2, č. 1, s. 6 -7.
- 45) MOLNÁROVÁ, J. Práce a snahy diplomovaných sester v ČSR. *Diplomovaná sestra*. Praha: 1937, roč. 1, č. 3 – 4, s. 2.
- 46) MOUREK, J. Sjednocování ošetrovatelských technik. *Zdravotnická pracovnice*. Praha: 1954, roč. 4, č. 10, s. 737. ISSN 0049-8572

- 47) MUSILOVÁ, K. Česká společnost sester a její podíl na řešení otázek ošetrovatelské péče. *Zdravotnická pracovnice*. Praha: 1987, roč. 37, č. 1, s. 39. ISSN 0049-8572
- 48) NEURWITH, J. CHLOUBOVÁ, H. Vývojové trendy v ošetrovatelské technice. *Zdravotnická pracovnice*. Praha: 1986, roč. 36, č. 7, s. 48. ISSN 0049-8572
- 49) NOVOTNÁ, J. Estetika ve zdravotnictví. *Zdravotnická pracovnice*. Praha: 1971. roč. 21, č. 3, str. 131. ISSN 0049-8572
- 50) PASEKA, V. Komplexní pohled na faktory působící na postavení sestry. *Zdravotnická pracovnice*. Praha: 1982, roč. 32, č. 5, s. 66. ISSN 0049-8572
- 51) PETRÁŠOVÁ, V. Některé poznatky z používání injekčních stříkaček pro jedno použití. *Zdravotnická pracovnice*. Praha: 1971, roč. 21, č. 12, s. 404. ISSN 0049-8572
- 52) POKOJOVÁ, R. Využívají sestry hodnocení metody k objektivnímu zhodnocení stavu pacientů. *Ošetrovatelství. Teorie a praxe moderního ošetrovatelství*. Hradec Králové: 2003, roč. 5, č. 3 – 4 . s. 100 - 101. ISSN 1212-723X
- 53) POLEDNÍKOVÁ, L. MESÁROŠOVÁ, J. Pozícia sestry v ošetrovatelskom výskume. *Ošetrovatelství. Teorie a praxe moderního ošetrovatelství*. Hradec Králové: 2003, roč. 5, č. 3 – 4 . s. 103. ISSN 1212-723X
- 54) PROŠKOVÁ, E. Nové členky redakční rady. *Sestra*. Praha: 2006, roč. 15, č. 12, s. 5. ISSN 1210-0404
- 55) PŘIBYLOVÁ, M. PŘIKRYLOVÁ, L. Uznávání kvalifikací nelékařských zdravotnických pracovníků. *Florence*. Praha: 2006, roč. 2, č. 11, s. 13 – 14. ISSN 1801-464X
- 56) ROŠAUROVÁ, J. Pokyny pro ošetrovatelskou techniku. *Diplomovaná sestra*. Praha: 1939, roč. 3, č. 4, s. 3.
- 57) ROUŠAROVÁ J. Více informací. *Zdravotnická pracovnice*. Praha: 1957, roč. 7, č. 12, s. 724. ISSN 0049-8572
- 58) SEDLÁKOVÁ, G. Rodinné ošetrovatelstvo, rodinná sestra a vietnamská komunita. *Florence*. Praha: 2006, roč. 2, č. 2, 50 - 51. ISSN1801-464X

- 59) SLAVÍKOVÁ, J. Záleží na organizaci. *Zdravotnická pracovnice*. Praha: 1957, roč. 7, č. 12, s. 723. ISSN 0049-8572
- 60) STAŇKOVÁ, M. Budou se sestry připravovat na vyšších odborných školách. *Sestra*. Praha: 1994, roč.4, č. 3, s. 3. ISSN 1210-0404
- 61) STAŇKOVÁ, M. Formování etických postojů budoucích sester. *Zdravotnická pracovnice*. Supplementum. Praha: 1979, roč. 29, č. 4, s. 16. ISSN 0049-8572
- 62) STAŇKOVÁ, M. Rozvoj profesionální aktivity sestry v praktickém vyučování na středních zdravotnických školách. *Zdravotnická pracovnice*. Praha: 1986, roč. 36, č. 5, s. 2. ISSN 0049-8572
- 63) STAŇKOVÁ, M. NEUWIRTH, J. Význam vysokoškolského vzdělání v ošetrovatelství. *Zdravotnická pracovnice*. Československé ošetrovatelství. Praha: 1982, roč. 32, č. 7, s. 46. ISSN 0049-8572
- 64) STAŇKOVÁ, M. ŠIMEK, J. PACOVSKÝ, M. Moderní technika a ošetrovatelství. *Zdravotnická pracovnice*. Praha: 1987, roč. 37, č. 7, s. 45. ISSN 0049-8572
- 65) STAŇKOVÁ, M. VÁVROVÁ, P. Péče o soběstačnost nemocných na interním oddělení. *Zdravotnická pracovnice*. Praha: 1987, roč. 37, č. 5, s. 17. ISSN 0049-8572
- 66) STARNOVSKÁ, T. Možnosti enterální výživy. *Sestra*. Praha: 2006, roč. 16, č. 3, s. 21. ISSN 1210-0404
- 67) SVOBODA Milan. Více techniky. *Zdravotnická pracovnice*. Praha: 1957, roč. 7, č. 12, s. 724. ISSN 0049-8572
- 68) SZÁNTOVÁ, O. Ve znamení šťastného stáří. *Zdravotnická pracovnice*. Praha: 1982, roč. 32, č. 5, s. 390. ISSN 0049-8572
- 69) ŠINDELÁŘOVÁ, M, A. Redakční zpráva časopisu Diplomovaná sestra v ČSR. *Diplomovaná sestra*. Praha: 1937, roč. 1, č. 1 – 2, s. 8 – 9.
- 70) ŠINDELÁŘOVÁ, M, A. Spolková hlídka. *Diplomovaná sestra*. Praha: 1937, roč. 1, č. 3 – 4, s. 53.
- 71) ŠINDELÁŘOVÁ, M, A. JARNÍKOVÁ, B. Zpráva redakce a administrace časopisu Diplomovaná sestra. *Diplomovaná sestra*. Praha: 1941, roč. 5, č. 2, s. 24 - 25.

- 72) ŠÍPLOVÁ, E. Standardy ošetrovateľskej péče. *Sestra*. Praha:1998, roč. 8, č. 4, s. 5 – 6. ISSN 1210-0404
- 73) ŠKUBOVÁ, J. Euronovela – co bude znamenat. *Florence*. Praha: 2006, roč. 2, č. 11, s. 11 – 12. ISSN 1801-464X
- 74) ŠKUBOVÁ, J. ŠVÁB, J. Hlasem ovládaná robotická „ruka“ AESOP 3000. *Florence*. Praha: 2006, roč. 2, č. 1, s. 34. ISSN 1801-464X
- 75) ŠKUBOVÁ, J. Mediální obraz sestry. *Florence*. Praha: 2007, roč. 3, č. 2, s. 3. ISSN 1801-464X
- 76) ŠKUBOVÁ, J. Prezidium ČAS se loučilo. *Florence*. Praha: 2007, roč. 3, č. 1, s. 3. ISSN 1801-464X
- 77) ŠKUBOVÁ, J. První transplantace plic. *Sestra*. Praha: 1998, roč. 8, č. 4, s. 4. ISSN 1210-0404
- 78) ŠKUBOVÁ, J. Představujeme novou redakční radu. *Sestra*. Praha: 1999, roč. 9, č. 1, s. 4. ISSN 1210-0404
- 79) ŠKUBOVÁ J. CHVÁTALOVÁ H. *Sestra, o životní cestě ženy, která dala svému povolání nový smysl*. 1. vyd. Brno: Národní centrum ošetrovateľství a nelékařských zdravotnických oborů, 2004. s. 56 –61. ISBN 80-7013-407-0
- 80) TOBOLÁŘOVÁ, R, E. Ošetrovateľství ve Švédsku. *Diplomovaná sestra*. Praha: 1939, roč. 3, č. 10, s. 113.
- 81) TOŠENOVSKÝ, P. Průzkum využívání vlhké terapie, preferovaných prostředků a firem ve zdravotnictví v ČR. *Diagnóza v ošetrovateľství*. Praha: 2005, roč. 1, č. 1, s. 21. ISSN 1801-1349
- 82) TOŠNEROVÁ, T. Neklidní pacienti a "moji" senioři. *Florence*. Praha: 2005, roč. 1, č. 1, s. 35. ISSN 1801-464X

- 83) TÓTHOVÁ, V. Ošetrovatelský proces v práci s pacientem dle typu zdravotnického zařízení. *Ošetrovatelství. Teorie a praxe moderního ošetrovatelství*. Hradec Králové: 2005, roč. 7, č. 3 – 4, s. 70. ISSN 1212-723X
- 84) TYSLOVÁ, A. Program rozvoje ošetrovatelství v Evropě. *Zdravotnická pracovnice*. Praha: 1977, roč. 27, č. 4, s. 29 – 31. ISSN 0049-8572
- 85) URBANCOVÁ S. Rehabilitační ošetrovatelství. *Ošetrovatelství. Teorie a praxe moderního ošetrovatelství*. Hradec Králové: 2001, roč. 3, č. 3 – 4, s. 98 - 99. ISSN 1212-723X
- 86) ÚTRATA, Roman. Vědecky a populárně. *Zdravotnická pracovnice*. Praha: 1957, roč. 7, č. 12, s. 722. ISSN 0049-8572
- 87) VÍTEČKOVÁ, V. KYASOVÁ, M. Potřeby nemocných – základ kvalitní ošetrovatelské péče. *Zdravotnická pracovnice*. Praha: 1990, roč. 40, s. 66. ISSN 0049-8572
- 88) VONDRÁČEK, V. Sestra a jídlo. *Diplomovaná sestra*. Praha: 1938, roč. 2, č. 10, s. 79.
- 89) VONDRÁČEK, L. Zdravotní způsobilost jako podmínka výkonu povolání zdravotní sestry. *Florence*. Praha: 2005, roč. 1, č. 1, s. 32. ISSN 1801-464X
- 90) WILTSCHOVÁ, Marie. Vývoj základního vzdělání středních zdravotnických pracovníků. *Zdravotnická pracovnice*. Praha: 1971, roč. 21, č. 1, s. 2 – 4. ISSN 0049-8572
- 91) WWW, DIAGNÓZA V OŠETŘOVATELSTVÍ.
http://www.diagnoza.info/?sec=redaction&news_cat=3&lang=cz&title_string=Edi%C4%8Dn%C3%AD+pl%C3%A1n+2007&red_id=7

- 92) WWW, FLORENCE. www.florence.cz, 7.2. 2007
- 93) WWW, KONTAKT. www.zsf.jcu.cz/kontakt
- 94) WWW, MEDVIK. <http://www.medvik.cz>
- 95) WWW, SESTRA. <http://www.sestra.cz/scripts/detail.php?id=281789>, 12. 1. 2007
- 96) ZVONÍČKOVÁ, M. HEŘMANOVÁ, J. Co se skrývá pod NCLEX-RN. *Sestra*. Praha: 2006, roč. 15, č. 3, s. 18. ISSN 1210-0404
- 97) ZVONÍČKOVÁ, M. HEŘMANOVÁ, J. Co se skrývá pod NCLEX-RN. *Sestra*. Praha: 2006, roč. 16, č. 3, s. 18. ISSN 1210-0404
- 98) ZVONÍČKOVÁ, M. HEŘMANOVÁ, J. Struktura NCLEX-RN. *Sestra*. Praha: 2006, roč. 15, č. 4, s. 20. ISSN 1210-0404
- 99) ZVONÍČKOVÁ, M. HEŘMANOVÁ, Jana. Struktura NCLEX-RN. *Sestra*. Praha: 2006, roč. 16, č. 4, s. 20. ISSN 1210-0404
- 100) ŽIDOVÁ, F. Pokračovací kurzy pro Diplomované sestry. *Diplomovaná sestra*. Praha: 1937, roč. 1, č. 1 – 2, s. 42.

Seskupení literatury historické analýzy

- 101) *Diplomovaná sestra*. Praha: 1937, roč. 1, č. 1 - 2. – *Diplomovaná sestra*. Praha: 1942, roč. 6, č. 10.
- 102) *Diagnóza v ošetrovatelství*. Praha: 2005. roč. 1, č. 1. - *Diagnóza v ošetrovatelství*. Praha: 2006, roč. 2, č. 10. ISSN 1801-1349
- 103) *Florence*. Praha: 2005, roč. 1, č. 1. – *Florence*. Praha: 2006, roč. 2, č. 12. ISSN 1801-464X
- 104) *Ošetrovatelství*. Hradec Králové: 1999, roč. 1, č. 1. - *Ošetrovatelství*. Hradec Králové: 2005, roč. 6, č. 1-2. ISSN 1212-723X
- 105) *Sestra*. Praha: 1991, roč. 1, č. 1. - *Sestra*. Praha: 1998, roč. 8, č. 6. ISSN 1210-0404
- 106) *Sestra*. Praha: 1999, roč. 9, č. 1. - *Sestra*. Praha: 2006, roč. 16, č. 12. ISSN 1210-0404

- 107) *Zdravotnická pracovnice*. Praha: 1951, roč. 1, č. 1. - *Zdravotnická pracovnice*. Praha: 1960, roč. 10, č. 12. ISSN 0049-8572
- 108) *Zdravotnická pracovnice*. Praha: 1961, roč. 11, č. 1. - *Zdravotnická pracovnice*. Praha: 1970, roč. 20, č. 12. ISSN 0049-8572
- 109) *Zdravotnická pracovnice*. Praha: 1971, roč. 21, č. 1. - *Zdravotnická pracovnice*. Praha: 1980, roč. 30, č. 12. ISSN 0049-8572
- 110) *Zdravotnická pracovnice*. Praha: 1981, roč. 31, č. 1. - *Zdravotnická pracovnice*. Praha: 1991, roč. 42, č. 12. ISSN 0049-8572
- 111) *Zdraví Lidu*. Praha: 1909, roč. 1, č. 1.

8. Klíčová slova

Ošetrovatelství

Sestra

Diplomovaná sestra

Zdravotnická pracovníce

Střední management

Časopis Sestra

Florence

Diagnóza v ošetrovatelství

Časopis Ošetrovatelství

Ošetrovatelské postupy

Ošetrovatelské pomůcky

9. Přílohy

Příloha č. 1. Dotazník

Příloha č. 2. První diplomované sestry

*Příloha č. 3. Úvodní strana časopisu **Diplomovaná sestra***

Příloha č. 4. Fotografie Václava Špaňhela

Příloha č. 5. Fotografie Marty Staňkové

Příloha č. 6. Fotografie mladé Marty Staňkové

Příloha č. 7. Fotografie Jarmily Škubové

Příloha č. 1. Dotazník

Vážené kolegyně a kolegové,

jmenuji se Marie Bláhová a jsem studentkou druhého ročníku oboru Ošetřovatelství na Zdravotně sociální fakultě v Českých Budějovicích. Píši diplomovou práci na téma : **Vliv ošetřovatelských časopisů na rozvoj ošetřovatelství**. Ráda bych Vás požádala o vyplnění tohoto dotazníku. Odpověď, která Vám bude vyhovovat, prosím zaškrtněte. Získané údaje budou anonymní a výsledky budou sloužit pouze ke zpracování pro diplomovou práci. Předem mnohokrát děkuji za spolupráci.

S pozdravem Marie Bláhová

1. Pohlaví: a) žena b) muž

2. Jste ve věkové kategorii :

- a) 18 - 30
- b) 31 – 40
- c) 41 – 50
- d) 51 – 60 a více

3. Vaše nejvyšší dosažené vzdělání :

- a) SŠ
- b) VOŠ
- c) bakalářské vzdělání
- d) magisterské vzdělání
- e) jiné, doplňte:

4. Odkud čerpáte novinky ve zdravotnictví?

Zde můžete uvést více odpovědí:

- a) z ošetrovatelských časopisů
- b) z novin
- c) z internetu
- d) z odborných literatur
- e) nezajímám se
- f) jiné, doplňte:

5. Jaký odborný ošetrovatelský časopis/y odebírá Vaše oddělení?

Zde můžete uvést více odpovědí, max.3 :

- a) Sestra
- b) Florence
- c) Ošetrovatelství
- d) Diagnóza v ošetrovatelství
- e) Jiný, doplňte:

6. Zajímáte se o články z ošetrovatelského časopisu?

- a) ano
- b) ne

7. Využíváte nové ošetrovatelské postupy ve své zdravotnické praxi získané z oše. časopisů?

- a) ano, zavedená hlavní sestrou nemocnice
- b) ano, zavedená vrchní sestrou na oddělení

- c) ano, zavedená staniční sestrou na oddělení
- d) ne

8. Používáte některé zdravotnické pomůcky na oddělení se kterými jste se seznámila z oše. časopisu?

- a) ano
- b) ne, jsou finančně náročné
- c) ne, vyhovují nám naše dosavadní zdravotnické pomůcky na které jsme zvyklé
- d) ne, nezajímám se o nové zdravotnické pomůcky z oše. časopisů

9. Kolik nových pomůcek máte k dispozici na oddělení, kterými se zabývá oše. časopis?

- a) ano více než 2 novinky, které uvádí náš odebíraný oše. časopis
- b) ano, min. 1. novou oše. pomůcku uváděnou v oše. časopise
- c) ne

10. Upozorňujete jako sestra na oddělení střední management nemocnice na novinky v oboru ošetrovatelství, se kterými jste se seznámila v oše. časopisech, které by zlepšily kvalitu oše. péče?

- a) ano, vždy
- b) ano, velmi zřídka
- c) ne

11. Pomáhá Vám časopis objasnit danou problematiku, je pro Vás po přečtení článku daná problematika jednodušší?

- a) ano, pomáhá mi pochopit a jsem spokojena s kvalitou vysvětlení dané problematiky v časopise
- b) ano, pomůže mi to ujasni nejasnosti, které jsem měla v dané problematice
- c) ne, nejsem schopna pochopit danou problematiku z časopisového článku
- d) ne, nepomáhá mi, každá nemocnice má svůj specifický postup, který si upravuje dle standardů dané nemocnice

12. Jaké články Vás nejvíce zajímají z oše. časopisů? Zde můžete více odpovědět:

- a) nové zdr.pomůcky na trhu
- b) nové léčebné přípravky na trhu
- c) nové léčebné metody
- d) oš. péče o pacienta se specifickým onemocněním

- e) efektivní a správná manipulace s novou zdravotnickou pomůckou
- f) nové oše. postupy, modely a jejich aplikace
- g) kontinuální vzdělávání, semináře, oše. dny, kurzy
- h) zprávy z odborných akcí
- ch) recenze z publikací
- i) zdravotnická politika
- j) registrace
- k) informační servis, zkušenosti jiných sester pracujících v cizině
- l) komunitní péče
- m) soutěže
- n) jiné

13. Jste spokojena s obsahem článků v časopise, který odebíráte na vaše oddělení?
Ohodnoťte dle klasifikace od 1 – 5.

- a) 1 – výborně
- b) 2 - velmi dobře
- c) 3 - dobře
- d) 4 – dostatečně
- e) 5 - velmi špatně

14. Co postrádáte v ošetřovatelských časopisech, doplňte:
.....
.....
.....

Ot. č. 15 - 16. vyplňují jen staniční sestry a vrchní sestry:

15. Zavádíte oše. postupy do zdravotnické praxe na vašem oddělení získané z oše. časopisů?

- a) ano
- b) ne

16. Zavádíte oše. pomůcky do praxe zjištěné z oše. časopisů, které by zvýšily kvalitu péče?

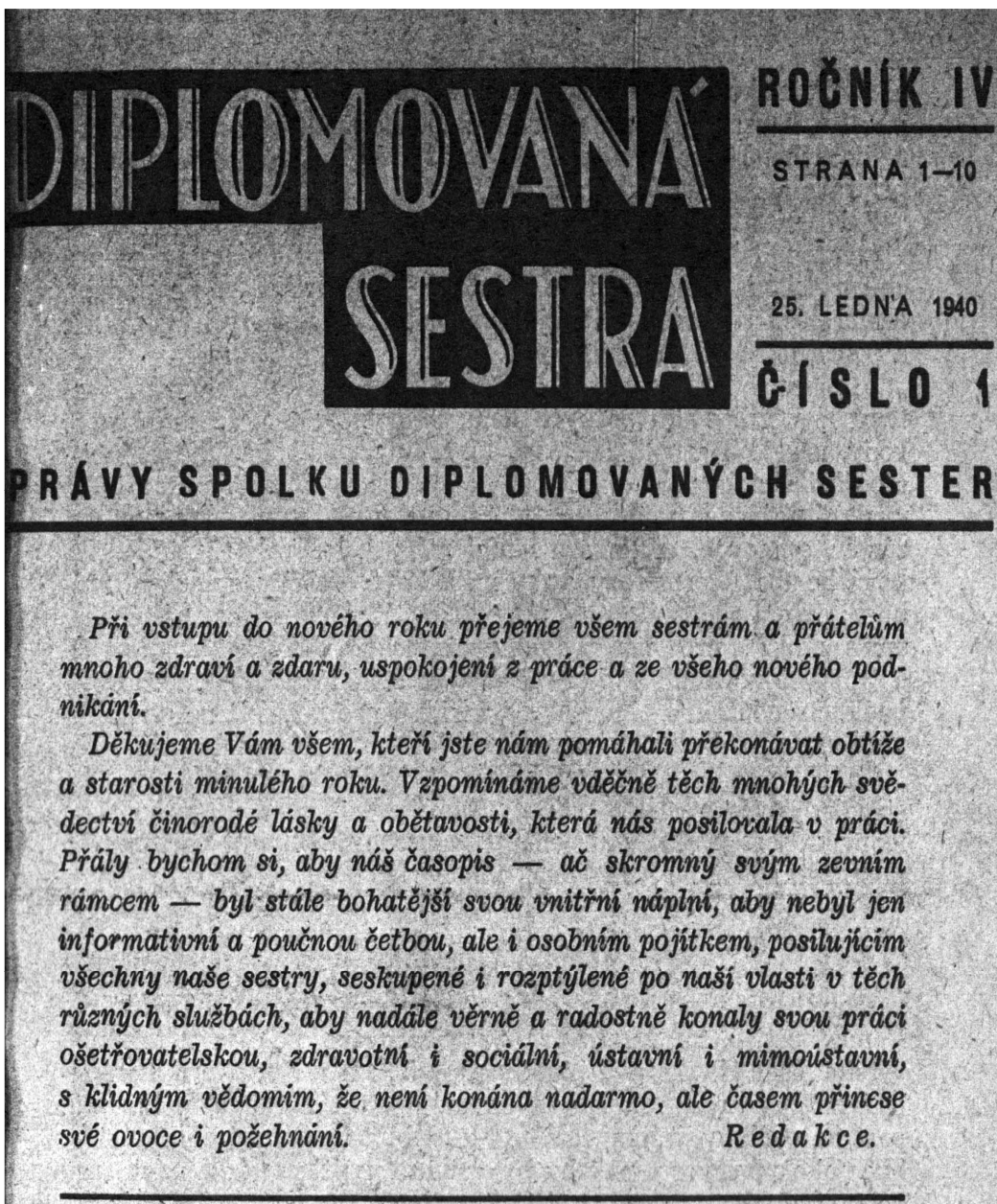
- a) ano, aktivně si sama zjistím, jak je možné tyto pomůcky sehnat a zajistit, aby byly využívány na našem oddělení
- b) ano, zajímám se o ně a na schůzi staničních a vrchních sester upozorním a navrhu jejich zavedení do praxe

- c) ne, mám pocit, že bych neuspěla, jsou to finančně náročné pomůcky
- d) ne, nevyhledávám, jsem spokojena s pomůckami, které využíváme na oddělení

Příloha č. 2. První diplomované sestry

*Příloha č. 3. Úvodní strana časopisu **Diplomovaná sestra***

Příloha č. 4. Fotografie Václava Špaňhela

Příloha č. 5. Fotografie Marty Staňkové

Příloha č. 6. Fotografie mladé Marty Staňkové

Dvacetiletá Marta Staňková

Příloha č. 7. Fotografie Jarmily Škubové

